

ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΓΑ

ΑΠΑΝΤΑ
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Υπεύθυνος έκδοσης:

Γεώργιος ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΔΙΩΤΗΣ

Ἐργαστήριος Ἱ. Ν. Ἀρ. Πατελελέφαντος Ἀχαρνών

ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΓΑ

ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΓΑ

ΤΟΜΟΣ 77

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΟΜΙΛΙΑΙ ΙΕ' — ΚΖ'
(ΚΕΦ. 6 — 13)

Κείμενον: Γ. ΚΑΡΥΟΦΥΛΛΗ

Μετὰφρασις — Σχόλια
ΣΤΑΙΑΝΟΥ Δ. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

φιολόγος
Καθηγητὸς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας Σχολῆς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ	11 - 232
Ὁμιλία ΙΕ' (Πρόλ. ζ' 8 — ζ' 5)	11 (235)*
Ὁμιλία ΙΣ' (Πρόλ. ζ' 6 - 34)	28 (245)
Ὁμιλία ΙΖ' (Πρόλ. ζ' 35 - 53)	45 (256)
Ὁμιλία ΙΗ' (Πρόλ. ζ' 54 — η' 25)	62 (265)
Ὁμιλία ΙΘ' (Πρόλ. η' 26 — θ' 9)	82 (277)
Ὁμιλία Κ' (Πρόλ. θ' 10 - 25)	104 (290)
Ὁμιλία ΚΑ' (Πρόλ. θ' 26 - 43)	120 (298)
Ὁμιλία ΚΒ' (Πρόλ. ι' 1 - 23)	138 (309)
Ὁμιλία ΚΓ' (Πρόλ. ι' 23 - 43)	153 (318)
Ὁμιλία ΚΔ' (Πρόλ. ι' 44 — ια' 18)	172 (328)
Ὁμιλία ΚΕ' (Πρόλ. ια' 19 - 30)	189 (339)
Ὁμιλία ΚΣ' (Πρόλ. ιβ' 1 - 17)	204 (348)
Ὁμιλία ΚΖ' (Πρόλ. ιβ' 18 — ιγ' 3)	220 (357)
ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ΚΕΙΜΕΝΟΝ	235 - 365

* Οι ἐντες παρένθετοι ἄρθροι παρατίθενται εἰς τὰς σελίδας τοῦ ἀποστολικοῦ πρωτοτύπου κειμένου.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Ο Μ Ι Λ Ι Α ΙΕ' (15)
(Πρόλ. ζ', 8 — ζ', 5)

«Ἰστέοντες ἡ ἐκλήκη πίστης καὶ ἐνέργειαι τοιαῦται καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν αὐτῷ λαῷ»¹.

α'. Παρατήρει πῶς καὶ μεταξὺ τῶν ἐπτά ἦτο κάποιος ὁ ὁποῖος διεκρίνεται καὶ κατέχευε τὴν πρώτην θέσιν διότι ἐν καὶ ἡ χειροτονία ἦτο κοινὴ, ἐν ταῦτοις αὐτοῖς ἐκέρβισε περισσότεραν χάριν. Προηγουμένως δὲ δὲν ἔκαμνε θαύματα, ἀλλ' ὅταν ἔγινε φανερόν διὰ τῆς χειροτονίας, διὰ τὸ ἀποδειχθῆναι ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ χάρις, ἀλλὰ παρίσταται ἀνάγκη καὶ χειροτονίας, ὥστε ἔγινε προσθήκη Πνεύματος. Ἐάν δὲ ἦσαν πληρεῖς Πνεύματος καὶ πρὸ τῆς χειροτονίας, ἦτο ὁμοῦς ἐκεῖνο, ποῦ ἔλαβον κατὰ τὴν ἐσπίνοιαν².

1. Πρόλ. ζ. 8.

2. Ἐὰν, ὅπως λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος τὸ ἁγίον Πνεῦμα, οὕτως λαμβάνει ὁ Χριστός, καὶ ὁ χειροτονούμενος. Ἐπειδὴ οὖν ὁ ἄνθρωπος τὸ ἁγίον Πνεῦμα καὶ ὁ Χριστός, ἀποδέχεται τὸ ἁγίον Πνεῦμα, ἐννοεῖται κατὰ τὴν χειροτονίαν ἐκπαιθεῖν τὸ ἁγίον Πνεῦμα, ἡμεῖς δὲ τὴν χειροτονίαν δὲν εἶναι ἢ πρώτη, δεδομένου ὅτι αὐτὸς ἐδέχθη τούτην καὶ κατὰ τὴν ἀσπίνοιαν τοῦ.

«Ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς. Πάλιν ἀνάστασαν λέγει τὸν ἐρεθισμὸν καὶ τὴν ὀργὴν αὐτῶν. Ἐλάβε δὲ καὶ ἑδῶ εἶναι παλὸ τὸ πλῆθος· μάλλον δὲ νὰ παρατηρήσῃς ὅτι εἶναι ὅλη ἡ μορφή τῆς κατηγορίας. Διότι, ἐπειδὴ ἠμπαδίσειεν αὐτοὺς ὁ Γαμαλιήλος νὰ διατυπώσουν περὶ ἐκείνης τῆς ὑποθέσεως κατηγορίαν³, ὅλην τοιαύτην εἰσάγουσιν.

«Ἀνέστησαν δὲ τινες», λέγει, «τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς, τῆς λεγομένης Λιβερτινῶν⁴ καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ· καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστηῖν τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ Πνεύματι, ὃ ἐλάλει. Τότε ὑπέβαλον ἀνδρες, λέγοντας ὅτι ἀκηκόσαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα ἐλάσσημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν Θεόν»⁵.

Διὰ νὰ στρέψουν τὴν κατηγορίαν, «Κατὰ τοῦ Θεοῦ», λέγει, «καὶ κατὰ τοῦ Μωϋσέως ὁμιλεῖ». Διὰ τοῦτο καὶ συναζήτουν, διὰ νὰ ἀναγκάσουν αὐτὸν νὰ εἴπῃ τι. Ἐκεῖνος δὲ εὐκρινέστερον τοῦ λοιποῦ συνεζήτει, καὶ ἰσχυρῶς μόνον τὴν παῖδιν τοῦ νόμου ἀνέφερε, ἣ δὲν τὴν ἀνέφερε μὲν, ἀλλὰ ὁμιλεῖ συγκεκαλυμμένως περὶ αὐτῆς· διότι, ἐάν ὁμιλεῖ φανερώς, δὲν εἶχε ἀνάγκην οὔτε τὸν ὑπόβριζον προσεχθέντων ἀνδρῶν, οὔτε τὸν ψευδομαρτύρων.

Διάφοροι δὲ ἦσαν αἱ συναγωγαί, τῶν Λιβερτινῶν καὶ τῶν Κυρηναίων. Ἀλλὰ Κυρηναῖοι μὲν εἶναι οἱ πέραν τῆς Ἀλεξανδρείας, (οἱ ὅποιοι καὶ ἐκεῖ κατὰ τὰ ἔθνη εἶχον συναγωγὰς) ἰσως δὲ καὶ ἐκεῖ ἔμενον, διὰ νὰ μὴ ἀναγκάζωνται συνευθὺς νὰ ἀποδημῶν. Λιβερτινοὶ δὲ ὀνομάζονται οὕτω οἱ ἀπελευθερωθέντες τῶν Ῥωμαίων. Ὅπως δὲ κατὰκου ἐκεῖ πολλοὶ ζήνοιν, οὕτω καὶ συναγωγὰς εἶχον, ὅπου ἔπρεπε νὰ ἀναγινώσκεται ὁ νόμος καὶ νὰ τελοῦνται εὐχαί.

Σὺ δὲ νὰ ἐξετάσῃς πῶς καὶ αὐτοὶ ἀναγκάζομενοι

ἐπιχειρεῖ νὰ διδάξῃ καὶ ἐκεῖνοι πάλιν λόγῳ τῶν ὑπερφυσικῶν ἔργων τοῦ ὅχι μόνον φθάνουν μέχρι φθόνου, ἀλλὰ καὶ, ἐπειδὴ ὑπερεῖχε κατὰ τὸν λόγον, καὶ δὲν ἦτο ἀνεκτὸς ἐκ μέρους των, δημιουργοῦν ψευδομάρτυρας· διότι δὲν ἤθελον αὐτὸν ἀπλῶς (ὅπου δικαιολογίας) νὰ θανατώσουν, ἀλλὰ διὰ φόρου, ὥστε νὰ θλάσῃν καὶ τὴν φήμην αὐτῶν⁶ καὶ ἀφοῦ ἀφῆκαν ἐκείνους (δηλαδή τοὺς ὑποβλητοὺς ἀνδρες), ἔρχονται πρὸς αὐτοὺς (δηλαδή τοὺς ψευδομάρτυρας), ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ κατακταίωσιν καὶ ἐκείνους· αὐτοὶ δὲ ἐπὶ πλεον δὲν εἶπον ὅτι «ὁμιλεῖ» ἀλλὰ ὅτι «δὲν παύει νὰ ὁμιλῇ»⁷, προσποθοῦντες νὰ ἐπαυλίσουν τὴν κατηγορίαν.

«Συνεκλήσαν τε τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάτους συνέλεξαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, ἔστησαν τε μάρτυρες φειδιεῖς, λέγοντας ὅ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα ἐλάσσημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου⁸ τοῦ ἁγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου⁹· (οὐ παύεται, λέγουσιν, διὰ νὰ δηλώσῃ διὰ τοῦτο ὅτι πράττει τοῦτο ὡς ἔργον), ἀκηκόσαμεν γὰρ αὐτοὺς λέγοντας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλάσει τὸν τόπον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη, ὃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς»¹⁰. «Ἰησοῦς, λέγουσιν, ὁ Ναζωραῖος», καὶ μὲ περιφρονητικὸν ὄρος, «Καταλάσει τὸν τόπον τούτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη».

Τοῦτο εἶχον ὅταν κατηγοροῦν καὶ τὸν Χριστόν· «Ὁ καταλάσων τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ»¹¹. Διότι αὐτοὶ ἠθρόνισαν μεγάλην εὐλόθειαν καὶ διὰ τὸν ναόν, ἀφοῦ ἤθελον καὶ νὰ μετουκίσουν ἐκεῖ, καὶ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Μωϋσέως.

Καὶ παρατῆρει πῶς εἶναι διπλῇ ἡ κατηγορία. «Καταλάσει», λέγουσιν, «τὸν τόπον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη»¹²· ὅχι μόνον δὲ διπλῇ, ἀλλὰ καὶ πικρὰ καὶ πλήρης κινδύνου.

7. Ἦθελον διὰ τὸ στρέψουν τὴν κοινὴν γνώμην ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν.

8. Πρὸς Ε. 6, 12.

9. Ἀπὸ τοῦ νόμου.

10. Πρὸς Ε. 6, 12 - 13.

11. Πρὸς Ε. 6, 14.

12. Ἰωάν. 24, 40.

13. Πρὸς Ε. 6, 14.

3. Πρὸς Ε. 6, 27 - 41.

4. Λιβερτινοὶ. Ἦσαν οἱ ἀπελευθερωθέντες τοῦ ναοῦ τῶν Ῥωμαίων (LIBERTUS = ἀπελευθερωμένος, LIBERTINUS = υἱὸς ἀπελευθερωμένου).

5. Πρὸς Ε. 6, 9 - 11.

6. Ἰδε σημειώσας 4.

Καὶ ἀπενόοντες εἰς αὐτὸν ἀπαντες οἱ καθελζόμενοι ἐν τῷ συνεθρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου¹⁴. Οὕτως εἶναι δυνατόν καὶ εἰς ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται εἰς μικρότερον θαύμα, νὰ λάμπουν. Διότι κατὰ τί, εἰπέ μου, αὐτὸς ἦτο κατώτερος ἀπὸ τοῦς Ἀποστόλους; Δὲν ἐπετίλειτο θαύματα; Δὲν εἰδείξε μέγα θάρρος;

«Εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου»¹⁵, λέγει. Ἄρα αὐτὸ ἦτο ἡ χάρις, αὐτὸ καὶ ἡ δόξα τοῦ Μωυσέως. Νομίζω δὲ ὅτι ὁ Θεὸς κατέστησεν αὐτὸν πλήρη χάριτος, ἵνα ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ εἰπῇ λόγους τινάς, καὶ διὰ νὰ ἐμβόλῃ εἰς αὐτοὺς διὰ τοῦ θαύματος φόβον (διότι¹⁶ εἶναι δυνατόν καὶ πρόσωπα πλήρη χάριτος πνευματικῆς νὰ εἶναι ἀγαπητὰ εἰς τοὺς ἀγοπῶντας, καὶ σεβαστὰ καὶ φοβερά εἰς τοὺς μισοῦντας)· ἢ καὶ ὡς αἰτίαν ἀνέφερεν αὐτὸ¹⁷, διὰ τὴν ὁποίαν ἠνέχθησαν τὴν ὁμιλίαν αὐτοῦ.

Τὶ εἶπε λοιπὸν ὁ ἀρχιερεὺς;

«Εἰ ἄρα», λέγει, «αὐτοὶ αὐτοὺς ἔχει»¹⁸.

Παρατηρεῖς μὲ πόσῃ ἡρεμίᾳ ἀπευθύνεται ἡ ἀρώτησις καὶ χωρὶς μέχρι ἐκεῖνης τῆς στιγμῆς νὰ ἔχη τίποτε τὸ πιστικόν;

Διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς μὲ ἡρεμίαν ἀρχίζει νὰ ὁμιλῇ, καὶ λέγει: «Ἀνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε: Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὡφεί τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν¹⁹. Ἀμέσως ἀπὸ τὸ προϊῶμον καταρρίπτει τὴν γνώμην αὐτῶν, καὶ οἰκοδομῇ τοιαῦτα ἐπιχειρήματα, διὰ

τῶν ὁποίων λέγει, χωρὶς ὑποψίαν ἐκ μέρους τῶν ἀκούοντων, καὶ ὅτι ὁ Ἰσὺς ὁ ναὸς δὲν εἶναι τίποτε, οὔτε τὰ ἔθνη, καὶ ὅτι δὲν θὰ καταστοὺν ἐμπόδιον αὐτοῖς εἰς τὸ κηρυγμα, καὶ ἐκ τῶν ἀδυνάτων πάντοτε ὁ Θεὸς πάντα δημιουργεῖ καὶ κατασκευάζει. Βλέπει λοιπὸν ὅτι δι' αὐτῶν συντίθεται ἡ δημιουργία καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ἐνῷ ἀπῆλυσαν πολλὴν φιλονεικίαν, μὲ τὰ ἀντιθετὰ ἐπληρώσαν τὸν εὐεργετήν, καὶ διὰ ἐπιχειροῦν ἀδύνατα. Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὡφεί τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ καὶ εἴπε πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν ἐκ τῆς γῆς σου καὶ δεῦρο εἰς γῆν, ἣν ἂν σοι δείξω²⁰.

6'. Καὶ ναὸς δὲν ὑπῆρχε, καὶ θυσία δὲν ἐταλεῖτο, καὶ ἡλιώθη ὁ Ἀβραάμ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Θεοῦ καὶ προγόνους Πέρσας²¹ εἶχε καὶ εἰς ζήτην γῆν εὐρίσκειτο.

Καὶ διατὶ ἄρα γε ὅταν ἦρχισαι νὰ ὁμιλῇ ἀπεκόλεισε τὸν Θεὸν Θεὸν τῆς δόξης; Ἐπειδὴ τοὺς μὴ τιμωμένους τοὺς ἔχει καταστήσει ἐνδόξους, καὶ διὰ νὰ διδάξῃ, ὅτι, ἐὰν ἐκείνους²² ἐδόξασαι, πολὺ περισσότερον αὐτοὺς²³. Βλέπεις πῶς αὐτοῦ ἀπομακρύνει ἀπὸ τὰ σαματικά καὶ κατὰ πρῶτον ἐκ τοῦ τόπου, ἀφοῦ ἦτο περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος;

«Ὁ Θεὸς τῆς δόξης». Ἐὰν εἶναι Θεὸς τῆς δόξης, εἶναι καταφανές, ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς ἐκ μέρους ἡμῶν δόξης, οὔτε τῆς διὰ τοῦ ναοῦ ἀναπαυομένης· διότι αὐτὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς δόξης. Μὴ νομίζετε λοιπὸν ὅτι δοξάζετε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον Ἀδῶν.

Καὶ πῶς, δύνανται νὰ εἰπῃ τις, ἡ Γραφὴ λέγει: τοῦτο περὶ τοῦ πατρὸς Ἀβραάμ; Διότι εἰς τὰ μὴ λίαν ἀναγκασίαν δὲν περιττολογεῖ; Διότι ἐκεῖνο μὲν, τὸ ὅποιον ἦτο χρῆσιμον ἡμᾶς εἰδὼς, ὅτι ὁ πατὴρ τοῦ Ἀβραάμ²⁴ ἡλῶπων τὸν υἱὸν του (ὅταν δηλαδὴ ἀκόμη ἔζη) ματηνάστευσεν μετ' αὐτόν, τὸ δὲ πῆραν τοῦτο παρελθὼν ἀδύγητον δεδομένου ὅτι συντόμως ἀπέθανε μετὰ τὴν ἔγκαι-

14. Πρὸξ. 6, 16.

15. Πρὸξ. 6, 16.

16. «Ἐστὶ γὰρ, ἔστι...». Ὁ ἱερεὺς Χρυσόστομος, διὰ νὰ τῆσιν παραστήσῃ τὴν ἐνύμνησιν του καὶ διὰ νὰ ἐπιστήσῃ ἐντονότερον τὴν προσοχὴν τοῦ ἀκουστοῦ ἢ τοῦ ἐναγνίστου ἀκούσαντος τὸ ὄραμα τῆς ἀνοδὸν ἐλπίσεως (Ἐνταῦθα ὁ ρήμαρ μάλιστα τὸν ρήμαρ ἀναμνήσθη, ὁ ὅποιος ἐν τῇ Α' Ὀλυνθιακῇ — παρ. 16 — λέγει: ἔστι τιν· ὁ ὄνδρας Ἀθηναῖος, χρημὸς ὡςτις, ὅς' αὐθεντῶν ἄλλων ὁνδρῶν).

17. Δι. ὁ συγγραφεὺς τῶν πρὸξων.

18. Πρὸξ. 7, 1.

19. Πρὸξ. 7, 2.

20. Γέν. 12, 1. Πρὸξ. 7, 3.

21. Ὁ Χρυσόστομος συντίθει ἀρδρὴν ὅλους τοὺς αἰσθητοὺς τῆς Ἀποκαλὸς νὰ ἀνακλῇ Πέρσας.

22. Δι. τοὺς τῆς Π. ἀσθεῖας.

23. Δι. τοὺς τῆς Κ. ἀσθεῖας.

24. Ὁ θῶρος. Γέν. 11, 31 — 32.

τάστασίν του εἰς Χαρρὰν· Ἐξέλιθε ἐκ τῆς συγγενείας σου²⁴.

Ἐδῶ δεικνύει ὅτι αὐτοὶ δὲν εἶναι τέκνα τοῦ Ἀβραάμ. Πῶς; Διότι ἐκεῖνος ἦτο παιθῆνος, αὐτοὶ δὲ εἶναι φαισθεῖς· περισσότερον δὲ μονόθενον ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια πρόκειται διατασσόμενος, ὅτι ἐκεῖνος μὲν ὀφίστατο τοὺς κόπους, ἐκεῖνοι δὲ συνοπιοκομίζουσιν τοὺς καρπούς, καὶ ὅτι βλοῖ σὶ πρόγονοι ὑπεβάλλοντο εἰς κακουχίας.

Καὶ ἐξεληθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατοίκησεν εἰς Χαρρὰν· κακεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετώκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην, εἰς ἣν ἡμεῖς νῦν κατοικεῖτε· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ θῆμα ποδός²⁵.

Παρατῆρει, πῶς αὐτοὺς ἀπομακρύνει ἀπὸ τῆς γῆς· διότι δὲν εἶπε: «θὰ δώσῃ», ἀλλὰ εἶπε: «οὐκ ἔδωκεν», θέλων νὰ διευκρίνησιν ὅτι διὰ ἐξ ἐκείνου προήλθεν καὶ τίποτε ἐξ αὐτῶν ἤλθε θεθείως καὶ τὴν συγγένειαν ἐγκαταλείψας καὶ τὴν πατρίδα. Διατί λοιπὸν δὲν ἔδωκε; διότι ἦτο σύμβολον ἄλλης γῆς²⁶, καὶ αὕτην ὑποσχέθη νὰ δώσῃ εἰς αὐτόν.

Βλέπεις ὅτι ἐπαναρχίζει τὸν λόγον πάλιν οὐχὶ ἀσκόπως; «οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ» λέγει, «καὶ ἐπηγγέλματο καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου»²⁷. Πάλιν ἐκ τούτου δεικνύεται ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ νὰ δημιουργῇ διὰ ἐκ τῶν ἀδυνάτων· διότι αὐτόν, ὁ ὁποῖος εὐρίσκετο εἰς τὴν Παρακλὴν γῆν καὶ εὐρίσκατο εἰς τόσον μεγάλην ἀπόστασιν, αὐτόν εἶπε ὅτι θὰ τὸν καταστήσῃ κύριον τῆς Παλαιστίνης. Ἄλλ'· ἀς ἐξετάσωμεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τὰ λεχθέντα.

Ἐτενίσαντες εἰς αὐτόν, λέγει, «εἰδὼν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου». Ἀπὸ ποῦ ἦνθυσεν ἡ χάρις εἰς τὸν Στέφανον; ἀρὰ γε δὲν προήλθεν ἐκ τῆς πίστεως; Εἶναι δὲ τοῦτο φανερόν· διότι (ὁ γράφων

τὰς Πράξεις) ἐμαρτύρησεν ἀνωτέρω δι' αὐτόν ὅτι ἦτο πλῆρης πίστεως²⁸.

Εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ καιεὶς χάριν μὴ συνιστάμενην εἰς τὴν θεραπείαν νοσημάτων διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἀποστόλος λέγει: «Ὡ μὲν χάρις διδοται ἱσμάτων, ἀλλὰ διὰ λόγος σοφίας»²⁹. Ἐδῶ δὲ μοῦ φαίνεται, ὅτι ὑπαίνισσεται (ὁ γράφων), ὅτι αὐτός (ὁ Στέφανος) εἶχε πρόσθετον χάριν, μὲ τὸ νὰ λέγῃ· «εἰδὼν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρόσωπον ἀγγέλου»· πράγμα, τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖται καὶ διὰ τὸν Βαρνάβαν, διὰ τοῦτον δὲ τὸν λόγον γνωρίζομεν ὅτι οἱ ἀποστολοὶ καὶ μὴ πονηροὶ εἰς μέγαν θαῦμόν θαυμάζονται, καὶ αὐτοὶ περισσότερον πλήρεις χάριτος εἶναι.

Τότε ὑπεβόλον δυνάρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα. Διὰ μὲν τοὺς Ἀποστόλους ἔλεγον, ὅτι ἐκήρυσσον τὴν Ἀνάστασιν καὶ ὅτι πολὺ πλῆθος συνέθρεε, ἔδω δὲ ὅτι ἐγίνοντο ἰσάεις. Ὅποια ἀνοήσια! Δι' ἐκείναι, διὰ τὰ ὅποια ἔπρεπε νὰ εὐχαριστοῦν, δι' ἐκείναι κατηγοροῦν, καὶ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν ἔργων ὑπεραίχον, ἐνόμιζον ὅτι δι' ὑπεβόλουν διὰ τῶν λόγων, (πράγμα, τὸ ὁποῖον ἐπράξαν καὶ διὰ τὸν Χριστόν) καὶ πάντοτε κατέφευγον εἰς λόγους· διότι ἀνατίως νὰ ἀρπάσουν αὐτοὺς ἠσχύνοντο, ἐφ' ὅσον δὲν ἠδύναντο νὰ διατιπῶσιν οὐδεμίαν κατηγορίαν.

Καὶ παρατῆρει πῶς ὅτε οἱ ἴδιοι οἱ δικάζοντες δὲν ἐκφέρουν μαρτυρίαν, (διότι θὰ ἀπεδεικνύοντο ψευδὲς κατηγοροῦντες), ἀλλὰ ἀμείβουν ἄλλους ἀσυνειδήτως, διὰ νὰ μὴ φανῇ ἡ πρᾶξις ὅτι ἦτο ἀποτέλεσμα περιφρονήσεως. Τὸ αὐτὸ δύναιται νὰ ἴδῃ τις ὅτι συνέβη καὶ διὰ τὸν Χριστόν. Εἶδες τὴν δόνασιν τοῦ κηρύγματος, καὶ πῶς ἐπικρατεῖ, οὐκ μόνον ὅταν οἱ κηρύσσοντες μαρτυροῦνται, ἀλλὰ καὶ ὅταν λιθοβολοῦνται, ὅτε μόνον ὅταν εἰς τὸ δικαστήριον ὁδηγοῦνται, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀπὸ παντοῦ διώκονται; Ὅθεν, καὶ ἐνθ' κατέθετον οἱ ψευδομάρτυρες τὰς ψευδεῖς μαρτυρίας των, οὐκ μόνον

24. Πράξ. 7, 3.

25. Πράξ. 7, 4-5. Τὸ ὄνομα (PASSUS) ἦτο μέτρον μήκους τῶν Ρωμαίων. Πέντε αὐτοῖς ἀπετίλουν διπλοὺν ὄνομα.

26a. Ἐννοεῖ τὸν Παρόδοσον (Πράξ. 16 τῆς Ἀποκαλύψεως· «Καὶ εἶδον... γῆν κατήν») 21, 1.

27. Πράξ. 7, 5.

28. Πράξ. 8, 6.

29. Α' Κορινθ. 12, 8, 9.

δὲν ὑπερίσχυον, ἀλλὰ οὕτε νὰ ἀντακρούσουν δὲν ἠδύνουντο, ἀν καὶ ἦσαν λίαν ἀναίσχυοι· τοιοῦτοτρόπως ἐνέκησεν αὐτοὺς κατὰ κράτος, καὶ μάλιστα ἐνθ' ἐκείνους ἐπράττον πολλά ἀπίθανα (ὅπως καὶ διὰ τὸν Χριστὸν), καὶ οὕτω διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ καταστῇ φανερόν εἰς ὅλους ὅτι ἡ μάχη δὲν ἦτο ἀνθρωπίνη, ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐξέτασε δὲ καὶ τί λέγουσι οἱ ψευδομάρτυρες, οἱ ὁποῖοι ὠρίσθησαν ὑπὸ ἐκείνων οἱ ὅσοι μὲ φονικὴν διάθεσιν ἤρπασαν αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον. «Ἀκηκόσαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν»³⁰. Ἀναίσχυοι! διαπράττετε πράξεις βλασφημίας κατὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ δὲν φροντίζετε δι' αὐτόν, καὶ προσκοιῶθε ὅτι φροντίζετε διὰ τὸν Μωυσῆ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον προστίθεται ὁ Μωυσῆς (εἰς τὴν κατηγορίαν), ἐπειδὴ δὲν ἐνδιέφερον πολὺ αὐτοὺς τὰ φερόμενα εἰς τὸν Θεόν, καὶ παντοῦ ἐνθυμούντο τὸν Μωυσῆ λέγοντες· «Ὁ Μωυσῆς οὗτος, καὶ ἐξήγγειεν ἡμεῖς»³¹, καὶ οὕτω ἐρεθίζοντες τὸν εὐμετάβλητον δγλον.

Ἀλλὰ πῶς ἀνθρώπος βλάσφημος ἠδύνεται νὰ ὑπερισχύῃ; Πῶς δὲ ἐπίσης ὁ εἰς τοιοῦτον θαυμῶν βλάσφημος ἐπιτέλει τοιαῦτα θαύματα εἰς τὸν λαόν; Ἀλλὰ τοιοῦτον κακὸν εἶναι ὁ φθόνος, ὥστε καθιστᾷ παράφρονος τοὺς καταληφθέντας ὑπ' αὐτοῦ, εἰς σημείον νὰ μὴ κατανοοῦν ἐκεῖνα, τὰ ὅποια λέγουσι³². «Ἀκηκόσαμεν αὐτοῦ», λέγουσι, «λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν»³³ καὶ πάλιν· «Οὗτος ὁ ἀνθρώπος οὐ παύεται ῥήματα λαλεῖν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου»³⁴, καὶ μετὰ τῆς προσθήκης· «Ἄ παρέδωκεν ἡμῖν Μωυσῆς»³⁵, ὅχι πλεόν ὁ Θεός.

γ'. Παρατηρεῖς πῶς κατηγοροῦν αὐτὸν δι' ἀνατροπὴν τῆς πολιτείας καὶ δι' ἀσεβείαν; «Ὅτι δὲ δὲν ἡ-

το ἴδιον τοιοῦτου ἀνθρώπου (ὡς ὁ Στέφανος) νὰ λέγῃ τοιοῦτους λόγους καὶ μὲ θρασύτητα, εἰς πάντα ἀνθρώπων θεθαίως εἶναι φανερόν· τόσον ἡμερος καὶ εἰς τὴν ὁρὴν ἐπίσης ἦτο. Ἐκεῖ θεθαίως ὅπου δὲν ἐσυκοφάντοῦντο, δὲν ἀναφέρει τοιοῦτόν τι ἡ Γραφή, ἐπειδὴ δὲ τὸ δῶν ἐδῶ ἀποτελεῖ συκοφαντίαν, διὰ καταλλήλου τρόπου ὁ Θεὸς διορθώνει αὐτήν, ἀκόμη καὶ δι' αὐτῆς τῆς ὁφειλῆς³⁶.

Ἄρα οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἐσυκοφάντοῦντο, ἀλλ' ἡμποδίζοντο· αὐτὸς ὁμοῦ συκοφαντεῖται. Διὰ τοῦτο θεθαίως καὶ πρὸ δῶν (τῶν ἄλλων, δηλαδὴ λόγων, ἐπιχειρημάτων κλπ.) ἡ ὁρὴ τοῦ ἀποκρούει τὴν κατηγορίαν. Ἰσως τοῦτο προεκάλεσεν αἰσχύνῃν εἰς τὸν ἱερέα.

Ὅταν εἶπε δὲ ὅτι «ἐπηγγέμισται»³⁷, δεικνύει ὅτι ἡ ὑπόσχεσις εἶχε δοθῇ πρὸ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ τόπου, πρὸ τῆς καθιερώσεως τῆς περιτομῆς, πρὸ τῆς καθιερώσεως τῆς θυσίας, πρὸ τῆς οἰκοδομῆσεως τοῦ ναοῦ καὶ ὅτι αὐτοὶ δὲν ἔλαβον σύμφωνα μὲ τὴν ἀξίαν των τὴν περιτομήν, οὕτε τὸν νόμον, ἀλλ' ὅτι ἡ γῆ ἦτο ὁμοίῃ μόνον διὰ τὴν ὑπακοήν³⁸. (Ὁλλ' ἐνθ' δὲν εἶχε δοθῇ ἡ περιτομή, ἐξπληρώσῃ ἡ ὑπόσχεσις) ὅτι ἐπίσης αὐτὰ ἦσαν ὑποί, δηλαδὴ τὸ νὰ ἀφῇ τὴν πατριδα, ἀφοῦ διέταξεν ὁ Θεός, καὶ τοὺς συγγενεῖς (ἰδίᾳ ἐκεῖνος ὁ τόπος εἶναι πατρίς, εἰς τὸν ὅποιον ὁδηγεῖ ὁ Θεός³⁹), καὶ τὸ νὰ μὴ λάθῃ ἐδῶ κληρονομίαν καὶ ὅτι, ἐάν κανεὶς ἀετέλασθ μὲ ἀκριβείαν, Πέροισι εἶναι οἱ Ἰουδαῖοι· ὅτι ἐπίσης ἀνεαρτήτως θαυμάτων πρέπει νὰ πεῖθεται εἰς τὸν Θεόν, ὅταν ὁμιλῇ, καὶ ὅταν συμβαίνειν πράγματα θαύματα· ἀφοῦ καὶ ὁ πατριάρχης⁴⁰, ἐγκαταλείψας καὶ τὸν πατρικὸν τόφον καὶ τὰ πάντα, ἐπέβητο εἰς τὸν Θεόν.

Ἐάν δὲ ὁ πατήρ αὐτοῦ δὲν συμμέτελλε τῆς ἀποδημίας αὐτοῦ εἰς τὴν Παλαιστίνην ἐπειδὴ ἦτο ἀπιστος, πολὺ περισσότερον δὲν θὰ συμμέτασχον τὰ τέκνα του,

30. Πρὸς 8, 11.

31. Πρὸς 7, 40.

32. Παραμυθῶντες οἱ λόγοι οὗτοι· Ἀλλὰ τοιαῦτα ἡ δοκιμία, ἐφ' ὧν τοὺς ἄλλους παύσας, ὡς καὶ δὲ ἐφ' ὧν οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος.

33. Πρὸς 8, 11.

34. Πρὸς 6, 13.

35. Πρὸς 6, 14.

36. Πρὸς 8, 15 ὡς αὐτοὶ ἠγόρευον ὁμιλίαν.

37. Πρὸς 7, 5.

38. Τοῦ Ἀβραάμ πρὸς τὸν Θεόν.

39. Τοῦτο ἔχον ὡς ὅτι ὁ Μάγος ἰατροῦς ὠνόμαζε τὴν θεοποίησιν.

40. Ὁ Ἀβραάμ.

καὶ ἂν διανούσουν μέγα μέρος τῆς δόξης, διότι δὲν ἐμμελήθησαν τὴν ἀρετὴν τοῦ πατρὸς.

«Καὶ ἐπηγγέλατο αὐτὴν δοῦναι αὐτῷ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ», λέγει, «μετ' αὐτόν»⁴¹. Μεγάλη ἐδῶ ἀποδεικνύεται καὶ τοῦ Θεοῦ ἡ φιλανθρωπία καὶ τοῦ Ἀδραάμ ἡ πίστις· διότι τὸ νὰ πεῖθεται, «οὐκ ὄντος αὐτοῦ τέκνου»⁴², τοῦτο δεῖκνυται καὶ τὴν ὑπακοὴν καὶ τὴν πίστιν, ἂν καὶ τὰ συμβαίνοντα θεοῦ εἰδείκνυσαν τὸ ἀντίθετον· ὅταν ἦλθε, δὲν κατέβη ἔκτασιν οὗτε θήματος ποδός, οὐδὲν δὲν εἶχε, πράγματα τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀντίθετα πρὸς τὴν πίστιν του.

Ταῦτα λοιπὸν ὁφοῦ κατανοήσωμεν καὶ ἡμεῖς, τὰ ὁποῖα ἀκριβῶς ὑπόσχεται ὁ Θεός, ὥς τὰ δεχώμεθα, καὶ ἂν θεοφείας τὰ συμβαίνοντα εἶναι ἀντίθετα, ἂν καὶ εἰς ἡμᾶς δὲν εἶναι ἀντίθετα, ἀλλὰ καὶ πολὺ σύμφωνα. Διότι ὅπου μὲν δίδονται ὑποσχέσεις, ὅταν συμβαίνουν τὰ ἀντίθετα, ἀντίθετα εἶναι πράγματι, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς διπεναντίας· οὐ γὰρ ἐδῶ μὲν εἶπε θλίβειν, ἐκεῖ δὲ ἀνίστη.

Διατί συγγέμεν τὰς περιπτώσεις; διατί τὰ ἄνω τὰ καθιστώμεν κάτω; θλίβεσαι, εἰπὲ μου, διότι ζῆς ἐν πτωχείᾳ, καὶ ταράσσεσαι διὰ τοῦτο; Νὰ μὴ ταράσσεσαι· διότι εἶναι ἀξίον νὰ ταράσσεσαι, ἔάν ἐκεῖ πρόκειται νὰ θλίβεσαι· διότι αὐτὴ ἐδῶ ἡ θλίψις εἶναι αἰτία ἀνίσεως. «Ἢ ἀσθένεια αὕτη», λέγει, «οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον»⁴³. Ἐκεῖ ἐκεῖ ἡ θλίψις εἶναι κόλασις· αὕτη δὲ εἶναι ἐκπαίδευσις καὶ διόρθωσις. Ὁ παρὼν καιρὸς εἶναι ἀγών, ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἀγωνιζώμεθα ὥς οἱ πυλμαχοί· πόλεμος εἶναι καὶ μάχη. Οὐδεὶς εἰς τὸν πόλεμον ζητεῖ ἀνείσιν, οὐδεὶς εἰς τὸν πόλεμον ζητεῖ τέρψιν, οὐδεὶς φροντίζει διὰ χρήματα, οὐδεὶς φροντίζει διὰ τὴν οὐζυγόν, ἀλλ' εἰς ἕν μόνον ἀποβλέπει, πῶς νὰ ὑπερίσχυση τῶν ἐχθρῶν.

Τοῦτο καὶ ἡμεῖς ὡς πράττωμεν· καὶ ἂν ὑπερίσχωμεν καὶ ἐπανέλθωμεν μετ' ἐρώσια, εἰα θὰ τὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός. Τοῦτο μόνον ὡς ἀπαιτοῦμεν ἡμᾶς, πῶς νὰ

ὑπερίσχωμεν τοῦ διαβόλου· μᾶλλον δὲ τὸ πρῶγμα τοῦτο δὲν εἶναι ἔργον τῆς προσπάθειας μας, ἀλλὰ τὸ εἶναι εἶναι ἔργον τῆς ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ χάριτος. Ἐκ μέρους ἡμῶν ὡς καταβάλλεται προσπάθεια νὰ σύρωμεν πρὸς ἑαυτοὺς τὴν χάριν Αὐτοῦ, νὰ ἐλκίσωμεν πρὸς ἑαυτοὺς τὴν μέριμναν ἐκείνην. «Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς κατ' ἡμῶν»⁴⁴. Ἐν μόνον ὡς προσπάθισαμεν, νὰ μὴ γίνῃ Αὐτὸς ἐχθρὸς εἰς ἡμᾶς, νὰ μὴ ἀποστραφῇ ἡμᾶς δ'. Ἄν εἶναι κακὸν τὸ νὰ θλίβεται κανεὶς, ἀλλὰ τὸ νὰ ἁμαρτάνῃ. Αὐτὸ ἀποτελεῖ θορύβιον θλίβειν καὶ ἔάν ἀκόμη ζῶμεν μετ' ἐλπίδος· δὲν ἐννοῶ εἰς τὴν μέλλουσιν ζωὴν, ἀλλ' εἰς τὴν παρούσαν. Πῶς νομίζεις ὅτι ἐλέγχεται ἡ συνειδήσις ἡμῶν; ἀπὸ ποιᾶν ἔδωσαν δὲν εἶναι χειρότερα;

Θὰ ἤθελον ἐκισταμένως νὰ ἐρωτήσω ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰς τὰ κακὰ, μήπως δὲν ἔχουν σκεφθῇ ποτὲ τὰ ἁμαρτήματά των, μήπως δὲν τρέμουν, μήπως δὲν φοβοῦνται, μήπως δὲν ποιοῦν, μήπως δὲν μακαρίζουν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ζοῦν μετ' ἐλπίδος, ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰς τὰ ἔρη, ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ζοῦν μετ' ἐγκαρτέρησιν.

Θέλεις νὰ εὖρης θῆκας ἐκεῖ; νὰ δοκιμάσῃς ἐδῶ θλίβειν διὰ τὸν Χριστὸν τίποτε δὲν εἶναι ἄξιον μετ' αὐτὴν τὴν ἀρετήν. Ἐγχαρὸν οἱ Ἀπόστολοι, ὅταν ἐμαστιγύνοντο, Ὁ Παῦλος δὲ συμβουλεύει τοῦτο, ὅταν λέγῃ· «Χαίρετε ἐν Κυρίᾳ»⁴⁵.

Καὶ πῶς, δυνατόν νὰ εἴπῃ τις, εἶναι δυνατόν νὰ χαίρωμεν ἐκεῖ, ὅπου ὑπάρχουν δεσφά, ὅπου ἐπιστάνται θάνατοι, ὅπου διεξάγονται δίκαι; Ἐδῶ κατ' ἐλπίδα εἶναι δυνατόν νὰ χαίρῃ τις. Πῶς δὲ εἶναι δυνατόν νὰ χαίρῃ ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖ, ὅπου ἐφίστανται αὐτὰ, πρὸς τε νὰ μάθῃς.

Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος διὰ τίποτε δὲν θαρύνεται ἀπὸ τὴν συνειδήσιν του κόποιον μεγάλην εὐχαρίστησιν θὰ αἰσθανθῇ, ὥστε δοῦν ἀναφέρει τὴν θλίβειν, τὸσον ἐννοεῖ τὴν ἡδονὴν· εἰπὲ μου, ὁ στρατιώτης, ὁ ὁποῖος ἔλαβε δ-

41. Πρὸς 7, 5.

42. Πρὸς 7, 5.

43. Ἰωὴν. 11, 4.

44. Ρωμ. 8, 31.

45. Φίλιπ. 4, 4.

ΟΜΙΛΙΑ ΙΣ' (16)

(Πράξ. ζ' 6-94)

Ἐδωκεν δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, εἶπεν δὲ ὅτι· τὸ σπέρμα τοῦτο ἔσται ἐν γῇ ἀλλοτρία καὶ δουλεύουσιν αὐτῷ καὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν, τετρακόσια καὶ ὁ ἔθνος, ὃ δὲν δουλεύουσιν αὐτῷ ἔτι· εἶπεν ὁ Θεός, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέλεον αὐτόν· καὶ ἀπεράσθησαν ἐν τῷ τῶν τοῦτο·

ο. Βλέπει πρὸ πόρων ἐτιῶν εἶναι, ἡ ἐπόσχου καὶ ὁ τρόπος τῆς ὑποσχέσεως καὶ οὐδισμοῦ δὲν ἀναφέρεται· ὅσοι αὐτῇ περιτομή. Ἐδοξε, καὶ οἱ τοὺς ὁ Θεὸς ἐπὶ τρεῖς νὰ κακοπαθοῦν, καὶ οἱ αὐτὰ δὲν θὰ γίνουσι ἀνετιμωρῶν τῶν πασίων.

α. Τὸ δὲ ἔθνος ὃ δὲν δουλεύουσα κρινεῖ ἔγωγε εἶπεν ὁ Θεός.¹ Βλέπει ἔκκενος ὁ ὅποιος ὑποσχέθη ὁ ὅποιος ἔδωκε τῇ γῇ προσηγορεύσεως ἐπιτρέψει τὰ κακά οὐτῶ καὶ τῶρα δὲν καὶ ὑποσχέθη τὴν θαλάσσαν ἀφῆκεν ἐν τούτοις νὰ ἀσκαυθεῖται μετὰ τὰς ἐκπεριστάσεις.

β. Ἐάν ἐδῶ μετὰ τετρακόσια ἐτι εἶναι ἡ ἔκκενος ἐπὶ τὸ εἶπεν θαλασσοῦ δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ ἐν τῇ θαλάσῃ, "Ὅπως εἶδον τὸ ἐπὶ πραγμάτων αὐτοῦ καὶ δὲ ἡδυνήθη ὁ χρόνος νὰ ἀποδεῖξῃ ψυχὴ τὸν λόγον τοῦ ἀν καὶ δὲν ὑπέμειναν τυχεῖραν² δουλείαν δὲν ἐπεμύσαντες δυνάμει τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ μέχρι τῆς τιμωρίας ἐκείνων

(ἰδοὺ τὸν ἔθνος)³, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἰδίους (τοὺς ἰσραηλῆτας, ὑποσχέται ἀγαθὸς⁴· εἰς ἡμᾶς δὲ φανερὰ ἐστὶ ὁ τῶν λόγων τοῦτον) (τοὺς ὡς ἀνὰ χάριτος) ὅπου θυμῶς ἐπίσης εἰς αὐτοὺς τὴν ἐδεργείαν, τῆς ὅπου οὐς ἐτιγόν.

«Καὶ ἔδωκεν αὐτῇ διαθήκην περιτομῆς καὶ αὐτῶς ἐγένετο τὸν πατέρα»⁵· ἔδωκεν οὐκ ἀλλοτρίαν ἐλπίσιν τὸν λόγον· «Καὶ περιετέμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ καὶ ὁ σπέρμα τὸν ἰσραὴλ καὶ ὁ ἰακώβ τοὺς δουδεκα πετρί· ἀρχὰς καὶ πατρὶς ἀρχὰς ἰσραηλῶσαντες τὸν πατέρα ἀπὸ δούλου ἐκ Αἰγύπτου».

Τούτοις ἐπὶ τῇ καὶ διὰ τὸν Χριστὸν καθ' ὅσον μὴ ἔσται αὐτοῦ τῶρα ἔτι ὁ ἰωσήφ διὰ καὶ ὑπαγορεύσεως αὐτοῦ διατρέχει μετὰ τὸ τέλος τὴν ἱστορίαν·⁶ διὸ τὸ ἐνὶ δὲν εἶναι (οἱ ὀφείλοι, τοῦ) οὐδεμίαν κατηγορίαν νὰ διατυπώσουν κατ' αὐτοῦ ἐν τούτοις ὅτι ἡλθε, διὰ νὰ φέρῃ τρυφήν ἐς αὐτοὺς τὸν μετὰ τὴν ὀφείλιαν κακῶς.

Παρατήρησις ἐπίσης δὲ καὶ ἐδῶ πάλιν ὑπόσχεσις διδεται μακροχρόνιος καὶ ὅμως λαμβάνει τέλος· «Καὶ ἡν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ»⁷. Τούτοις ἡν ἐπὶ τῆς πρὸς χάριν αὐτῶν· «Καὶ ἐξέλεον αὐτόν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ»⁸. Ἐδῶ δεκτικὸν δὲ, χωρίς νὰ γνωρίζουν, συνίδωσαν ἐς τὴν ἐκκλησίαν τῆς τρυφῆς καὶ οἱ αὐτοὶ ἐν τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ ὥστε νὰ κακοὶ νὰ στρίβονται, καθ' ἑαυτοὺς.

«Καὶ ἔδωκεν αὐτῇ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντὶ Φαραὼ θαλασσιῶς Αἰγυπτίου»⁹. Χάριν ἔδωκε, καὶ μάλιστα ἐπὶ φερθόρου θαλασσιῶς, εἰς τὸν δοῦλον καὶ αἰχμάλωτον,

4 Δὲν ἐπὶ τῶν λόγων καὶ τὸ ἔθνος, ὃ δὲν δουλεύουσιν αὐτῷ, κρινεῖ ἔγωγε.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέλεον αὐτόν καὶ ἀπεράσθησαν ἐν τῷ τῶν τοῦτο.

6 Πράξ. 7· 8· Γένεσι 17· 9· 21· 2· 25· 26· 29· 32· 30· 5· 35· 23.

7 Πράξ. 7· 8· 8· Γένεσι 37· 28.

8 Ἀπὸ τοῦ ἰωσήφ.

9 Πράξ. 7· 10· Γένεσι 41· 37.

10 Πράξ. 7· 10· Γένεσι 41· 37.

11 Πράξ. 7· 10· Γένεσι 41· 37.

1 Πράξ. 7· 8· 7· Γένεσι 15· 13.

2 Πράξ. 7· 7.

3 Ἀπὸ τῆς προκειμένης διανοίας καὶ οὐκ ἀντιθέτης δουλείας.

τόν ὅπου οὐ μὲν ἀδελφοὶ ἐπαλήθευαν εἰς δούλους ἐπε-
τος δεῖ ἐπισηεῖν.

Ἐν γὰρ τῷ δευτέρῳ εἶπ' ὅτι τὴν γὰρ Αἴγυπτον κα-
λανάσθαι καὶ ἑλπίφει μεγάλην καὶ οὐκ εὐρύστονον χορὴν
οἰκιστάς οὐ ποταμὸν ἡμῶν Αἰγύπτου δὲ ὡς καὶ ὄντα π
εἶπ' ἐν Αἰγύπτῳ· ὁ ἀπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶ-
τον ἡμεῖς τὴν δευτέραν ἀνεκκυμμένην ἱστορίαν τοῖς ἀ-
δελφοῖς αὐτοῦ·¹² κατελήθον δὲ καὶ νὰ ἀναράσῃσι τρε-
φῆς καὶ ἐκτρέψῃσιν εἰς τὴν ἀναγκαίαν τὴν ἑσπε-
ρίαν αὐτοῦ· ἐπεὶ ἐβόηζε φθισίνθρωπος· μὴ γὰρ αὐτοῦ
τοῦ στήθεσι μοῖαι· ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Φαραῶ τοὺς συ-
νάγους καὶ αἰτίους ἔφερε καὶ ἐγκατέστησεν εἰς τὴν
Αἴγυπτον.

Καὶ φανερόν ἐγένετο τῷ Φαραῶ τοῦ γένος τοῦ ἑ-
σπερί· Ἀποστείλας δὲ τὴν σφῆν, μετεκλεῖσται τὸν πο-
ταμὸν αὐτοῦ· ἀκῶθ' καὶ πόσαν τὴν συγγένειαν ἐν ἐβδό-
μῳ κόντι καὶ πάντε ψαλῆς κατεβίβει εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἐταπεινώθησαν αὐτοὶ καὶ ἡ συγγένειά ἡμῶν
καὶ μετετίθησεν εἰς Συγὴν καὶ ἐτέθησαν ἐν τῇ μνήμῃ
τῇ, ὁ δὲ σὺν σφῇ Αἰθίοψι, τῆς φθίνουσας παρὰ τῶν ἡμῶν
ἐκμῶν τῇ Συγῇ· καὶ οὕτως δὲ ἡ γένεσις ὁ χρόνος τῆς ἐ-
παγγελίας ἦν ὡραῖος· ὁ Θεὸς τῷ Αἰθίοπι· ἠθέλησεν ὁ
καὶ οὐκ ἐπαληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ· ἀλλ' οὐδ' ἀνέστη βα-
σιλεὺς ἑσπερὸς, οἱ οὐκ ἦδεν τὴν ἰστορίαν.

Γὰρ ἄλλο ἀπαιροῦσθαι τὸν γένος τὸ πρῶτον
μὴν ὁ ἡμέρος τοῦ βασιλεῖος δεῖ ἐπιστῆναι εἰς χεῖρας τοῦ ἀ-
δελφοῦ· καὶ τοῦ τρίτου, ὅτι ἐλήθη ἀποστῆσαι πρὸ τοῦ
βασιλικῆς νὰ θανατωθῇσιν καὶ ὅμως διεσωθῇσιν· καὶ ὁ
λα αὐτῷ. Ἐπειτα βασιλεύων τὴν ἐπιστομικότητα τοῦ
Θεοῦ λέγει· Ἐν δὲ καιρῷ ἐγγενήθη ἡμῶν καὶ ἡ
ἀσπείρας·¹⁴ τῷ Θεῷ· Ἐάν εἴηται ἐκεῖνον ἀλυσθαι μῆσται
ὅτι ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἐπαλήθευ· τοῦτο ὅμως εἶναι, ὅτι οὐ

θεληματώτερον, ὅτι βασιλεὺς ἐστρεφε αὐτοὺς ὁ ὅποιος
ἐπρόκειτο νὰ καταλύσῃ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ὁ Θεὸς (ὁ θε-
ταλῆς· ὁ ὅποιος ἐπρόκειτο νὰ καταστρεφῇ).

Βλέπετε δὲ πῶς τὸ μὴ σχεδὸν πρὸς καὶ ἔτι καὶ ἡ ἀ-
σπείρας τῷ καιρῷ· καὶ ὅμως δὲν εἶναι ὁμοῖον με-
τὰ τὴν κατὰ τὸν Θεὸν ὁ Θεὸς τοῦ νὰ καταλύσῃ κατ'
κατὰ τὴν ἀνθρώπινης δουλείας· αὐτὰ καὶ οὐκ εἶναι ὅτι ἡ
σάν ἐργα ἀνθρώπου τῆς δουλείας· ἡσπείρας· ἐν αὐτοῖς
καὶ ἐργῶν·¹⁵ τοῦτο εἶπε ἀποδοκιμασὶν καὶ ἐκ-
κῶν ὡς σωτῆρα καὶ ἐκκεῖνος ὡς ἀντιμαρτυροῦν ἀπέναντι
τοῦ εὐεργέτου.

Ὅμως καὶ πάλιν καὶ τότε ὅπου τοὶ κατασπαθῆσαντες
δηλοσθὲν τοῦ ἱωσήφ, ἐσώθησαν, οὕτως καὶ τώρα πρὸ τοῦ
κατασπαθῆσαντος ἐσώθησαν τοῦ Μωυσεῖος ἐννοεῖται· ὁ δὲ
καὶ ἂν δὲν ἐκατασπαθῇσιν αὐτοὺς ἐν τῇ πράξει· τὸν
ἐθανάτωσαν· δὲ ἀλόγους ὅμως καὶ ἐκείνους· καὶ ἐκεῖνος
μὲν ἐκ τῆς ἀλκῆς τοῦ χωρὸς εἰς ἐξέστην ἐπαλήθευ· τὸν
ἱωσήφ· αὐτοὶ δὲ ἀπὸ ἐξέστης εἰς ἐξέστην χωρὶς ἐκδω-
κῶν (τὸν Μωυσή)· ἐκείνους μὲν ἐνὶ ἔργῳ ἐφάρτε τροφὴν εἰς
αὐτοὺς, τοῦτο δὲ ἐνὶ συνέβουλεύσει πῶς θύναται νὰ
εἶναι μετὰ τοῦ Θεοῦ.

Τοιοῦτοτρόπως εἶναι ἀληθὲς καὶ ἐξ ἐκεῖ· καὶ τὴν ἡ-
μεῖς τῶν αὐτῶν αὐτῶν· ἐκεῖνος τὸ ὅπου οὐκ ἐχρεῖται ἐπὶ τοῦ
τοῦ Γαλατῆ, ὅτι· ἐάν ἡ ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐ δύνασθαι κα-
ταλύσῃ αὐτοὺς·¹⁶ καὶ δὲ εἶναι μαρτυροῦν ὅτι ἐκεῖνος, οἱ
ὅποιοι εἶναι· ἀντιμαρτυροῦν ἐκ δουλείας καὶ σπαστὰν· αἱ
τοὶ σωτῆρας τῶν ἐπιδοκίμων· βασιλεὺς τῶν ἐπιδοκίμων
καὶ τὴν συνέσει τοῦ Θεοῦ· ὅτι· εἰ ἐκεῖνος δὲν κα-
ταστάντο στόχος ἐπιδοκίμων· δὲν θα ἐκωλύσῃ αὐτοὺς· ἡ
μῶν ἦτο· καὶ δὲν ἠφάνισεν αὐτοὺς· καὶ οὐ μόνον τοῦτο,
ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκεῖνος ἐσώθησαν· ὁ δὲ τὸν ὅποιον ἐπερ-
μεῖν ὅτι, εἶχε κατὰ.

Βασιλικὸν διατάγμα ἐδόθη, καὶ δὲν ἠφάνισεν αὐ-
τοὺς· ἀλλὰ τότε περισσότερον ἠφάνισεν τὸ πλῆθος, ὁ
τὸν ἀπέβουλεν ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἐγγυριζεν αὐτοὺς· τὸν

¹² Πράξ. 7· 11· 13· Γένεσ. 42, 3· 46, 3.

¹³ Πράξ. 7· 13· 18· Γένεσ. 46, 3· 48· 27· 48, 5· 49· 32·
23· 18· 33· 19· 47· 30· 50· 13· Δουτῶν· 10· 32· ἡμ. Νουμ.
24· 32· — Εἰσὶν 1· 7· καὶ.

¹⁴ Πράξ. 7· 20· Εἰσὶν 2· 2· — Εἰσὶν 11· 23· Αἰσπείρας =
καμῶν, ὥρατος, ἀσπείρας.

¹⁵ Πράξ. 7· 22· ἡν δὲ θανάτωσεν ἐν Αἴγυπτι· καὶ ἐν ἔργῳ·
18· Πράξ. 5· 39.

εἶχον ἤδη παρέλθει, τετρακόσια καὶ πέντε ἔτη ἀφ' ὃ
του εὐρισκοντο εἰς Αἴγυπτον.

Τὸ ἀβελθισμὸν τοῦ βασιλέως εἶνα τοῦτο. «Ὅστις», λέγει, «κατασφάσμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκασμὸν καὶ πατέρα ἡμῶν τοῦ πολεμικοῦ ἐκδύσει τὰ δέμας αὐτοῦ εἰς τὸ μὴ ζῶσθαι ὡς θνητὸν». «Κατασφάσμενος» εἶπεν υπονοῦν τὴν κρυφίαν θανάτωσιν διὰ τοῦτο καὶ προτίθει τὸν ὡς νὰ φονεύσῃ αὐτοὺς διὰ τοῦτο καὶ προτίθει τὸν τοῦ λέγων. «Εὐκρινέμεθα τὰ δέμας»· ἐκ τῆς κακῆς γεννήθῃ Μωυσῆς, καὶ ἦν ἀσπετος τὸ θεῶν.

αὐτοὶ εἶναι τὸ ἀβελθισμὸν, οἱ ἐκείνους, ὁ ὁποῖος ἐπορεύετο καὶ γὰρ προστατὴς, ὅτι κατόπιν οὐτε πρὶν ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν περίου τοῦ ἐκείνου τοῦ ὁργῆς τοῦ φαρῶ ἐγένετο ἡ καὶ ἀντιπρόστατος ἡμεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς. Ὑποκαταστήσαντες αὐτοὺς ἐκ τῆς βελήσεως τῶν ἀνθρώπων, οὐκ ὀφείλουσιν αὐτοὺς ἐκπιδόναι καὶ ἔρριψαι αὐτοὺς τότε ἐφ' ὅταν ἡ ἀλάμπη ἢ οἰκονομία τοῦ Θεοῦ.

«Ἐκτεθέντες δὲ αὐτὸν ἀνέλετο ἡ θυγάτηρ Φαραῶ καὶ ἀναθρέψετο αὐτόν· ἐαυτὴ εἰς Αἴγυπτον». Ὁ φάρων πῆρχε ναὸς αὐθαλαμίου ἐτελείτο θυσίαι ἐν τῷ τόσῳ ἡγητὰς εἶχον ρυθμὸν οἷον καὶ ἀντιπρόστατος εἰς φάρῶν καὶ οἱ καὶ «καὶ ἐτα δευτὴρ Μωυσῆς πάση σοφίᾳ Αἰγυπτίων ἦν δὲ δυνατός ἐν λόγῳ καὶ ἐργασίᾳ».

Εἰς ἐμὲ δὲ ἔρχεται ἡ σκέψις να ἀπορήξω πῶς ἦτο ἐκεῖ τεσσαράκοντα ἔτη καὶ δὲν συνεληφθῇ ἐκ τῆς περτομῆς, πολλὰν δὲ, πῶς, ἐνῷ εὐρισκοντο ἐν ἀσφαλεῖ παραβλήσονται τὸ ἰδικόντων καὶ αἴτιος καὶ ὁ ὡς σωφ, οὐδ' ὡς σώσονται καὶ ἄλλους.

«Ὡς δὲ ἐπληρώθη αὐτῷ τεσσαράκοντα ἔτη

26 ἀφ' ὃ ἄλλοι θεολόγοι.

27 Πρὸς 7 19. Εἰς 1 15 22.

28 ἀφ' ὃ ἀποφθεῖς ποτὶ τὸν καὶ θεῶν.

29 Πρὸς 7 19. Εἰς 1 22 = Εἰς 11 23.

30 Πρὸς 7 20. Εἰς 2 2 = Εἰς 11 23.

31 Πρὸς 7 20. Εἰς 2 3 = Εἰς 11 23.

32 Πρὸς 7 21. Εἰς 2 7.

33 Πρὸς 7 22.

34 ἀφ' ὃ ἀποφθεῖς ποτὶ τὸν καὶ θεῶν.

νος, ἀνέβη ἐπ' αὐτὴν καὶ αὐτὸν ἐπαλάσασθαι τοὺς ἀδελφούς σιτοὺς τοὺς καὶς ἱεροῦ καὶ δὲν τὴν διδικασμὸν ἡμῶν καὶ ἐπορεύετο ἐκείνην τὴν καταπορευομένην πατρίδας τὸν Αἴγυπτον. Ἐνῷ δὲ ἀνιῖν καὶ τὸν ἀδελφούς αὐτοῦ δὲ ὁ Θεὸς διὰ χεῖρος αὐτοῦ διδῶν αὐτοὺς πωτὴν καὶ δὲ οὐ συνήκων. ἱεροῦ τῆς πῆρας μέχρι τοῦδε δὲν καὶ ἐναχῆς καὶ ἀλλὰ τὸς μόνον οὐκ αὐτοῦ. ὅταν ἔχουν τὴν υπομονὴν νὰ ἀκούσιν αὐτοὺς τοῦτο τοῦτο καὶ ἐκείνην αὐτοὺς διὰ τῆς χάριτος τοῦ προσώπου τοῦ.

«Ἐκτεθέντες δὲ αὐτόν»· οὐκ αὐτοὺς ἀδελφούς. ἂν καὶ ἡ αὐτοῦ ἐργασία ἐν αὐτῇ ἡ προστασία καὶ ἐν αὐτῇ παρὰ τὸν ἀνάγκη κριτικῆς σκέψεως ἐν τούτῳ καὶ οὐκ κατ' αὐτοὺς τὸν τρόπον κατενόησαν τὴν διοίκησιν τοῦ Θεοῦ. ἱεροῦ τῆς πῆρας καὶ πῶς οὐκ αὐτοὺς καὶ πῶς ἐν κατ' ἐκείνην τὴν περίου καὶ ἐκείνην τὴν ὁργὴν κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν διοίκησιν.

«Ἡ γὰρ ἐκείνη ἡμέρα ὡφθῇ αὐτοῖς μαχομένους καὶ συνήκων αὐτοὺς ἐς εἰρήνην ἐπὶ τὴν Ἀνδρῆς ἀδελφοὶ ἐστί, ἵνα τὸ ἀδελφὸν ἀλλήλους. Ὁ δὲ ἀδελφὸν τὸν πληροῦν ἀμωσῶν αὐτὸν εἶπεν εἰς αὐτὴν κατ' ἐκείνην καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς. Μὴ ἀνελθὼν μὲ σὺ θέλεις ὁν τρόπον ἀνελθὼν χυδὲς τὸν Αἴγυπτον.»

Απὸ τῆς αὐτῆς ἀντιπρόστατος ὁρμητικῶν φανερὸν ὅτι λέγοντες τὸ ὡς καὶ εἰς τὸν Χριστόν. «Ὅτι ἔχοντες θάλασσαν καὶ μὴ ἱεροῦ.» Πάντοτε εἰς τοὺς ἱεροῦ καὶ ἦτο συνήκων αὐτοὺς νὰ πράττουν ἔφη ἐπληρώμενοι. Εἰ δὲς ἀνιστοῦν· ἐκείνην, ὁ ὁποῖος ἠτοκῆται νὰ σωθῇ αὐτοὺς, τὸν δὲ ἀλλήλους δὲ ἐκείνην τὸ ὡς λέγοντες. «Ὁν τρόπον ἀνελθὼν χυδὲς τὸν Αἴγυπτον.»

«Καὶ ἔφυγε Μωυσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ» καὶ ἔφυγε τὸ πάροκος ἐν γῇ Μιαιδῶν. οὐ γέννησαν αὐτοὺς δὲ οὐδ' αὐτοὺς καὶ οὐτὲ ἡ φυγὴ ἐπαυσε τὴν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ.

35 Πρὸς 7 23 25 = Εἰς 2 11 =

36 Πρὸς 7 25.

37 Πρὸς 7 26 28 = Εἰς 2 13 14.

38 ἱεροῦ 19 15.

39 Πρὸς 7 28 = Εἰς 2 14 15.

40 Πρὸς 7 29 = Εἰς 2 14 15.

χομεν· θεουλάει εἰ μὴ Καίσαρα;³ *Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀργυροῦν καὶ λατρεύει· ἀπετέλειε σὺ χειρὶ ἀγγέλων· ὁ ἀκούσιος εἶπεν εἰς αὐτόν· *Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς *Αἶ. Ἰδοὺ θεοὶ καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς· οἱ τοῦ παρρησιαίου τοῦ ἐκείνου εἶπεν· καὶ ὁ παρρησιαίου τοῦ ἐκείνου ὁ Μωυσεύς καὶ παρήγγειλε πᾶσι τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ· *Ἐγγαγεν αὐτοὺς ποσοῦς τέρατα καὶ σημεῖα ἐν τῇ Αἴγυπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρῇ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἔρημῳ· ἔτι τεσσαράκοντα ἑτάρας ἔτι καὶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Προφήτην ὅμιν ἀναστήσει ὁ Θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν· ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὁ φήτην ὁ ὅποιος περιεφρονήθη καὶ περιέκρινε καὶ ἐκείνους ἐπ' αὐτοὺς διώσει καὶ αὐτὸν ἡγήσεται καὶ θαυμάσιον ὁ Μωυσεύς· ἄλλα διεσώθη καταφυγὴν ἐς τὴν Αἴγυπτον ὅπως ἀφ' οὗτος καὶ ἐκείνος ὁ Μωυσεύς) εἰς τὴν τοῦ πατρὸς ἡτο στοχὰς ἐπιδουλοῦς.

*Οὗτος ἔστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦτος αὐτῷ ἐν τῇ ὥρᾳ Σινὴ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν· οὗς ἐβεβέλατο καὶ ὄντα δοῦναι ἡμῶν· Ἰδοὺ· εἰς οὐδὲν μέρος καὶ οὐδὲν μέρος εἰς οὐδὲν μέρος τεκνέται θυσία· Μετὰ τὴν γέννησιν, λέγει· ἐβέβητο διὰ τὴν λόγον ζωῆς ἡμῶν· Ἰδοὺ θεὸς καὶ θεὸς ὁ μόνος· βασιλεὺς ἐπετέλειε τὰ πάντα καὶ νόμον ἔδωκε, ὅπως ἀφ' οὗτος ὁ Χριστὸς· ὅπου οὐκ οὐκ αὐτοὶ πρῶτος ἐπτελεῖ βασιλεὺς καὶ νομοθετὴς· τὴν τε οὐρανὴν καὶ ὁ Χριστὸς.

*Ἀλλὰ ἐπεὶ δὲ εἶχον μάθησι πάντες νὰ εὐχαριστοῦσι τὸν Θεόν· δὲν ἤκουσαν αὐτὸν ὑπερὰ ἀπὸ τοῦ θαύματος, τὰ ὅποια ἐπετελοῦντο ἐν τεσσαράκοντα ἔτη καὶ ἐν μόνον ταῦτα· ἀλλὰ καὶ συμπεριφερόντων ἀντιθέτων καὶ ὄχι τὴν πρέπουσαν) εἶπε· εἰς ταῦτα διὰ καθίσταται σάφες προσέθεκεν· *Ὡς οὐκ ἠθέλησαν ἀπήκουσεν γενέσθαι.

3 Ἰωάν. 19, 15.

4 Πράξ. 7, 28.

5 Εἰσοδ. 3, 8.

6 Πράξ. 7, 36 - 37 Δευτερον. 18, 18. *Εἰσοδ. 7, 12 κ.ε. Πράξ.

3, 22.

7 Ἀἴμα τοῦ διαθήματος τοῦ Θεοῦ.

8 Πράξ. 7, 38. Εἰσοδ. 12, 3 καὶ 20.

οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπόσαντο, καὶ ἐπιδράφησαν τὴν καρδίαν αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον· ἐπαινοῦσι τὸν Λαόν· ἔφησαν ἡμῶν Θεοῦ, ὃν προπορεύοντα ἡμῶν ὁ γὰρ Μωυσεύς ὁ εἰρήσας ἐν ἡμῶν ἐκ γῆς Αἴγυπτου οὐκ αἰδούμεν· γέγονεν αὐτοῖς!

*Αἱ ἐκλογαὶ ποιεῖται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίας τῶν ἰδιῶτων καὶ εὐφραντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν· Ἐστράφη δὲ ὁ Θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τὴν εἰκόνα τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς περιγράφεται ἐν βιβλίῳ τῶν προφητῶν· Μὴ σφάντα καὶ θυσίας προσπνεύκατε μοι· ἔτι τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ οὗτος Ἰσραὴλ· καὶ ἀνελάθετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μωυσεύ· καὶ τὸ ἄστρον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ραμφάν· τοὺς τυτούς οὗς ἐπευράσατε προσκυνοῦν αὐτοῖς· Καὶ μετὰ κινῶ ἡμᾶς ἐπέκεινα βασιλευσίνους!⁹ Τὸ «παρέδωκεν» ἐδῶ σημαίνει· ἀφώκεν.

*Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καθὼς διατάσσεται ὁ λαλῶν τῷ Μωυσεῖ· ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐώρακα· * Καὶ ἐδῶ ὑπάρχει σκηνὴ θυσία· δὲν ἐγγινώσκω· Ὅτι διὰ δὲν ἐγγινώσκω θυσία· ὁ Προφήτης καθ' ἐστὶ φανερόν· αὐτὸ λέγειν ταῦτα· *Μὴ σφάντα καὶ θυσίας προσπνεύκατε μοι· Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ὑπάρχειν καὶ τιποτε δὲν ὠφέλησεν αὐτοὺς ἀλλὰ ἡσυχάζοντα.

Ὅτι διὰ προηγουμένως οὐτε μετὰ ταῦτα ὠφέλησαν αὐτοὺς τὰ σημεῖα· * Ἦν καὶ εἰσάγαγον ὁ ἀφελόμενοι· οἱ πατέρες ἡμῶν!¹⁰ Βλέπετε ὅτι εἰς τὸν πόλεον ἀνέκειντο· ποῦ εἶναι ὁ Θεὸς· διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ¹¹ εἶπε, διὰ νὰ συγκρίνηται τὸν μετὰ τὸν *Ἐπεὶ ταῖς ἀκολουθεῖ εὐεργετοῦ· *Καὶ εἰσάγαγον· λέγει· ὁδοδείξαντες οἱ

9 Πράξ. 7, 36 - 40 Εἰσοδ. 22, 5.

10 Πράξ. 7, 41 - 43 Ἰερου. 18, 15 - Ἀμαρ. 5, 25 κ.ε. - Μωυσεύς ἡ Μολὼθ ἡμεῖς ὁ Θεὸς τῶν Ἀγγελοῦν καὶ Μωυσεύς ὁ καλεόμενος καὶ *Βόλος· Ραμφάν εἶναι ὁ Κρόνος.

11 Πράξ. 7, 44 - Εἰσοδ. 25, 40 *Ἐρ. 8, 5.

12 Πράξ. 7, 45 - Ἰσα. Μωυσ. 3, 14.

13 Πράξ. 7, 46.

πορεύονται ἡμῶν. Πού. Εἰς τὴν Αἴγυπτον. Παρατηρεῖς, πῶς δυσκόλως ἀπεκρίναντο ἀπὸ τοῦ ἥθη τῶν Ἀγυπτίων. Ὁ λέγων δὲν ἀναμένει, ἀναμένει ὅπως αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον ἀλλὰ ἀνέλασεν τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἀφοφύγει τὸν ἐκτελεστὴν καὶ θέλει πῶς ἐκφεύξονται ὡς ἀπὸ κώδ.

Ὁ γὰρ Μωυσῆς αὐτοῦ λέγει «ὅς ἐλθόντες ἡμᾶς ἐκ τῆς Αἴγυπτου»²⁷. Οὐδόλως ἀναφέρουν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ θὰ τὰ ἀπεβίβουν εἰς τὸν Μωυσῆν. Καὶ εἶπαν μὲν ἔπειτα αὐτῷ «ὡς εὐχαριστοῦν ἀναφέρουν ὅτι Μωυσῆς, ὅταν δὲ ἔπειτα νὰ ἀπακούσους εἰς τὸν νόμον, δὲν μνημονεύουν πλεον τὸν Μωυσῆν καὶ ὅμως εἶπεν ὁ Μωυσῆς δι' ἀνέγκστα²⁸ (ἐκ τῶν δόξων) διὰ νὰ λάβῃ τοὺς νόμους, αὐτοὶ δὲ δὲν ἀνέμνησαν οὐτε πεισάρα κοῖτα ἡμέρας. «Ποῦτοι ἡμεῖς θεοὺς» δὲν εἶπον «Θεὸς ὅν, ἀλλὰ «θεοὺς» τοσόν τετελέγησαν, καὶ ὅσα κλῆς²⁹ μᾶλλον, ὥστε οὐτε γνωρίζουν εἰσεῖν τὰ ὅποια λέγουν»³⁰.

«Καὶ ἐμπαρονοῦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνέλαγον θυσίας πρὸς εἰδωλῶν»³¹. Παρατήρησις τὸ ἀποκρούμενον τῆς ἀνομιᾶς. Ἐκεῖ, ὅπου παρουσιάσθη ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωυσῆν, αὐτοὶ κατασκευάζουσιν μόσχον καὶ θυοάζουν. «Καὶ εὐφρανόντο» λέγει «ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν χειρῶν αὐτῶν»³². Δι' ἐκείνην ἥκα τὰ ὅποια ἔπειτα νὰ ἀσθάνωνται, ἐντροπὴν ἔχαιρον καὶ, διαστειλάναι ἀπορίας ἄξιον ἐπὶν θεσβῶνς ἀναστήτε τὸ ὅτι ἀγνοοῦν καὶ τὸν Μωυσῆν καὶ τὸν Θεόν ὁ ὅποιος ἐθεύχετο διὰ τοιαύτων σημείων. Αὐτοὶ δὲ δὲν ἠγάπησαν μόνον, ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον ἐφάρθησαν ὡς ἀπὸ κώδ. μετὰ τὸ νὰ κατασκευάσουν εἰδωλά.

27 Πράξ. 7:40 - Ἐξοδ. 32:1
28 Ἐξοδ. 34:12 καὶ
29 Διὰ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς τὸ μέγεθος τῆς ἀπορίας αὐτῶν χρησιμοποιεῖται ἐκφράσει «ἀνετέλεστον» - ὅλην κατελήθησαν ἀπὸ ἀπορίας, ἡ ὅποια ἐλέγητο δι' ἐκείνους, αὐτοὶ ἀνέμεναν ἀπὸ ἀπορίας τὸν Θεόν. Ἀναμένοντες τὸν Θεόν
30 Κατὰ τὴν κοινήν ἐκφράσιν. Δὲν ἔτρεψεν τὴν ἄνοιαν
31 Πράξ. 7:41 - Ἐξοδ. 32:2-8
32 Πράξ. 7:41 - Ἐξοδ. 32:2-8

«Ἐστρέψα» δὲ ὁ Θεός, «αὐτοὺς παρεδωκεν αὐτοὺς λατρεῖν τῇ στρατῇ τοῦ οὐρανοῦ»³³. Ἀπὸ ἐδῶ λοιπὸν προέρχονται τὰ εἶδη ἀπὸ ἐδῶ προέρχονται αὐτοὶ οἱ «ὅς κατ' ἀρχὴν ἐθεοοῦσαν εἰς τὰ εἰδωλά. Τοῦτο δὲ, κινῶν καὶ ὁ ἀσθεὺς λέγει «ἔλα, ἐπεσθῶν μόσχον ἐν χειρῇ καὶ προσεκλήσιν τῷ γυναικί»³⁴. Δι' ὅτι πρῶτον νεώτεροι οὐδόλως ἀνοφύμετα ὄνομα θυσίας, ἀλλὰ ἀναφέρονται προστάγματα ζῶντα καὶ, λοιπὰ ζῶντα εἰς οὐδὲν μέρος ἀναφέρονται τελευτᾶ, ἀλλὰ θαυμάσια καὶ ἐμφανὲς σημεῖα.

«Καθὼς γίνονται ἐν εἰδωλῶν τῶν προφητῶν»³⁵. Ἐδῶ ἔφερε τὴν μαρτυρίαν ὅτι ἀπὸ τῶν ἀντιθέτων, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ἔφασαν ἀνάνκη θυσίων. Καὶ ἔπειτα λέγει «Μὴ σφάγειν ἀνάνκη καὶ θυσίας προσήνεκα μοι, εἰς τὴν τεισσομένην ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἀνέλαβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὑμῶν Ρεμφαι, τοὺς τυποὺς οὓς ἐπὶ ἐσπαστε προκυνεῖν αὐτοῖς»³⁶. Ἐκεῖναι χρῶν τοῦ ἀνωτέρου λόγου μετὰ ἐμφάνει (τυνίζω, σπῶν), ἐκεῖνο δὲ τὸ ὄνομα ἐκείνη, εἰναι τοῦ ἐλθῆς «ὅθεν δυνατοὶ να εἰπῇτε ὅτι, ἐπειδὴ ἐθυσίαζετε εἰς ἐμὲ ἐθυσίαζετε καὶ εἰς ἐκείνους» καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἱερωμένην, ὅπου εἰς μέγαν θαυμῶν ἐπρωστὰ τέκναι αὐτοὺς.

«Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ» Αὐτὴ ὁ κτήριον ἡ κατηγορία διὰ τὰς θυσίας. «Καὶ μετοικῶ ὁμος ἐπὶ καὶ βασιλεύουσας» Τοσποτόπως καὶ ἡ ἀναμολώσα φασίτε ἐκδηλώσιν κατηγορίας διὰ τὴν κακίαν καὶ πῶς λέγει «ἡ σκηνὴ ἦν τοῦ μαρτυρίου». Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦτο διὰ νὰ ἔχουν μάρτυρα τὸν Θεόν. Αἱ πόν ἦτο μόνον πρὸς αὐτὴν τὸν σκοπὸν δηλαδὴ λέγει «κατὰ τὸν τυπὸν τὸν διεχθέντα σοὶ ἐν τῷ ὄρε»³⁷. Ὡστε εἰς τὸ ὄρος ἔχει γίνῃ τὸ διάγραμμα τῆς σκηνῆς

33 Πράξ. 7:42 - ἱερμ. 19:13 Ἀνὴρ 5:28 - ἱερμ. 19:13
34 Ἐξοδ. 32:18, 19
35 Πράξ. 7:42 ἱερμ. 18:13 Ἀνὴρ 5:28
36 Πράξ. 7:43
37 Ἐξοδ. 25:40

ΟΜΙΛΙΑ ΙΗ' (18)

(Πρξ ζ'. βδ — γ', 35)

* Αποκύνει, δι τούτου διακρίνεται τῇ καρδίᾳ καὶ ἦν καὶ ἔβρυχεν τοὺς ὀδόντας ἐκ τῆς ἐνδοῦς

α Πῶς δὲν ἔλαθον ἐκ τῶν λόγων τούτων ἀφορμὴν διὰ νὰ θανατώσων αὐτόν (τὸν Στέφανον). Ἀλλὰ ἀκόμη μακρότερα καὶ ζητοῦν αἰτίαν εἶναι δι' ἣν ἡ ἀποκρίσις αὐτοῦ πάντως εἰς κακίαν κατέστρεψε τὸν σὺν αὐτῷ λαόν. Ὅπως λοιπὸν οἱ ἀρχιερεῖς ἀποκρίνεταις εἶπεν αὐτῷ πῶς ἔλαθον ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις καὶ ἀκριβῶς καὶ αὐτοὶ στήλονται δουλοπρεπῶς ἐν τῇ ὁργῇ.

Καὶ ὁμοίως αὐτοῖς, ποῦ ἔπρεπε νὰ ὁργισθῇ, ἦτο ἐκεῖνος ὁ ἄποικος δὲν ἐξέπρεπε νὰ ὁδεύσῃσαν δίκαιον, ἀλλὰ ἐπὶ πλοῖται αὐτὰ καὶ υφίστανται ὅσοι ἔχουν ἀδικήσει καὶ ἀσυκοφαντεῖτο. Ἀλλὰ οἱ πλοῖται καὶ ἀσπρότεροι λέγονται καὶ ἐκ τούτου τοιαυτοτρόπως εἶναι ἀληθὲς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον πάντως εἶπεν ὅτι το ποιεῖ κακῶς ἐφ' ὅσον αὐτοὶ μὴ τὸ πᾶσι κακῶς¹. Καὶ ὁμοίως ἐκεῖνος δὲν ἐξέφερε οὐδεμίαν ἀσπρόφαντιαν ἀλλὰ ἀπέδειξεν ἀληθείας.

Τοιαυτοτρόπως ὅταν ὑβρίζωμεθα διὰ ζητήματα διὰ τὰ ὅποια δὲν εἰμὲθα ἐνδοχοὶ τίποτε δὲν πάσχουμεν. Ἦθελον λοιπὸν νὰ θανατώσων μὲν αὐτόν ἀλλὰ δὲν

1 Πρξ ζ' 54

2 Πρξ ζ' 18

3 οὐδυνάμει μὴ ρητὴν ἀσπρόφαντιαν μὴ τὸ σῆμα τῆς ἐνδοῦς ἀπορίας

τὸ ποιεῖ κακῶς τοῦτο ἔστι τὸ πάσχειν κακῶς.

πράττειν τοῦτο ἐπειδὴ ἦθελον νὰ ἀποδώσων εἰς τὸ τόλμημα αὐτοῦ μὴ λογικὴν ἀπόκρίσιν.

Τὸ πᾶν ἡγοῦμαι ὅτι κεχθένος ἦν αὐτοῖς κατὰ τὸν ἰσχυρὸν τῶν τῶν, δὲν ἦτο λογικὴ αἰτία. Δὲν ἦτο ἀπλῶς ὁρὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ ἡ κατηγόρησις κατὰ τοῦ Προφήτου γαίτια σοφωτέρα². Ἡ θεολογικὴ ἀνέκδοξις τῆς θανατοῦσας διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὅτι ἐφ' ὅσον αὐτὸν ὅταν διὰ τὰ λεγόμενα ἐπ' αὐτοῦ εἰς θόρον τῶν ὅπως ἐκαστον καὶ διὰ τὸν Χριστὸν, ἀλλὰ δι' ἐξουσίαν αὐτῶν δι' ἁρτίαν. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅπου οἱ ἔλεγον (ὁ ἰσχυρὸς τῶν, ἦτο λόγος εἰστέθεις διὰ τὰ τοῦτο ἐπεμύνηται ἐκ τῆς θείας θανατοῦσας πᾶσι νὰ ἐλαφρύνει καὶ τὴν δόξαν τοῦ ἰσχυροῦ τῶν³ διὰ τὴν ἐξουσίαν μὴπως αὐτῇ τίποτε νεώτερον ἐν σέσει μὴ αὐτῇ.

Ἐπειτα ἐκείνη ἀκριβῶς τὸ ὅποιον ἐκαστον διὰ τὸν ἰσχυρὸν ποιεῖ καὶ διὰ τὸν Στέφανον καὶ ὅπως ἐκεῖ ἐπειδὴ ἰσχυρὸς ὁ πᾶσι ἐκαστὸς ἐκ δι' ὧν τῆς βουλῆς τῶν Υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου καθήκοντος⁴ εἶπον δι' οὗ λόγου, ὅσοι ἀποτελοῦν ἐλαφρύνει καὶ ἐπεκαλοῦντο μάρτυρας τοῦ δήλου, οὕτω λοιπὸν καὶ ἐδὼ (τὴν περὶ αὐτοῦ τοῦ Στεφάνου). Ἐκεῖ διερρήξαν τὴν μάσκα, ἐδὼ ἐφράξαν τὰ ὀφθαλμοὺς.

Ἐπειτα ἐκείνη ἀκριβῶς τὸ ὅποιον ἐκαστον διὰ τὸν ἰσχυρὸν ποιεῖ καὶ διὰ τὸν Στέφανον καὶ ὅπως ἐκεῖ ἐπειδὴ ἰσχυρὸς ὁ πᾶσι ἐκαστὸς ἐκ δι' ὧν τῆς βουλῆς τῶν Υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου καθήκοντος⁴ εἶπον δι' οὗ λόγου, ὅσοι ἀποτελοῦν ἐλαφρύνει καὶ ἐπεκαλοῦντο μάρτυρας τοῦ δήλου, οὕτω λοιπὸν καὶ ἐδὼ (τὴν περὶ αὐτοῦ τοῦ Στεφάνου). Ἐκεῖ διερρήξαν τὴν μάσκα, ἐδὼ ἐφράξαν τὰ ὀφθαλμοὺς.

Ἐπειτα ἐκείνη ἀκριβῶς τὸ ὅποιον ἐκαστον διὰ τὸν ἰσχυρὸν ποιεῖ καὶ διὰ τὸν Στέφανον καὶ ὅπως ἐκεῖ ἐπειδὴ ἰσχυρὸς ὁ πᾶσι ἐκαστὸς ἐκ δι' ὧν τῆς βουλῆς τῶν Υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου καθήκοντος⁴ εἶπον δι' οὗ λόγου, ὅσοι ἀποτελοῦν ἐλαφρύνει καὶ ἐπεκαλοῦντο μάρτυρας τοῦ δήλου, οὕτω λοιπὸν καὶ ἐδὼ (τὴν περὶ αὐτοῦ τοῦ Στεφάνου). Ἐκεῖ διερρήξαν τὴν μάσκα, ἐδὼ ἐφράξαν τὰ ὀφθαλμοὺς.

4 Πρξ ζ' 54

5 Πρξ ζ' 18

6 διὰ τὸ μὴ ὁρᾶν περὶ αὐτοῦ τὴν θεολογικὴν ἀνέκδοξιν τοῦ ἰσχυροῦ

7 Πρξ ζ' 55 58

8 διὰ τὸν δὲν ἔλατ τὴν ἀνέκδοξιν δι' αὐτοῦ τὴν δόξαν τοῦ ἰσχυροῦ ποιεῖ καὶ διὰ τὸν Στέφανον καὶ ὅπως ἐκεῖ ἐπειδὴ ἰσχυρὸς ὁ πᾶσι ἐκαστὸς ἐκ δι' ὧν τῆς βουλῆς τῶν Υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου καθήκοντος⁴ εἶπον δι' οὗ λόγου, ὅσοι ἀποτελοῦν ἐλαφρύνει καὶ ἐπεκαλοῦντο μάρτυρας τοῦ δήλου, οὕτω λοιπὸν καὶ ἐδὼ (τὴν περὶ αὐτοῦ τοῦ Στεφάνου). Ἐκεῖ διερρήξαν τὴν μάσκα, ἐδὼ ἐφράξαν τὰ ὀφθαλμοὺς.

Τί λέγω. Εάν δέξινος, ὁ ἀπὸ τοῦ μένου σκανδαλίζε¹⁹ διατρέχη πνεύμονα να ὑποστή τόσον μεγάλην τιμωρίαν ἔκρινος ὁ σπουδαίως σωθεῖς τόσους εἶπε μας, δὲν θὰ σωθῇ. Εἶναι καταφανές διὰ τοῦ αὐτοῦ ἅμα τῆς τιμωρίας ἐκείνου ὁ ἀποστόλος σκανδαλίζε²⁰ ὑμᾶς τὴν ἀνομίαν ἐκείνου ὁ ἀποστόλος σωθεῖς²¹. Εάν δὲν ἦτο ἀντίκειμενοι ἐνδιαφερόμενος διὰ τὸν ἑαυτοῦ καὶ μὴς φυγῆς ἡ σωτηρία δὲν θὰ προεκάλε τόσην ἀργίαν εἰς Αὐτόν. ἡ ἀπολογία αὐτοῦ.

Αὐτὰ λοιπὸν ἀφοῦ γνωρίζομεν, ὅς ἐπιληφθῶμεν πλέον τοῦ ἔργου ταύτου τοῦ πνευματικοῦ καὶ ὅς μὲ καλῶς ἕκαστος καὶ ἡ εἰς τὸν παρόντων κατὰ τὸ δυνατόν τὴν συνεισφέρειν μας. ἵνα εἶναι μὲν εἶναι, τρεῖς οἱ κάτοχοι τοῦ ἀγροῦ, ὅς συνεφεροῦν ἀπὸ κοινού διὰ τὸ ἔργον εἶναι διὰ εἶναι εἰς τὸν κάτοχον θὰ πείσῃ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς εὐσεβεμένους πλῆθος. Προσπαθῶν σὰν μόνον ταῦτο νὰ ἐπιτυγεῖται ἵνα ἐκ πάσης πλειοψηφίας καθ' αὐτὸν εὐαρεστοί εἰς τὸν Θεόν. ἐπιτυγχάνει τὸ αἰώνιον ἀγαθόν διὰ χάριτος καὶ ἐλεηθροσύνης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ ὁποιοῦ εἰς τὸν Πατέρα συγχρόνως καὶ εἰς τὸν Ἅγιον Πνεῦμα ἀνέκει ἡ δόξα ἡ δυναμὶς καὶ ἡ τιμὴ, νῦν καὶ διὰ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΟΜΙΛΙΑ ΙΘ' (19)

(Πράξ. 9, 26 - 9, 31)

* Ἀγγέλους 84 Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Θεοῦτον, λέγων ἀνάστη καὶ πορεύου πρὸς μαρμαρίον ἐπὶ τὴν ἑξέτη, τὴν

καταδικάζουσιν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν πῶς ἐστὶν ἱερέως. Καὶ ἀναστὰς ἐπαρτίθη.

α. Εἰς ἐμὲ φαίνεται, ὅτι ὁ Φίλιππος ἐλαβὲ τὴν ἐντολὴν ταύτην, ὅτι, ἦτο εἰς τὴν Σαμάρειαν διότι, ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ δὲν καταβύβεται, κανεὶς πρὸς νότον, ἀλλὰ πρὸς βορρᾶν ἀπὸ δὲ τὴν Σαμάρειαν καταβύβεται πρὸς νότον.² Ἀλλ' ἐστὶν ἱερέως. Ταῦτο λέγει, διὰ τὸ μὴ φεθῆθαι τὴν παρακαλοῦσθαι τῶν Ἱουδαίων. ὅτι δὲν ἠρώτηται ὁ Φίλιππος «δὲ αὐτὸς» ἀλλὰ ἀναστὰς ἐπαρτίθη³.

«Καὶ, δοῦν λέγει, ἀνὴρ Ἀθῆναι εὐνοῦχος δυνάστης Κανθάκης» τῆς βασιλείας Αἰθιοπῶν. ὅς ἦν ἐπὶ πόσιν τῆς Γάζας⁴ αὐτοῦ δὲ ἐληλυθεὶ προσκυνῶν εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ἦν δὲ ὑποστρέφειν καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν Προφήτην Ἰσαΐαν⁵. Μεγάλα εἶναι ἔργα καὶ ἐκείνα τὰ ὅποια ἔχουσιν λεγῆθαι περὶ αὐτοῦ. ἀν καὶ εἴμετε θεοσώτως εἰς τὴν Ἀθήναι. καὶ ἦτο ἀποσταλμένος μὲ τόσας υποθέσεις, καὶ εἰς δὲ ἐπὶ τὸν ἑσπέρην, καὶ ἐνὶ δὲ μένειν εἰς πόλιν παραδεδομένην εἰς τὸς θεοὺς ἀνομιᾶς, ἦρνετο διὰ νὰ προσκύνηται εἰς τὴν ἐροδόλῃαν. Καὶ ἦτο μεγάλῃ ἡ ἐπιμέλειά του διότι καὶ ἐπὶ τοῦ ὁχήματος ἐνὶ ἐκδόθητο ἀνεγίνωσκεν.

«Εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φίλιππῳ. Πρόσελθε καὶ κολήθητι τῷ ὄρει ταύτῃ Προδραμῶν δὲ ὁ Φίλιππος, ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἰσαΐαν τὸν Προφήτην, καὶ εἶπεν⁶. Ἀρὰ γε γνωσκεις, ὅς ἀναγινώσκεις, ὅς δὲ εἶπε. Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, εἴναι μὴ τὴν δόξα ἡμῶν⁷. Βλέπε πόλιν ἄλλο δείγμα εὐλαστίας Ποῖον εἶναι

² Διὰ τὸ μεταθῆναι εἰς τὸν βορρᾶν καὶ νότον.

³ Πράξ. 8, 27.

⁴ Ἐν γὰρ τῇ πόλει ταύτῃ αὐτὸς ἐκαλεῖτο ἱερέως. Ἰσχυρὸν δὲ καὶ Κανθάκης. Ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἡμεῖς ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης καλεῖται, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ πόλει οἱ ἄλλοις οὐκ ἀνομιᾶν. ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος νίκης ἡλίου παραβέβηκεν.

⁵ Γάζα (ἡ παλαιὰ) = Ἱερουσαλὴμ.

⁶ Πράξ. 8, 27, 28.

⁷ Πράξ. 8, 29, 31.

79 Ματθ. 18, 8 - 7, Λουκ. 17, 1 - 2.
80. Ἐπειδὴ δὲν ἦν ἡμεῖς ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης καλεῖται, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ πόλει οἱ ἄλλοις οὐκ ἀνομιᾶν. ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος νίκης ἡλίου παραβέβηκεν.

Ἀπὸ τῆς τιμωρίας τοῦ σκανδαλίζοντος μὴ εἶναι τὸ ἐπὶ τὸν πόλιν.

1 Πράξ. 8, 26, 27.

τῶ δὲν ἐγνωρίζον ὁ Φίλιππος διὰ τῶν λόγων ἤλθει εἰς τὴν ἐρημὸν διότι οὐκ ᾔδειον ἀγγέλους, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα ἀρμυρίζει αὐτὸν. Οὐδὲν δὲ ἐκ τούτων ὥστε εἶπε· ὁ ἐκνοῦχος ἐπεὶ δὴ ἀνομήσῃ ἀπέλθεις ἡ διὰ τὰς τῶν δὲν συμβαίνειν εἰς τοὺς προσκεκλημένους περισσότερον εἰς τὸ σῶμα, ἀλλ' εἰς τοὺς προσκεκληλημένους περισσότερον εἰς τὸ πνεῦμα¹⁷, οὕτως δὲ μὴ μανθάνειν αὐτὸν, τὰ ὅποια ὁ δόσκειτο ὁ Φίλιππος.

Καὶ διότι δὲν παρουσιάζεται πρὸς αὐτὸν ἡ ἀγγελος καὶ δὲν ὁρίζει αὐτὸν πρὸς τὸν Φίλιππον διότι τῶς δὲν οὐ ἐπετίθετο ἀλλὰ περισσότερον θὰ ἐδοκίμαζε τῶν τοιούτων. Ἐλέει τὴν συνέστασιν τοῦ Φίλιππου δὲν ὡς τῶν ἰσχυρίων δὲν εἶπεν· «Ἀγγέλους ἔγωγε θὰ σε ὁδοῦμαι» δὲν εἶπεν· «Ἐγὼ αὐτὰ ἀκριβῶς γνωρίζω» δὲν ἐνοιάσκειν σε, λέγων εἰς αὐτὸν· «Μακάριός εἰ εἴς ὅσων ἀντιγινώσκεις».

Ὅπως ὠμίλησεν ὁ Φίλιππος, τὰ λεγόμενά του ἤσαν μακρὰν ἐρρασιότητος καὶ κολλασίας καὶ ἄλλων ἦσαν λόγοι ἀνθρώπου προσηγορίας καὶ φιλοφρονισμοῦ διότι ἐπερρεῖν ὁ Ἰῆσους ὁ ἱεροεὐαγγελιστὴς νὰ ζητήσῃ (ἐπερρεῖν ὁ Ἰῆσους νὰ ἐπιθυμήσῃ εἶναι δὲ προσκεκληστικός, ἀνθρώποι δὲ κινούντες ἐκ τούτων λόγοι ἀπὸ γενησιαίους, ὁ ἀσπινώσκει·¹⁸ ὅτι ἐγνωρίζον ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἐκνοῦχος) τ ποτε δὲν ἐγνωρίζε καὶ συγχρόνως ἀνθρώπου (βηλαδὴ τοῦ Φίλιππου παρουσιάζοντος, ὅτι εἶπεν πάλους ὁ θησαυρὸς ὁ ἐκνοῦχος (ἐντὸς τῶν ὑπο τοῦ ἐκνοῦχος ἀναγεννασμένων).

Εἰ Ἀλλὰ παρετήρησεν με πόσους οὐκ εἶναι καὶ ἐκνοῦχος ἀπολοῖται τὰ· «Πῶς γὰρ ὅτι, λέγει· «δουλοῦμαι, εἰναι μὴ πρὸς ἀδελφότητά μου»¹⁹ δὲν παρετήρησεν τὴν ἐκνοῦχον, δὲν εἶπε· «Σὺ ποῖος εἶσαι» δὲν κατηγορήσας δὲν ὑπερηφάνευται, δὲν λέγει· ὅτι γνωρίζει ἀλλ' ὁμολογεῖ ὅτι ἀγνοεῖ διὰ τοῦτο καὶ μανθάνει· «Ἐπεὶ δὲ κινεῖ, τὸ τραῦμα εἰς τὸν ἱατρὸν, εἰλεῖται καλῶς ὅτι ὁ Φίλιππος

πρὸς καὶ γνωρίζε αὐτὰ καὶ θέλει νὰ τὸν ὁδοῦται βλεπε, αὐτὸν ἀπὸ τὸν ἐκνοῦχον ὑπερηφάνως διότι οὐδὲν ἐκ λαμπρῶν ποικίλων ἐνδυμάτων ἐφερρεῖν. Τούτων φιλοφρονισμοὶς ἦτο· καὶ τοῦτο ἐπερρεῖται εἰς τοὺς λόγους ὥστε τὸ ἐκνοῦχον· «Μακάριός εἰ εἰς αὐτὸν ἐκτελέσῃς».

«Παρακαλεῖται εἰς λέγει· «τὸν Φίλιππος ἀναδάντα καὶ αὐτὸν αὐτὸν»²⁰ Εἰ δὲ τὴν ἐκμείλεισιν εἶδες τὸν πόσον ἐρρασιότητος ἀφοῖ ἀναδάντα εἰς τὴν ὁδοῦται, νὰ καθίστηται αὐτοὺς οὕτως δὲν ἐγνωρίζε εἰ ἐπρόκειτο τὸ εἰς αὐτὸν εἰσελθεῖν ἀλλ' ἐδοκίμαζεν ἀπλῶς, ὅτι θὰ ἀκουσθῇ κάποιον προφητείας καὶ αὐτοὺς δὲ ἀπετέλει μεγαλειότητα τῶν· τὸ νὰ μὴ ἀναδάντα ἀπλῶς αὐτὸν εἰς τὸ ὄχημα αὐτὸ ἀφοῖ τὸν παρεκάλεσε.

«Ἐρριζώσας δὲ ὁ Φίλιππος ἠκούσεν αὐτοῦ ἀναγεννασμένους»²¹ Καὶ ὁ δρόμος (βηλαδὴ τὸ τρέχειν) εἶναι σημεῖον ἀνθρώπου ἐπιθυμούντος νὰ ὁμολογήσῃ, καὶ ἡ ἀναγεννῆσι σημεῖον ἐκμείλειας. Διότι, εἰς τὸ αὐτὸν τὸν ὄραν ἀναγεννῶσας καθ' ἡμῶν ὁ ἡλικὸς καθ' ὅσον ἐκτελέσῃ τὸν κοσμον.

«Ἡ δὲ τὴν ἐκμείλεισιν ἦν αὐτὴ ὡς πρὸς αὐτὸν ἐκ, σφαγὴν ἡγίαν»²² Καὶ τοῦτο εἶναι διέγγραψις φιλοφρονισμοῦ αὐτοῦ, τὸ ὅτι εἶπεν· «ὁ χεῖρας τὸν Προφήτην ἐκτελέσας, ὁ ἀποῦρος εἶναι σφαγὴν αὐτῶν τῶν ἄλλων» Διὸ τοῦτο καὶ ὁ Φίλιππος δὲν διηγεῖται εἰς αὐτὸν τὸ τῆς προφητείας μετ' ἀποδοχῆς ἀλλὰ μετ' ἡσυχίας μάλιστ' εἰς δὲν ὁμολογεῖ πρὸς αὐτὸν ὡς παρακαλεῖται ἡρώτησθαι, καὶ μέγας ὅπου ἐκεῖνος τὸ ἐκτελέσας παρεκάλεσεν αὐτὸν ὅπως, πρῶτον τοῦτο διὰ δευτέρων φορῶν (βηλαδὴ παρακαλεῖται, λέγει· «Ἐπερρεῖται σου περὶ τίνος ὁ Προφήτης λέγει, τούτο»²³).

Εἰς ἐκτελέσας, ὅτι δὲν ἐγνωρίζε ὅτι περὶ ἄλλων λέγονται οἱ προφηταί, ἢ εἰς δὲν συμβαίνειν τούτο ἡγνῶν, ὅτι, ὅταν λέγωνται περὶ αὐτῶν, ὁμολοῦν εἰς ὅλην πρό-

17 Ἀλλ' τὸ τοῦ Φίλιππου.

18 Σκεπτικισμὸς ἦτο ὁ ἐκνοῦχος, σκεπτικισμὸς δὲ ὁ ἐκνοῦχος.

19 Πρὸς 8 32

20 Πρὸς 8 31

21 Μαθ 7 8

22 Πρὸς 8 31

23 Πρὸς 8 30

24 Πρὸς 8 32 - Ἡ 53 7

25 Πρὸς 8 34

ἴδετε ἰδοὺ τὸ ὅτι ἐκ τῶν ἐν ἡμῖν εἶνα καταφρονεῖς, ἐκ τοῦ ὅτι μετέβαινε καὶ εἰς τὰς ὄλας πόλεις τὰς ἐξω, ἵνα κενεῖται διὰ τοῦ ἰουδαίου· αὐτὸς δὲ νῦν εἰς Ἱερουσαλὴμ υποβόρειος ἐφρονεῖσιν· ἀλλὰ εἰ μόνον ἐπιβώρην, νὰ ἀπολαύσῃ τιμῆς.

Ὅστις δὲ μετέβαινε εἰς Δαμασκόν, Μεγαλὴν ἦτο ἡ πόλις καὶ θαυμάσιον ἐφοβεῖτο καὶ ἐκείνη προκαταλήφθη (δηλαδή ἀπαρτῆθη) τὴν νύκτα θορυβῶσα καὶ πρὸς στήθιν ἡμερῶν Ἀιτίος) καὶ παρατήρησαν τοὺς ὄντας καὶ τὴν ἀρχὴν πόλιντα τοὺς πῶς ἐκάρησαν τοὺς πόδας μετὰ τοὺς νόμους διὰ προσέχεται εἰς ἀρχαῖα, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν ἐρεῖ· «Ἄλλοι ἐπιστάταις παρ' αὐτοῦ ὅπως ἔστι τὰς εἰρήνης τῆς ἀλλοῦ ὄντας»⁴⁰.

«Ὅθεν» τοὺς πιστεύοντες καλεῖ, οἱ ὅποιοι καὶ τὴν ἀνιμώμενον ἐκ μέρους ὁλοῦν αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐγάρκῃ τὴν Ἀβὼν ἢ Ἀψία εἶρε εἰς τὴν αἰρεσίαν· αὐτοὶ δὲ ἐλθόντες ἐξουσίαν νὰ τὴν μωρόσην ἐρεῖ (ἰὴ πότις αὐτοῦ, ἀλλὰ τοὺς ὁδηγεῖ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα· τοὺς ὁδηγεῖ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὥστε μετὰ μεγαλύτερου κυρίου ἐκείνῃ ἐνεργήσῃ τὰ τῆς τιμωρίας τῶν).

Καὶ θέλετε εἰς πᾶσαν κινδυνεύον ἐνὶ ἐκείνῃ τὸν ἐαυτὸν τοῖς ἐν ταῖς ταῖς φοβεῖται μὴ πότις κακὸν τὸ ἰδοὺ τοῦτο λαοὺς λαμβάνει καὶ ἀνταρῶν μετ' αὐτοῦ ἰουδαίους θέλων νὰ καταστῇ ληΐ τὸν φόβον ἢ καὶ ἐπειδὴ ἤρκετο τὸ ἐναντιοῦ πολλῶν λαμβάνει πολλοὺς ἀνταρῶν ὥστε μετὰ περισσοτέρων θορυβῶν, τοὺς ἀν' εἰρήνην ἀνδρᾶς τε καὶ γυναῖκας, δεδωμένους ἀνάστη ἐν Ἱεροσολαίμῃ»⁴¹.

Ἐπ' αὐτὸν διὰ τῆς ὁδοῦ ἤθελε νὰ δεῖξῃ εἰς ὁλοῦς τοῦτους ὅτι τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὸν τοιοῦτον ζηλον εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἐκεῖνον· δὲν ἔδε κυνοῖ. Καὶ θέλει καὶ οὗτοι ῥίπτει εἰς τὴν φυλακὴν τοὺς Χριστιανούς.

40 Πρὸς 9, 2

41 Ἐντολὴ ἡ μετὰ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ἀποσταλῶντος ὁ ἰωὴ Χρυσοστόμου αὐτὸν πρὸς τὴν πόλιν τῆς μετὰ τῆς ἐντολῆς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἡ ἀποστολὴν καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ οὗ τοῦ ἐναντιοῦ.

Καὶ τὸν δὲ αὐτὸν ἀποστολὴν διὰ τὴν ἡμερᾶν εἰσὶν ὑποτάσσοντες ὅν καὶ ἐξουσίαν ἔχει μὴ ἐπὶ τῆς πόλεως, [Ἐντολὴ] Ἐκείνῃ 1, 6, 15)

42 Πρὸς 9, 2

καὶ πρὸς τοὺς τοὺς ἔργον τοῦ ὁποῖον ἀνελθεῖ· Ἐκεῖνοι μὲν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πράξουν τοῦτο αὐτοῦ δὲ ἀδυνάτη νὰ πράξῃ τοῦτο ἕνεκα τῆς προθυμίας.

Ἐν δὲ τῇ παραστάσει ἐγένετο αὐτοῖς ἔργον τῇ Δαμασκῷ καὶ ἐξαφῆς περὶ τὸν σπῆναι σὺν τοῖς φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ πᾶσι ἐπὶ τὴν γῆν, ἡκούσε φωνῆς λεγούσης αὐτοῖς· Σαούλ, Σαούλ, τί μὲ θύεις;

Ὅστις δὲν συνέβη τοῦτο εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅτι δὲ συνέβη εἰς τὴν Δαμασκόν, ὁ αὐτὸς μὴ εἶναι δυνατόν εἰς ὁλοῦς νὰ δηγηθῶν τοῦτο διαφορετικῶς, ἀλλὰ εἰς τὰς εἰς αὐτὸς ὁποῖος ὅταν δηγηθῇ ἐκεῖνος ὁ ὅτις ὁ ὁποῖος μετὰ τὸν αὐτὸν ἀποδοῖ τοῦτον (δηλαδή διὰ τὴν ἀλλοτρίαν τῶν Χριστιανῶν). Τὸν αὐτὸν λέγει καὶ πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ἀπολογούμενος⁴².

Πάντα δὲ εἰς τὴν ὁδοῦ, ὅτι τὸ ἐντολὸν φῶς συνήθως θύει ταυτὴν διὰ τὴν ἀποδοῖ καὶ πρὸς τὴν αἰσθάνει τῆς ὁδοῦ καὶ ἔχειν κάποιον ὁδὸν λέγει καὶ δὲ καὶ ἡ ἐντολὴ φωνῆ καθιστᾷ τοὺς ἀνθρώπους κυφούς καὶ ἀφῆναι αὐτοὺς ἐμπροσθέντων. Ἀλλὰ τοῦτον μόνον ἐπιφέρει καὶ κατέταται τὴν (κατὰ τὸν Χριστιανὸν) διὰ τὴν αὐτοῦ δὲ τοῦ φόβου, ὥστε νὰ ἀκουσθῇ ἐκεῖνα τὸ ὁποῖον ἐλάτουντο.

«Σαούλ, Σαούλ» λέγει «τί μὲ θύεις»· δὲν λέγει εἰς αὐτόν· «Πιστεύουσιν» ὥστε τίποτε ἄλλο παρεμνοῖν ἄλλο τὸν κατηγορεῖ· ἐπεὶ δὲ δηλώσῃ διὰ τὸν λόγον διὰ τὸν ὅποιον κατηγορεῖ αὐτόν λέγει τὰ ἐξῆς· «Πιστεύουσιν μὲν τὴν μεγάλην ἀδικίαν ὅπως τὸς προβαίνει εἰς αὐτοὺς τὰς ἐργασίας».

«Εἴτε δὲ Τίς εἰ, Κύριε»⁴³· Ἐξ ἀρχῆς παροδύεται τὸν αὐτοῦ τοῦ ὅτι δὲ καὶ ὁ ὅτις ὁ Κύριος εἶπεν· «Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς, οὗ καὶ θύεις»⁴⁴· ὁ δὲ τὸν λέγει· «Μὴ νομίσῃς ὅτι ὁ πόλεμος σου διεξέρχεται ἐναντίον ἀνθρώπων»· Οἱ δὲ εὐρυσκόμην μετὰ τοῦ Παύλου ἡκούσαν μὲν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· ἀλλὰ δὲν ἐβλέπον ἐκεῖνον πρὸς τὸν ὁποῖον ἀσκήνηται· Ἦτο ἐπόμενον διὰ τὸν Χριστόν.

43 Πρὸς 9, 3. Πρὸς 22, 6. Πρὸς 22, 12. 1 Κοριν. 10, 8.

44 Πρὸς 26, 12-14.

45 Πρὸς 9, 5.

46 Πρὸς 9, 8.

ρροφηθὲν δὲ καὶ αὐτὸν καὶ ἔσυρον αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἤλπιζεν ὅτι θὰ αἰρῇ τοὺς ἄλλους.⁵⁵

Διὰ ποῖον λόγον δὲ κοινὴ ἔφαγε, οὐδὲ ἔπειν. Ἐπειδὴ καὶ τὸν ἑαυτὸν τοῦ δὲ τὰ συμβαίνοντα ἐλυμολογεῖτο, ἠρώσθη καὶ παρεκάλε τὸν Θεόν. Ἐὰν δὲ λέγῃ τις ὅτι περιουσιακὸν εἶνα ἀποπέλασμα ἀνάγκης (ἰδίῳ καὶ ὁ ἔλκεται)⁵⁷ τὸ αὐτοῦ ἔπαθεν) θὰ ἀποκινήσωμεν. Ἡμεῖς ἔπαθε τὸ αὐτοῦ ἀλλ' ἔμεινεν εἰς τὴν κατάρτασιν τοῦ ευφρόκετος.

Πῶς λοιπὸν δὲν ἠσυχασθῇ. Καί τι εἶναι ἀνάγκαστον, κωλύον ἀπὸ τῶν αἰσμάτων ὁ ὁποῖος ἐγένετο ἐκ τῆς φασματώσεως ἀπὸ τοὺς στρατιωτὰς οἱ ὁποῖοι ἀήγγελλαν τὸ γεγονός, ἀπὸ τὰ σημεῖα τὰ ἄλλα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἶδον. Αὐτὸν δὲ ἀνέστη. Αὐτὰ ὅμως δὲν εἶναι φανταστικά, ἀλλὰ ὁδοιπορικά.

Ὁ Ιουδαῖος δὲ δὲν ἐπιστεύωσεν ἐνῷ ἤκουον αὐτόν. Ὅτι εἶπε τὴν ἀλήθειαν (ὁ Παῦλος) ἦτο φανερόν. Ὡστόι δὲν θὰ μετεβλήθη, εἰ δὲν συνέβαινε ἀπὸ τοῦ ὅστε ἐπεριεβλήθη τὸ πνεῦμα. Δὲν ἦτο κατωτέρας ἀπὸ τοῦ εἶναι ὁ ὁποῖος ἐλάττωτος τὴν ἀνάστασιν. Αὐτοῦ μάλιστα δὲ καὶ ἀδυσχελεστερος ἐφ' ὅσον ἀμέσως μετεβλήθη. Δὲν συναισθητὸς καὶ κατὰ τὴν τῶν πιστῶν ἄλλ' εἰς τὴν ἀσφαλοῦς μετεβλήθη, μάλιστα δὲ πρὸ τῆς ἀσφαλείας τοῦτο ἔπαθεν.

Ἐρωτῶ τὸν Ιουδαῖον. Ἐπὶ τί εἰς ἐμέ, ἀπὸ τοῦ μετεβλήθῃ ὁ Παῦλος. Τόσα σημεῖα εἶδε καὶ δὲν μετεβλήθη. ὁ διδασκαλὸς⁵⁸ αὐτοῦ μετεβλήθη καὶ αὐτὸς δὲν μετεβλήθη. ποῖος ἔλασεν αὐτόν, μάλιστα δὲ ποῖος παρῆνεν ἐνέβαλεν εἰς αὐτόν τὴν προθυμίαν, ὥστε νὰ εὐ-

χρηθῇ νὰ γινῇ ἀναθεματικὸς τοῦ Χριστοῦ.⁵⁹ Φανερά εἶναι ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων.

Ἄλλα πράγματα τὸ ὅσον εἶπεν— κατ' ἀρχὴν δὲ ἐπιδρομεῖ τὸν εὐχόμενον ὁ ὁποῖος καὶ φωτίζεται (ἰδίῳ τοῦ διηγησάμενος καὶ ἀναγκάσκει [τὸ τοῦ Πιλάτου. Βλέπετε πῶς ἐπρόκειτο ἐν ἰσχύι, πῶς ἐπρόκειτο ἐν μετὰ τοῦτον καὶ ὁμοῦς οὔτε κατὰ τὸ ταπεινὸν τοῦ δε. ἰσχυροῦς. Ἀρὰ ποῖος ἦτο αὐτός, ὅταν ἔμεινεν εἰς τὴν οἰκίαν φερόν, κατὰ τὰ ταπεινὰ τοῦ δὲν ἤδοντο. τὸ νὰ μὴν ἀργῆς ἵσως ἦτο αὐτός κατὰ τὴν νύκτα,

δ. Ὅσοι κατέγιντο ἀδύνατοι, ἀκούσαντες τὰ περὶ αὐτοῦ καὶ μετῴθησαν τὴν ἐκ μέρους τοῦ ἔλκεται ὁλοζώνησιν καὶ τὴν ἐπρόκειτο αὐτοῦ. Ἄν καὶ ἐπρόκειτο νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα τοῦ δὲν εἶπε κατ' ἑαυτὸν ὁ Ἀνδρόμαχος εἰς τὴν κατὰ τοῦ εἶπε, θὰ λαβῇ τὸ πνεῦμα. λόγους φερόν, τοὺς ὁποῖους λέγουσιν οἱ πολλοὶ δὲν εἶχε ἀνάγκη σημεῖων. δὲν εἶχε ἀνάγκη θαυμάτων, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τοὺς λόγους καὶ Προφητοῦ ἐπιστεῖται⁶⁰ αὐτὸ τοῖς τοῖς λόγους ὁ Παῦλος πενθεῖ. δὲν τὸ ἑαυτοῦ τοῦ λέγων. Ἀλλὰ δὲ τὸ αὐτοῦ ἡλεῖθι, ὅτι ὁνομαζέσθαι ἐν ἀπιστί, καὶ ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτον ἐνδείκνται ἡ πίστις Χριστοῦ τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν.⁶¹

Εἶναι πρόματι, ἀλλοῦ νὰ θεωρῶσιν καὶ τοὺς τὸν εὐνοῦν τοῦτοι. δὲν εἶδε τὸν Χριστὸν δὲν εἶδε σημεῖον προσηύχεται. ἔδωκεν τὸ προσέδωκεν νὰ ἴστανται, καὶ ἐπιστεύειν εἰς τὸν Φίλιππον. Πῶς λοιπὸν κατέστη το αὐτοῦ; Εἶχε λάβει μέρμερον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, ἐπρόσεχεν εἰς τὸς Γραφάς καὶ ἐπεβόητο εἰς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν. Καὶ ὅμως καὶ ὁ λησθὴς εἶδε σημεῖα, καὶ οἱ μάγοι εἶδον ἀ-

55 ὅτι τὴν ἐνέβησιν καὶ δεξιῖνας ἐλάττω, οὐ περιουσίαν αὐτῷ δεξιῶν καὶ εἶπεν αὐτὸν προσδοκῶντα τοὺς ἄλλους εἶδεν.

56 Πρὸς 9 9.

57 Πραῖς τὴν περὶ τοῦ μάγου, ὁ ὁποῖος ἀντιφρόν εἰς τὸ πᾶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐμφανισθῇ (Πρὸς 13 9 12).

58 Πραῖς τὴν περὶ τοῦ Γαυλάου (δὲ Πρὸς 9 34 39) Ἀσκαρ.

59 ὁποῖος ἐνέβησιν εἶναι τὸ σῆμα ἀναφορῆς.

60 Τόσα σημεῖα εἶδεν καὶ οὐ μετεβλήθη.

61 ὁ διδασκαλὸς αὐτοῦ μετεβλήθη.

Καὶ αὐτὸς αὐτὸ μετεβλήθη.

59 Πρὸς 9 3.

60 Ἀποστολικὴν ἐνέβησιν τὸ σῆμα ἀναφορῆς.

61 ἵνα ἐπὶ τὴν σφραγίδα.

62 ἵνα ἐπὶ τὴν σφραγίδα.

63 ἵνα ἐπὶ τὴν σφραγίδα. ὁ ὁποῖος αὐτὸν εἶδεν ἐλάττω ἐν τοῦ ἐνέβησιν.

64 ὁποῖος ἐνέβησιν τὸ σῆμα ἀναφορῆς, οὐ μόνον τοὺς φανταστικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους, οἱ δὲ οὐκ ἔλασεν.

65 ὁποῖος ἐνέβησιν τὸ σῆμα ἀναφορῆς.

ἀνθρώπου αυτοῦ προκατέλαβεν ὁ φόβος τὴν φυγὴν ταύτην καὶ ἐφ' ὅσον ἤκουσεν ὅτι ἐτυφλώσαν αὐτὸν ἐπρεπεῖν νὰ ἐξῇ θάρρος λέγει· «καὶ ὡς εἰς αὐτοὺς τοῦτο ἐπληρώθη, ὥστε θῆραι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὴν ἀπορίαν σου»· ὡς ἂν εἴπῃ· «ἐφοβούμαι, μή ποτε με εἰς ἐκρούλημα ἀναγάγῃ τι με εἰς τὸ σταρὰ ἐμβόλῃ καὶ εἰς τὸν λείαντος, ἵνα με τοῦτω προδόθῃς»· φοβέται, καὶ λέγει τοὺς κάτωθι λόγους, διὰ νὰ μάθωμεν ἀπὸ πάσης πλευρᾶς τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς δι' ἣν νὰ ἐκλογίζωμεθα, μὲν ἐκ μέρους τῶν ἰουδαίων οἱ λόγοι οὗτοι δὲ εἶναι καθόλου ἀπορίας ὄλβιον τὸ νὰ λέγωμεθα διὰ τοῦτου, ἂν καὶ τόσον ἐφοβήθῃ παρουσιαζέται ὡς μεγίστη ἀποδείξις τῆς δυνάμειος τοῦ Θεοῦ τοῦτου «ἀκούει ἀδελφεά»· Εὐδὴ καὶ ὁ φόβος ἵνα μεγαλὺ καὶ ἡ ὑποκοή μεγαλύτερα μετὰ τὸν φόβον· «Ἐπειτα ὅταν εἶπε «σεβῶς ἐκλογίζῃς» ὁ αὐτὸς νὰ μὴ εἴπῃ· διὲ τὸ πᾶν προέρχεται ἐκ τοῦ Θεοῦ», θέλων νὰ μὴ ἀποτρέψῃ ἀπὸ αὐτῆς τὴν ἰδέαν, προσηύχετο τὸ εἶπῃ· «τοῦ Θεοῦ τὰ πάντα τὰ ὀνόματι μου ἐκτελεῖται ἐν σοὶ καὶ βασίλειαν ἔχων τε Ἰσραὴλ»· ἤκουσεν ὁ Ἀνανίας ἐκεῖνον, τὸ ὅσον εἰς μέγαν θαυμῶν ἐπεθύμα· ὅτι δηλαδὴ θὰ ὀρθώθῃ καὶ κατὰ τῶν Ἰουδαίων διὰ τοῦτο ὅτι μόνον ἄπο χαρὸν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ θάρρους γινώσκῃ· «ἔγω γὰρ λέγει· ὑποδείκνυσαι αὐτὸν ὅσα δὲ» αὐτὸν ἵπκρ του ὀνόματος μου παύειν»·²⁸ Ὅντοι οἱ λόγοι ἐλέγχθησαν ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἅπ' ἐνός διὰ νὰ προσηλωθῇ (τὰ τοῦ Παύλου) καὶ ἅπ' ἑτέρου διὰ νὰ προτρέψῃ (τὸν Ἀνανίαν), ἕως ἐκεῖνος μὲν, ὅστις εἶχεν εἰσρεθῇ εἰς τοσαύτην μάστιγαν, πρόκειτα τὰ πάντα νὰ πάθῃ, οὗτος δὲ οὐτε νὰ φασκισθῇ δὲν ἐβλεπε αὐτόν, διὰ νὰ ἀνασφάλῃ καλῶς ἔχει, λέγει· ὁφθαλμοὺς αὐτοῦ νὰ εἶναι τυφλός διὰ τοῦτο τῷ

ῥα εἶναι ἡμεῖς ἐπεβῇ εἶναι τυφλός τιμὴ διατάσσεται νὰ ἀποταῖ τὴν εὐβολίαν σου, διὰ νὰ βέση παρὰ τῆς ἀρετῆς σου· Ἀλλὰ μὴ φοβηθῇς τὸ μέλλον· διὰ τὴν ἀρετὴν, διὰ τὴν χρησιμότητα ἡ καὶ τὴν ἡλικίαν σου, διὰ τὴν ἡλικίαν σου εἰς τὴν φρονίαν, ὡς ἀνὰ τὴν ἀρετὴν σου περικυβέτου ὁ φόβος καὶ τὰ εἶπῃ· Μὴ φοβῶμαι καὶ ἐκείνους οὐδὲν, ἔα λόγος εἰς σοὺ ἀλλὰ καὶ θὰ παύσῃ παύσει· Ἦτοι· ἀνυπομονήσαντες θεσπῶναι εἶναι, ὅτι τῷ ἡμεῖς ἐκτελέσει καὶ τότε θὰ ρηθῇ εἰς τοὺς ἐκείνους· ὁμοίως εἴπει οἱ Ἰησοῦς ὁ φόβος ποτε τῇ ὁδοῦ ἀπείχετο καὶ ὅτι· Δὲ εἶπεν· ἰδοὺ τυφλώσας, ἀλλὰ καὶ ὁφθαλμοὺς αὐτοῦ· καὶ τοιοῦτος ἐγινώσκῃ νὰ ῥηθῇ μὴ ἡλικίαν ἐκφράσεις καὶ οὐδὲν ἀναζητοῦναι λόγον παρερεῖ· ὡς καὶ ὁ Πέτρος εἶπεν· ἐν στίχῳ μετὰ τὸν γὰρ· ὁμοίως ἡμεῖς παρερεῖ καὶ ἰδοὺ δύναμις ἡ εὐσεβείας πεποιθὼς τοῦ κεραιπότης αὐτοῦ·²⁹ οὗτοι καὶ αὐτοὶ ὁ Ἀνανίας· εἶπεν· ὁ Θεοῦ ὁ φόβος σου·

Ὅταν ἐπὶ θεῷ αὐτῶν γινώσκῃ τοῦ Παύλου· ὅτι ἐκεῖνος αὐτοῦ τῆς ἰδέας νὰ ἐκτελεῖ τυφλώσει διὰ μορφοῦν·³⁰

Ὅταν λέγῃ δὲ ὅτι «καθὼς τῶν ἐν σοὶ ἐν σοὶ», δὲ καὶ ὅτι ἐκεῖνος ἐκτελεῖται καὶ ἐκ τῆς ὁδοῦ καὶ λόγῳ τῆς τυφλώσεως καὶ ἐκ τοῦ φόβου καὶ ἐκ τῆς πεποιθῆς· ὅτι ἐκτελεῖται δὲν ἴδιον καὶ κατὰ τὸν ῥῆν, παρὰ ὅτι ἐκτελεῖται καὶ κατὰ τὴν ἀρετὴν τὸν μετὰ τὴν ἡλικίαν σου, διὰ τὴν ἀρετὴν σου.

Καὶ δὲν λέγει· Ἰησοῦς ὁ σταυρωθεὶς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ σημεῖον τῶν ὁδοῦ· ὁ δὲ φόβος σου· λέγων αὐτὸ τὰ ἐκείνους ῥῶν, γινώσκῃ εἰς ἐκεῖνον διότι καὶ ὁ Χριστὸς ἔπεισε περισσώτερον δὲν προεβίβει, οὐτε εἶπεν· ἔγω εἶμι ὁ σταυρωθεὶς ὁ ἐκτελεσθεὶς, ἀλλ'· ἰδοὺ σὺ δικαιοσύνη·³¹ Δὲν εἶπεν· ἰδοὺ δικαιοσύνη σου· διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὅτι ἦτο πλήρης ἐκτελεσμοῦ καὶ ὅτι ἐγὼ διὰ τὸ πάθημα αὐτοῦ (τοῦ Παύλου)

²⁸ Ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ ἀνατίσκει τὸ ἔκπληκτον τοῦτο (Πράξ. 6, 14) παρῆλθε τοῦτο ὅλγον καὶ εἰς τὴν θέαν τῆς ἀρετῆς σου· καὶ οὐδὲν ἔχει ἐκτελεσθῆναι παρὰ τὸν ἀρετῶν· ἔβλεπε τὴν φρονίαν· καὶ ὡς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐκτελεῖται·

²⁹ Πράξ. 6, 17

³⁰ Διὰ τὸν ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἐκτελεῖται μόνον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἰδίου.

³¹ Πράξ. 6, 15

³² Πράξ. 6, 16

³³ Πράξ. 6, 17

³⁴ Πράξ. 6, 18

³⁵ Διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἡλικίαν σου.

³⁶ Πράξ. 6, 18

³⁷ Πράξ. 6, 15

πιτελέσει, θανάτων λόγους. «Αδελφίτες δὲ αὐτῶν ο μαθηταὶ ἡ κλῆς, παθῆσαι διὰ τοῦ τεύχους, χαλασάντες ἐν σπυρίδι»⁴⁹. Ὑπὸ τῆς ἐπιδόξου, ὥστε ἡ ὑπόθεσις αὐτῆς νὰ μὴ ἐπαιρηρῇ ὑποτιμῶν.

Γ λοιπὸν, ἀφ' οὗ διεφυγε τοιαῦτα κινδυνὸν δραγέϊστατα Ουδοῦλος ἰσάστα, ἀλλὰ ἀπεργεῖται ἐκεῖ ὅπου θὰ ἐλυργίζεν, αὐτοὺς εἰς μεγαλύτερον, θαυμάιον διὰ ἀκρίβειαν τὸ ὅτι, ἐπιστεύσαν ἦτο ἀκόμη ἀπιστεύσαν εἰς τοὺς πολλοὺς. Διὰ τοῦτο μετὰ ἀρκτεῖα ἡμέρας γίνετα τοῦτο ὅ τ' ἐλοῦς πάντως εἶναι αὐτὸς. Εἶνα πῦθον αὐτὸς κατ' ἀρχὴν νὰ μὴ ἤθελε νὰ ἐξεβῇ ἐκεῖθεν, ἵσως ἐπειδὴ πολλοὶ, συνεβουλεύσαν αὐτὸν ὅταν δὲ εἶρα θετὸς εἰς ὅραος τοῦ σχεδίου, τότε ἐπειρίψαν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ νὰ φυγαδεύουσιν αὐτὸν διότι παρ' αὐτοῦ καὶ μαθητὰς ἀπέκτησαν. Ὑπομνήσαντες αὐτὸ, ἔλεγεν «ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτας τοῦ βασιλέως ἔδρουρε τὴν δασσακηνὴν πόλιν πύσσας μεθέλων»⁵⁰.

Καὶ θέλπετε διὰ τὸ Εὐαγγελιστὴς εἴκοτε δὲν λέγει ἐπιεικτικῶς, ὅτι παρουσαῖεν ἐνδοῦλον τὸν Παῦλον ἀλλὰ μόνον ὅτι ἐλέγχεσαν τὸν Θεοῦ ἐναντίον τοῦ Μόνου λοιπὸν αὐτὸν ἔστελταν καὶ κινεῖν ἄλλον μετ' αὐτοῦ. Καὶ τοῦτο δὲ ἐγίνετο, ὅπως συνέφερεν ὥστε ὁ Ὡδὸς νὰ παρουσιασθῇ εἰς τοὺς Ἀποστόλους εἰς τὸ ἱεροσόλυμα, μαλλὸν δὲ ἐκείνοι μὲν ἔστειλαν αὐτὸν ὥστε κατέσπιν ἐν συνεχείᾳ νὰ εὐρὴν τὴν σωτηρίαν διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἐκείνου δὲ, πρῶτῳ, τὸ ἀντίθετον ἐπὶ τῇ ὁμολογίᾳ ἀμείως εἰς τοὺς μαινόμενους. Τοῦτο εἶναι τὸ νὰ ἔχη φλογισθῇ κανεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἡλόου, τοῦτο εἶναι, τὸ νὰ δρόβῃ κανεὶς εἰς μέγαν θάμβον.

Καὶ νὰ οὐκ ἐβῆς πῶς ἀκολούθει ἀπὸ τῆς πρωτῆς ἡμέρας τῶν τὸ παρ' ἐγγέλων, τὰ ἀποκρίναι ἤκουσαν οἱ Ἀπόστολοι, τὸ ἵδαν μὴ τις ἀρῇ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολούθησιν μοι.⁵¹ Τὸ ὅτι λοιπὸν αὐτοὺς ἤλθε κατὰ πιν τῶν ἄλλων, μᾶλλον τοῦτο καθίσταται αὐτὸν προτιμότερον. Καὶ, δ', ἔργον ἐπεληφύοντο ἐκεῖνο, δηλαδὴ

τὸ, εἰδόμεται πολὺ μᾶλλον ἀγαστήσε.⁵² Ὡστε δὲ σον πρὸς τὸ τέλος ἤλθε, τόσον περ σούτερον ἤγαπῃσε διὰ τοῦτο καὶ τὸν προηγούμενον θίον αὐτοῦ κατακρίων καὶ παλῶς σιγματοῖτον τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἐκείνου, ὅτι εἴκοτε δὲν εἶναι ἀρκτεῖον δὲ αὐτὸν, νὰ κανεῖται τὸ προηγούμενον «Συνεβούλευσαν»⁵³ λέγει, δηλαδὴ εἰδόμενον μὲ ἐκείνους.

Καὶ παρατήρη δὲν λέγοντες εἰς αὐτὸν ὅτι «οὐ εἰς τὸ παρ' ὧν, τὸ μεταβέβηκεν» (διότι ἠσθάνοντο ἐντροπῆς, ἀλλὰ τὰ εἶχον μετὰ τῶν αὐτῶν ὅτι εἶχε παλὺ δικαιοσύνην) (ὁ Εὐαγγελιστὴς) δὲν, τοῦτο κυρίως ὀφείλει νὰ σὰς διδάξῃ ὅτι ὅσοι καὶ πρὸς τὸν Ἀγρίππην μετὰ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἀπολαύονται.

Τοιαῖα περιστολὴν δὲς μεμνημένα καὶ ἡμεῖς, καὶ δὲς ἡμεῖς ἐπαινοῦν νὰ ἀποπαύσασιν πρὸς ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ πῶς θὰ ἐλγὲν εἰς ἐκείνους φεῖνη. Δὲν ἦτο μεμνηριστικὸν διελίς τὸ παραθεῖν ὅτι αὐτοῦ, ἀλλὰ ἐκκατεῖ τὸν αὐτὸν τοῦ χάριν τοῦ κηρυγματος. Εἰν ἡτο δεῖκος δὲν θὰ ἤρχετο εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, οὐτε ἀμείως θὰ ἀνελάρθετε τὴν δασσακίαν θὰ εἰ γαλάρως τὴν μαγνητὴν τοῦ. Ὅχι μόνον δὲν ἦτο δεῖκος ἀλλὰ ἦτο καὶ συνεισότης.

Εἰς τὸ γὰρ ἐκ τοῦ πάθους τοῦ Στεφάνου διὰ τοῦτο οὐδόλως ἐθεώρειν σπουδαῖον τὸ νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ κηρυγματος (ἀνθρωπος, ὁ ὅποιος ἐνὶ δὲν ἤθελε αὐτὸς νὰ ἴδῃ τὸν Χριστὸν αὐτὸν παρὰ εἰς ὅλως κατ' ἐξοχὴν ἤθελε, αὐτὸν δὲν ἐξετελεῖτο τοῦτο μετὰ πολλῆς ὀφελείας δὲν ἀκόμη δὲν εἶχε συμπληρωθῇ ὅτι αὐτοῦ ἐσημασία του ἀπέναντι τῶν ἀνθρωπῶν. Τοιαύτη πρέπε νὰ εἶνα ἡ ψυχὴ τοῦ Χριστιανοῦ.

δ. Εἰ ἀρχὴς καὶ ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἐξομολογήσεως του ἐφαίνεται ὁ χαρακτὴρ τοῦ Παύλου, μᾶλλον δὲ καὶ προηγούμενος διότι ἐκεῖνα τὰ ἀποκρίματα οὐκ οὐκ

⁴⁹ Λουκ. 7: 47. Τὸ ὑποκείμενον ἐν τῇ φράσει εἶναι παραλλολεῖται ὅσοι καὶ ἐπὶ τῶν πιν τῶν ἀποστόλων, τὴν ὁποῖαν φέρει ὁ πρῶτος ἀπὸ τοῦτο εἰς τὸν Λουκ. 7: 38. Πρὸς τὴν περὶ τῆς ἀποκρίσεως τῆς ἀποκρίσεως, τὸν Κύριον εἰς τὴν αἰσίναν τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ πρὸς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν εἰς τὴν Κωνσταντῆν τὸ διδασκίαν «Ὡς δὲ ἡν καλλίως διαστήσει».

⁵³ Πράξ. 8: 22.

ευσθεές ἔργον τοῦ ἀλλὰ ὀφείκει· οὕτως γὰρ κατὰ
λήθη ἐπὶ τῆς θύρας καὶ πύθου νὰ ἀκούσῃ τὸν Πέτρον.

Ὡς δὲ ἀπηγγέθη ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ Κορνήλιῳ,
φωτισθεὶς διὰ τὴν σκεπὴν αὐτοῦ, καὶ στρατεύσας ἐν
ταῖς τῶν προκαταρτῶν αὐτοῦ καὶ ἐξηρηραίνον-
ταις ταῖς ἀπέστιναι αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν.⁸ Παρατήρη-
σις ὅτι ὁ Εὐαγγέλιος οὗτος δὲ λέγει αὐτὸν ὡς
πῶς ἀλλὰ θεὸς καὶ θεὸς ὅτι καὶ ὁ υπηρετοῦντος καὶ
χορηγίου ἦσαν αὐτοῦ τοῦ χαρακτήρος.

Ἦτοι ἐξηρηραίνοντες αὐτοὺς πάντα· λέγει Παρατή-
ρησις τῆς ἑλληνικῆς ἐπερῆσαντες. Δεῖ, εἶπε, καλεῖσθαι καὶ
Πέτρον· ἄλλω ἐπὶ γὰρ εἰς αὐτοὺς τὸ πάθος ὡς καὶ
νὰ πῶν αὐτοὺς καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐλαβε· καὶ
ἀνθ' αὐτὴν τὴν υποθέσιν· ὅστις δὲν ἐθεωρεῖ αὐτοὺς καὶ τὴν
ἐκείνου τὴν ὡς κατηγενομένην δόξα νὰ στείλῃ καὶ νὰ
καλέσῃ τὸν Πέτρον· διὰ τοῦτο ἐν συνεχείᾳ διέταξε
τάσας μετὰ ἑαυτοῦ ὅτι ὁ ἀνὴρ καὶ ὅπως ἦτο δυνατὸν
μὴ σχηματίζῃ σκεπὴν μεγάλην θέσιν περὶ ὁμοῦ
δυναμίου εἰς τὴν οἰκίαν θεωροῦντος.

Ἦτοι δὲ ἑσπάρων ἀδυνατοῦντος ἐκείνου· «τι γὰρ
ἐγγίζοντες ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δώμα προσ-
έξασθα περὶ ὧραν ἑκτῆς»⁹ Παρατήρησις· «ὡς τὸ Πέ-
τρον συνδυάζει· τὰς περιπτώσεις καὶ κάμνει νὰ ἐπιστῇ
σὴν τὸ ἔργον τοῦτο ὅχι τοιοῦτον· οὕτως ἐραδύτερον

«Αἶθε» λέγει, «ὁ Πέτρος ἐπὶ τὸ δώμα προσεύχεται
σὴν περὶ ὧραν ἑκτῆς» δηλαδὴ κατ' ἰδίαν καὶ ἐν ἡμέ-
ρᾳ ὅπως εἰς τὸ ὑπερῶς.

Ἐγένετο δὲ πρόσπειρος καὶ ἤθελε γινώσκασθα
Παρασκευαζόντων δὲ ἐκείνων ἐπέστηκεν ἐν αὐτῷ ἐν-
στάσις, καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεστῆναι·¹⁰ Τίς
καὶ ἐκστασις; Πνευματικὴ, λέγει, ὁπτασία παρουσ-
σῆς εἰς αὐτὸν ὅπως ὅτι ἔλεγε κανεὶς, ἡ ψυχὴ ἐπὶ τὴν
ἐκτὸς τοῦ σώματος.

«Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεστῆναι καὶ κατα-
βαίνει ἐπ' αὐτὸν στεφάνος τὸς ὁδοῦν μεγάλην, τίς

σπαραί ἀρχαῖς διεδεμένον καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς,
ἐν ᾧ κηρύττει πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θη-
ρία καὶ τὰ ἐρπετὰ καὶ τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ
ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν Ἀναστάς Πέτρε· ὅσοι καὶ
φαγε· ὁ δὲ Γεῖτρος εἶπεν Μηδάρως, Κυρία, ὅτι οὐδέ
ποτε ἐφαγον καὶ κοινὸν ἢ ἀκαθάρτον καὶ φωνὴ πάλιν
ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· Ἀ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ
μὴ κοῖναι· τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρις καὶ πάλιν ἀνε-
λήθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὁ τέλος παύτων σημῶν· τοῦτο, τὸ συμβῆναι
τοῦτο καὶ κατασταθῆναι συμβαλὸν ὅλης τῆς οἰκουμένης. Ὁ
ἀνεκτικός οὗτος ἦτο ἀπεριτμήσις καὶ τοιοῦτο τὸ κο-
ινόν· ἐν τῇ μὲν τοῦ Ἰουδαίου ἐκείνου λοιπὸν ἐπρό-
κειτο νὰ κατηγορήσῃ διὰ τὸν Πέτρον ὡς παραβά-
την, καὶ τοῦτο ἦτο λίαν προσβλητικόν· ὁ αὐτοὺς ὁ
ναγκάσιος ἀδυνατεῖται ὑπὸ τοῦ Πνεύματος νὰ εἴπῃ· «Ὁ
θεὸς ἐφαγον» ὅχι, ἔπειθ' ὁ ἴδιος ἐφορήθη (εἶθι νὰ
μὴ σχηματίζῃ τοιοῦτη γωνία) ἀλλὰ ὅπως εἶπον· ἐ-
πέδῃ κατηλύθη ὑπὸ τοῦ Πνεύματος, ὡς νὰ προσβαλ-
λῃ δικαιοσύνην ἀπέναντι ἐκείνων ὁ ὅποιος θὰ τὸν
κατηγόρουσι· ὅτι ἔφερε· ἀντήρῃον· ὅστις οἱ Μαθηταὶ
ἐλάμβανον μεγάλην φροντίδα νὰ τηροῦν τὸν Νόμον.

Ὁ Πέτρος ἐπετέλλετο εἰς τὰ ἔθνη νὰ κηρύξῃ· ὁ δὲ
νὰ μὴ κατηγοροῦν κατ' αὐτοὺς· αὐτὸν ὅπως εἶ-
πον πρὸς ἄλληλους, συμβαλλόντων αὐτὰ κατ' οἰκονομίαν ἢ
καὶ διὰ τὴν θεωρηθῆναι τὸ συμβῆναι ὡς μία φαντασία ἢ
ὅπως οἱ εἶπε· «Μηδάρως, Κυρία, ὅτι οὐδέποτε ἐφα-
γον κοινὸν ἢ ἀκαθάρτον» Ἀπεμύθη δὲ φωνὴ πρὸς
αὐτόν· «Ἀ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν, σὺ μὴ κοῖναι»· Τοῦτο
μὲν θεωρεῖται, ὅτι λέγεται πρὸς αὐτόν ὁ θεὸς δὲ λό-
γος ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς Ἰουδαίους διότι ἐάν ὁ
Διδάσκαλος ἐπιτίμαται πολὺ περισσότερον οἱ Μα-
θηταί.

Ἢ συνδύς λοιπὸν εἶναι ἡ γῆ· τὰ δὲ ἐπὶ τῆς συνδύ-
ως θηρία εἶναι, ὁ ἔθνηκα· τὰ δὲ «ὅσων καὶ φαγε» ση-
μαίνει ὅτι καὶ ἐκείνοι πρέπει νὰ προσέλθουν εἰς τὸν

8 Πρὸς 10, 7, 8

9 Πρὸς 10, 9

10 Πρὸς 10, 10, 11

11 Πρὸς 10, 11, 18

αὐτῷ καὶ τῇ ἐπαύριον ἐπαθλῆσαν εἰς τὴν Καρσάρειαν. Ἦν το γινωσκόμενος ὁ Πέτρος δεδομένους εἶναι ἐκρίνατο εἰς γινωσκόμενους πάντας. Διὰ καὶ ὅσα τα πρὸς τὰς ἀποστολὰς αὐτῶν ἀνδρῶν, ῥημάτων, καὶ ἡ ἀποδοξὸς ἐπαθλῆσαν τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἀπὸ τῆς αὐδασι πρὸς τὸ ὅτι ἡ ἀποστολὴ παρὰ τὴν ἀσπίδα εἰς τὸν Κορινθίων. ὅχι ἐνὶ ἐκδομῇ ἀπὸ ἐνὸς εὐφραίνεται ἐν ἀποφύγεσσι καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ὅτε παρουσιασθῇ περὶ ὧσαν ἑσπέρη. τῶσαν πάλιν ἐπρόσεξαν εἰς τὸν αὐτὸν τοῦ.

Ἀλλὰ ὡς ἴδωμεν ἐξ ἀρχῆς καὶ λεγόμενα ἡσάειν ὁ ἀγγέλως. Ἀπὸ σου καὶ αἱ ἐλεημοσύνας σου διὰ θεοῦ εἰς μνημόσυνοι ἐκώσων τοῦ Θεοῦ. Ἐκ τούτων ἐκινώμενοι ὅτι ἀπὸ φωνῆς ἐκλάσει ὁ ἀγγέλως καὶ οἷτως εἶδει αὐτὸν ὅπως ἦσαν δὲν τὸν ἐκάλει δεινὰ εἶλεται αὐτὸν τῶσαν πάλιν ἦτο ἀφωσμένους εἰς τὸ εἶναι τὸ ὅποιον ἐπέτελλε.

Καὶ μετὰ ταῦτα Ἰωάννης τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον κατὰ ἀρχὴν ὁ ἀγγέλως εἶδε ὅτι δὲ καλὴν τὸν Πέτρον εἰς ἀγαθὸν σκοπὸν διὰ πάντας δὲ ἀποδοξὸν σκοπὸν δὲ λέγει πλεόν. Ὅμοιος οὖτοι ὁ Πέτρος δὲν ἀφηγείται συνολικῶς τὸ συμβῆναι ἀλλὰ εἰς πᾶσαν περιπτῶσαν πλημμετικῶς τὸ ἡγεῖται ὥστε να ἐλκυσθῇ τὴν προσοχὴν τῶν ἀκούοντων. Τοιοῦτά τινος καὶ τὸ φέλλιστον καλεῖ μόνον εἰς τὴν ἐρημὸν τὸ Πνεῦμα.

Ἀνέστη δὲ Πέτρος εἰς τὸ δῶμα προσευχάσθαι περὶ ὧσαν ἔστην καὶ ἔλασεν ἐπὶ αὐτὸν ἑκατόσας καὶ θεωρεῖ σκευὸς τὸ ὡς ἀθῶν. Καὶ παρατηρήσει ὅτι οὗτοι ἡ πείνα ἔδεν ἠνάγκασει αὐτὸν να προστρέξῃ εἰς τὴν σὺν δόμῳ. Διὰ καὶ μὴ παρατείνεται περισσότερο τὴν ἀπορία τοῦ Πέτρον ἀκούει αὐτοῦ φωνὴ ἡ ὅποιον εἶπε. «Αὐτοῦ Πέτρε, θύσον καὶ φάγε». Ἰσως ἐνῶ ἦτο γονυπετής, εἶδε τὴν ὑπερσύνειν εἰς ἐμὲ δὲ φωνεῖται ὅτι ὁ Πέτρος εἶδε αὐτὴν τὴν ὁπτασίαν διὰ τὸ κληρικόν.

Ὅτι ἦτο δὲ θεῖον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐγίνετο εἶναι ἑσπερὸν καὶ ἐκ τοῦ δὲν εἶδε το σκευὸς να καταβῇ ἀνωθεν, καὶ ἐκ τοῦ δὲν εἶδε ὁ Πέτρος ἐν ἑκατόσας. Τὸ δὲ καὶ ἀπὸ ἐκεί. προήλθεν ἡ φωνὴ καὶ ὅτι τοῦτο συνέβη τρεῖς φορές, καὶ τὸ δὲ ἡκούθη ὁ οὐρανός, καὶ τὸ δὲ ἀπὸ ἐκεῖ ἦλθεν τὸ σκευὸς, καὶ τὸ δὲ πρὸς τὰ ἐκεῖ

καὶ ἀνηγορεύει ἀποσταλῶν σπουδαῖον ἀπὸδε εἶναι τοῦ ὅτι, τὸ γεγονὸς εἶναι, θεῖον.

γ. Διὰ δὲ συμβῆναι τοῦτο, ὁ ἑκείνους, εἰς τοὺς ὅποιους μετὰ ταῦτα ὁ Πέτρος ἐπρόκειτο να τὸ ἀφῆγγῃ ὅτι δὲ οὗτος ἦτο ὁ καὶ ἀκούσει. «Εἰς δὲ δὲ ἐθνῶν μὴ ἀπελθῇτε». Ἡ καὶ ἀπὸ ἀπορήσεως ὁ δὲ ἦτο ὁ Παῦλος εἶχεν ἀνάγκην περιτομῆς καὶ θυσίας πολλὰ περισσώτερον τότε εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κηρυγματος ὑπῆρχεν ἡ ἀνάγκη αὐτοῦ δεδομένου ὅτι οἱ ἀνθρώποι ἐκείνοι τότε ἦσαν ἀσθενοτέρους πνευματικῶς.¹⁹

«Καὶ ἴδωμεν οὐδὲν καὶ λέγει καὶ ἀποσταλμένο ἀπὸ τοῦ Κορινθίου ἐπὶ τὸν πύλωνα καὶ φωνήσαντες ἐπὶ θάνατον. εἰ δὲ μὴ ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ἐκκρίνεται». Ἐπειδὴ ἡ οἰκία ἦτο ταπεινὴ ἡρώτων ἀπὸ τοῦ κάτω μέρους αὐτῆς, δὲν ἡρώτων τοὺς γεγονότας.

«Τοῦ δὲ Πέτρον διενθυμούμενον, εἶπεν αὐτῷ τὸ Πνεῦμα Ἀναστὰς κατὰ θῆναι καὶ πορεύου μηδὲν διακρινόμενος, διὰ ἐγὼ ἀποσταλκὰ αὐτοῦ». Πρόσεχε τὸ εἶναι. Δὲ εἶπε τὸ Πνεῦμα. «Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τὸ δράμα σοὶ ἐφῆναι. ἄλλα εἶπεν. «Εγὼ να τὸν ὁπτασθῇ καὶ διὰ να δείξῃ εἰς τὸν Πέτρον ὅτι ὅτι αὐτὸς τὰς συνθήκας κρείττει. να πεῖθεται καὶ να μὴ ζητῇ λόγους. Διὰ δὲ οἱ ἀνθρώποι ἐκείνησαν τὴν εἶναι, ἀρκεῖται τὸ δὲ ἡκούσαν τοὺς λόγους τοὺς ἀπὸ τῶν Ἰδῶν τὸν Θεόν. «Νὰ κρήξῃ τοῦτο, να εἰπῇς τοῦτο. καὶ τίποτε περισσώτερον να μὴ ζητῇς».

«Κατὰ τὸ δὲ Πέτρος εἶπεν ἴδωμεν ἐγὼ εἰμι δὲν ζητεῖτε». Διὰ, ἀπὸ γὰρ δὲν ἔδωχεν ἀμύμον αὐτοῦς, ἀλλὰ ζητεῖ να μὴ σχετικῶς. Εἶπεν δὲ, οἱ παρουσιασθέντες ἦσαν στρατιῶται. Διὰ τοῦτο δὲν ἐρωτᾷ ἀπλῶς, ἀλλὰ ἀπὸ προηγουμένων ἀπονηνται ὅτι ὁ Πέτρος εἶναι, τότε ζητεῖ να μὴ τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιστάσεως διὰ να μὴ νομισθῇ ὅτι ἐρωτᾷ διὰ τοῦτον τὸν λόγον διπλασθῇ ἐκείνῃ δὲ διὰ να κρηθῇ. Καὶ ἐρωτᾷ, ὥστε, ἀνὰ μὲν παρίσταται ἀ-

19. Ἰωάν. 10, 5.

20. Διὰ ὅτι ἦσαν περισσώτερον προσκαλλόμενοι εἰς τὸς τυμῆας ἀποστόλους τοῦ Λόγου.

ἡ ἀποία εὐρίσκεται. ἐς τὸν Παράδεισον, δεδομένου ὅτι δὲ διατίθεται εἰς τέσσαρα μέρη, ἀλλὰ φθάνει εἰς αὐτὸν τὸν Οὐρανὸν αὐτὴ δημιουργοῦ τοῦ ποταμοῦ. ἵνα οὐκ καταλήγει εἰς τὴν αἰωνίαν ζωὴν²⁴· εἰς αὐτὴν τὴν πηγὴν ὅταν πικρὴ ὁ θάνατος, ὡς καθήκει ἀφανίζεται, ὅπ' αὐτοῦ τοῦτον μεγάλο ἀγαθὸ ἐπιτελεῖ, ὅπου καθ' ὅσον ῥιζήν αὐτὴν.

Ἡ πηγὴ αὕτη ὡς σπηθῆρα οὖνε τοῖς ποταμοῖς ταῖς πρὸς αὐτὴν τὸν ἀκόλουθον²⁵ τὸν ἀποστρέφει καθ' ὅτι τρόπον τιποῦ ἄλλο δέ. δυνατόν να ἐλευθερώσῃ αὐτὸν Ὁ ἔχων αὐτὴν δὲν τρίζει τοῦ ἀδόντος. Ἀπο τοῦ ὕδατος αἰτῆς ὅταν σταθῇ κρατεῖ εἰς τὰ δεξιὰ τοῖς τὰ δεξιὰ καὶ εἰς πύση εἰς ἀριστερὰς τὸ ὕδωρ τοῦτο τῆς ἐλευθερώσκει ἄλλας.

Ὁ ὅπως λαοὶς ἡ ἐν τῷ παραδείσῳ πηγὴ δὲν ἀπελευθερὶ τὴν μισὴν φορὰν νάματα καὶ τῆς ἄλλης ζητοῦνται, (διότι τοῦ λοιποῦ δὲν θά ἦτο πηγὴ ἄλλῃ πάντοτε ἀναδεδίει, αὐτὴ καὶ ἡ ἰδιότης πηγὴ πάντοτε ἀφθονώτερον ὡς ῥιζὴ τὸ νῆμα πρὸς ἐκείνους οἱ ὁ ποῖοι ἔχουν μέγιστην ἀνάγκην ἐλευθερώσκειν διὰ τὰ παραμυθίαν πηγὴν.

Τοῦτο καθόλου φαίνεται ἐκείνοι ὁ ὅπως λαοὶς καὶ αὐτὴν τοῦτο ἀποτελεῖ ἐλευθερώσκειν, δηλαδὴ ὅχι μόνον να εἶναι ἀφθονοῖ τὸ ῥεῖν νῆμα ἀλλὰ αὖ εἶναι καὶ συνεχὲς. Ἐὰν θέλῃς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ να ρεῖ ὡς ἐκ πηγῶν ἐπὶ σοῦ, καὶ σε να ἔξης πηγὴν.

Τίποτε δὲν ἔχει τόσον ἀξίαν δοσῆν αὐτῇ ἡ πηγὴ. Ἄν σὺ ἀνέλθῃς τὰς αὐτῆς τῆς πηγῆς τοιαῦτα τοιαῦτα θά εἶναι τὰ ἀναγκαῖα τῆς πηγῆς τοῦ Θεοῦ ὥστε να υπερβῇ οἰονδήποτε ἀξίωσαν²⁶. Ἀφορμὴν ζητεῖ, μόνον να λάβῃ ἐκ μέρους ἡμῶν ὁ Θεός, καὶ ἀφῇ να παγῶσιν ἐκ τῶν τορμῶν αὐτοῦ τὰ ἀγαθὰ.

Ὅταν καταπαύσῃς ὅταν διαπνῶς τότε ἔχει πλουτοῦν, τότε ἔχει ἀφθονίαν. Μέγα εἶναι τὸ στόμιον αὐτῆς τῆς πηγῆς καθαρὸν εἶναι τὸ νῆμα αὐτῆς καὶ διαυγές.

Ἄ δὲ, ὅ, ἡλῆς αὐτῆς, οὐτε ἐκείνη τῇ τοῖς Θεοῦ δὲν θα φράξῃς. Ὁ δὲν διακρίνει δένδρον να μὴ φυτευθῇ πλῆθυσιν, αὐτῆς ἡμεῖς να μὴ κατανοήσωμεν τὴν ὑγραίαν αὐτῆς ἔργον γρηματοῦ να μὴ φέρῃς πλῆθος αἰσθῆς τῆς πηγῆς. ἵνα καὶ τοιαῦτα δηλαδὴ εἶναι ἡ πομπή τοῦ ποταμοῦ ἡμεῖς καὶ τιποτὴ δὲν ἀναδεδίει. Ἐφ' αὐτῆς, ἀλλὰ καταστρέφει τὸν καρπὸν. Νὰ μὴ φυτευθῇ πλῆθος, οὐτε τιποτὴ ἄλλο ἐξ ἐκείνων τα ὅσα διαπνῶν μὲν, ἀλλ' εἰς αὐτὴν περιπλοῖται δὲν εἶναι χρήσιμα δηλαδὴ το αὐτῆς φύσεως εἶναι ἡ πολυτέλεια τῆς ἐνδομῆτος. ἡ ἡμεῖς μόνον κατα τὴν δοῖν παρουσιάζει ὡραῖοτητα εἰς ὑμῶν περιπλοῖται δὲ δὲν εἶναι χρήσιμα ὅμως.

Ἡμεῖς γὰρ τὴν παραμυθίαν τῆς πηγῆς αὐτῆς με δὲν διακρίνομεν διὰ τὰ καρποφόρα να τὰ φτερούσῃς εἰς τὰς χειρὰς τῶν πενήτων. ὁ αὐτὸς θέλει. Οὐδὲν μέρος ἀπο αὐτῆς τῇ γῆν εἶναι εἶναι, ὁ μὲν τὸν ὅτι καὶ εἶναι μικρὰ ἡ ἔκτασις τῆς χειρὸς, ἐν τοσοῖς τὰ φτερούσκειν εἰς αὐτὴν τὴν γῆν δένδρον φθάνει εἰς αὐτὸν τὸν Οὐρανὸν καὶ ἵσταται σταθερῶς. Τοῦτο εἶναι τὸ να φυτεύῃς γησίωμεν.

Ὅτι τὸ μὲν φυτεύομεν εἰς τὴν γῆν, ἐὰν ὅχι τοῖς, ὅμως μετὰ ἐκείνην θά ἀφανισθῇ. Τὴ φυτεῖς δένδρα τῶν ὁσίων δὲν θά μείνῃς τοὺς καρποὺς, ἀλλὰ πρὶν τοὺς γευθῆς ἔρχεται ἡ ἐκείνους καὶ οἱ ἀπόρριψε. Τὸ δένδρον ὅμως τοῦτο τῆς ἐλευθερώσκει, ὅταν ἀποθάνῃς τότε δίδει εἰς σὲ τὸν καρπὸν.

Ἐὰν φυτεύῃς να μὴ φυτεύῃς εἰς τὴν γῆν, ἵσταται μὲν καὶ να μὴ καταλήξῃ ὁ καρπὸς εἰς τὸν ἀειδῶντα, ἀλλὰ να φυτεύῃς εἰς τὴν κοιλίαν ἀνθρώπου τελέμειται. ὅτι να ἐπέλθῃ ὁ καρπὸς πρὸς τὸν οὐρανὸν. Νὰ ἀνακουφῇς τὴν εὐρ σκαμνὴν εἰς στενοχωρίαν φυχῆς τοῦ πένθους διὰ να μὴ φέρῃς εἰς στενοχωρίαν θέσιν τὴν ἰδιότης σου τὴν εὐρ σκαμνὴν ἐν ἀνδρῶν.

Δὲν θέλεις ὅτι τὰ δένδρα τὰ ὅσα παύζονται ὅχι.

²⁴ «Τὸν ἀλλομένον εἰς ζωὴν αἰώνιον» (Πρὸς Ῥώμ. 4 : 18)

²⁵ Ματθ. 9 : 44, 48.

²⁶ Ἀξίωσαν, ἐννοεῖται εἶναι τὸ πλῆθος τῶν ἀγαθῶν.

²⁷ Διὰ τὴν εὐρ σκαμνὴν παραμυθίαν τὴν πλῆθος λέγειν μὲ δένδρα, τὸ ὅτι δὲν παρέχουν καρπὸν εἰς τὸν ἀνθρώπον, ὡς εἶναι ἡ πομπή ἡ ἡμεῖς καὶ ὁ.

ἔτιμα καὶ μεταβέν εις αὐτὸν καὶ θύναται τὸν ὄφρα καὶ τὸν μεταβέν τὸν φῶν καὶ σὺν τῷ κατὸν ὁμοῦς ραὶ ὡς ἐλθῶν τὸ γαγονῶν καὶ ὡς αὐτὸς διὰ τὴν εὐεργεσίαν καὶ ἀντιποδοῶσα τὰ ἴσα καὶ μὴ φανῶν καὶ πρὸς τὸν εὐεργετήν.

Κατόπιν τούτων βγαίνει με το άνθρωπο ούτως ή άλλως είναι, δι' του Θεού φρονιμίς να σπείλθης διὰ νὰ ἀποδώσης εἰς τὸν Ἑσπερίτην τὰς πόσας διὰ τὴν καὶ θεώλῃς τότε νὰ προσέλθης εἰς Αὐτοὶ διὰν δύνῃς νὰ ἀνταπεκρίσεις αὐτῷ ἰσά.

Δύο αι. φουνίκε Γαί ένεται τό κλητε ελλκ δην
δυνασαι τό πρτωσ τό δλοσσομένο λαοποι τά ά
δύναται δλοσσαι ό θεός Δ: ούτόν τον λόγον θα
ένου άναστασθί ό αυτόν τον λόγον ή οίκουμένη εγαι
δλοσσαι: δ έτι ελλελε θαί θέσαι ώς σπονδών τό ζη συμ
φωσα με τό βλτωσ τοσ θεός

[illegible]

Μήπως δὲν εἶναι ἐπιπλέον νὰ ἀσφαλίσῃ αἱ υποθέσεις, μήπως σὲ ἐμποδίζω ἀπὸ τὴν οὐδυναν σὲ ἀποτρέπω ἀπὸ τὴν κοινίαν; Μήπως σὲ ἐμποδίζω ἀπὸ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν χρημάτων, σὲ ἀποτρέπω ἀπὸ τὴν

[illegible][illegible]

Και όμως οι μη Χριστιανοί τα αντιθέτα θ' απόσπουν, καί ποικίλουν, μετ' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸν ἱστορὸν ἀπ' τὰ πόρτα τοῦ ἀλλοῦ λέγουσι ὅτι «τόσον πρέπει νὰ βουσῇ» καὶ τὸ ἀποκόλλῃ ὡς ἐμποδὶον τῆς πτωχῆ ἐν σοὶ, οὗτοι δὲ ὅπου ἀνακατασκευάζονται.

Ο δε Χριστός έξι ζήτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διὰ
τὸ αἶνε· «ὡς εἰς ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἔχεις καὶ θὰ
οὐ κατατάξω εἰς τὴν πρώτην τάξιν».

Ο Φίλιππος λέγει· «Εάν θέλεις να αποκτή-
σης καλή φημισανίαν, να εγκαταλείψεις τὸν πατέρα, τὴν
μητέρα τοὺς ἐγγύεις τοὺς κληῖους καὶ να εἰσέλθῃς
ἐν τῷ οὐκίστῳ, καὶ να ἀκολουθήσῃς μετὰ τοῦ
κύριου καὶ να μαθητεύῃς αὐτοῦ».

41. Απονομαστήσαντο τὸ δῶμα ὀνομαστικῶς διὸ καὶ οὐκ ἔστι
[ἐκείνη] ἔστι διὰ διόρασις συνθετικὴ
Μὴ γὰρ τῆς συνθετικῆς ἐκ δὲ τῶν
Περσικῶν καὶ ὀνομαστικῶν

42 8 Knapwell 8 14

43. $\Delta \text{H}_{\text{combustion}}$ of $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ is $-1366.8 \text{ kJ mol}^{-1}$.
 * $\Delta \text{H}_{\text{formation}}$ of CO_2 is $-393.5 \text{ kJ mol}^{-1}$.*

τὰ πράγματα ὡμίλουν ὅφ' ἐαυτῶν⁷ καὶ κατοπιν προσέταξε νὰ θαπτοσθῶν.

• Ὑποκρίσαντες αὐτὸν ἐπιμένει ἡμέρας τινάς.⁸ Ἐνέκα τούτου ἐκλόγως λαμβάνει θάρρος τοῦ λαοῦ τοῦ Πέτρος καὶ μένει ἐπὶ ὀλίγον πληροῦσι αὐτῶν.

• Ἡκούσαν δὲ οἱ Ἀποστόλοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὸ ἔθνος ἐβέλτετο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἵνα, ὅτι ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλὴμ διακρινόντα πρὸς αὐτοὺς ὁ ἐκ περιτομῆς λεγόμενος, ὅτι πρὸς ἀνδρας ἀκροβυστίας ἐχοντας, ἐπιστήθεις ἀπὸ συνέφαντες αὐτοὺς.⁹

Μετὰ τὰς θαυμάσιας διακρινόντος οἱ ἐκ περιτομῆς, ὅχι οἱ Ἀπόστολοι ἰσισημῶν, διακρινόντων. Ἐσκαν δολιζόντο, λέγει, εἰς μέγαν θαθμὸν.

Καὶ παρατήρει τὴν ἀντιτάσασαν δὲν λέγουσι, ὅτι τὸ ἐκρήμυξεν, ἀλλὰ ἰδιαίτη συνέφαντες. Ὁ δὲ Πέτρος δὲν διδοὶ ἀπάντησιν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ ἀσχηματιστὸν (διότι, πρᾶγμα ἦτο ἀσχηματιστὸν, ἀλλὰ ὡς πρὸς ἐκεῖνο τὸ σημαντικόν, λέγουσι, ὅτι ἐφ' ὅσον καὶ αὐτὰ ἐλάσων ἦεν ἡμεῖς ἄγων, πῶς δὲν ἐκρεπὶ νὰ μεταδοθῇ τὸ αὐτοῦ τὸ θαπτομα, ὥς ἀποκρίσας τῶν λαμπεριῶν δὲν ἐδημιουργήθη τὸ ζήτημα ταῦτο, ἀλλὰ συνέβη τὸ ἀντιβεβαίον, διότι ὅχι μόνον πρὸ τοῦ θαπτοματος δὲν ἐδημιουργήθη ζήτημα, ἀλλὰ οὐτὲ μετὰ τοῦ θαπτοματος καὶ δὲν ἡγονάκτησαν, ἀλλὰ ἀπεκρινόμενοι ὅταν ἦκουσαν ἔστας Ἀποστόλους διὰ τὸν σκοπὸν τούτου.¹⁰

Ἀλλὰ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν δὲν ὁ αὐτὸς πωρὸν κατηγοροῦν ὡς πρὸς τὸ θαπτομα (διότι ἐγνωρίζον ὅτι ἦτο ἔργον τῆς Θεοῦ Χάρματος), ἀλλὰ ἰδιὰ τὴν λέγουσι, «συνέφαντες».

Ἄλλως τε πολλὴ καὶ μεγίστη εἶνα ἡ διαφορά μεταξὺ κατηγορούντων καὶ ἐκρινόντων ἢ συμβαίνει κατ' οἰκονομίαν νὰ κατηγορηθῇ ὁ Πέτρος, διὰ νὰ ἐνημερωθοῦν οἱ

ἐκτετακτικῶς διὰ τοῦτο δὲν τὰ ὡμίλη ἀπλῶς ὁ Πέτρος.

Ἐκτετακτικῶς δὲ τὴν ἐλπίδα περιφαστικῶς καὶ κατὰ τὴν ἐκ μέρους τοῦ Γετρώ, ὅτι λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἀρτέμειος Πέτρος ἐξελθόντος αὐτοῦ καὶ πάλιν ἡμεῖς ἐγὼ ἡμεῖς ἐπὶ πάλιν ὅλην πρᾶσιν αὐτοῦ. ὅτι δὲ καὶ δὲν πάλιν λόγον ἦτο καὶ μετὰ ἀφορμῇ.

Καὶ εἰς τὴν ἐκτετακτικὴν ὁρα, καταβάντος τὸ σκεπτικῶς ὅτι ἡμεῖς ἀπὸ τούτου ἀργαὶ καθέμενοι ἐκ τῆς ἐκτετακτικῆς ἡμεῖς ἀργαὶ ἐμὲ εἰς τὴν ἀπὸ τοῦτο καὶ καὶ δὲν τὰ τετραπλοῦς πῶς καὶ ἐν ἡμεῖς καὶ ἐκτετακτικῶς τὸ πρᾶγμα τοῦ οὐρανοῦ ἦκουσα διὰ τοῦτο καὶ ἐκτετακτικῶς Ἀναστάς διέτριβε θεοὺς καὶ φωνῶν, τὰς αὐτῶν διὰ τούτων τῶ λόγῳ Ἀποκρίσας λέγει καὶ τούτο καὶ μετὰ πείσῃ τὸ ὅτι δηλαδὴ εἴδον ἐπὶ ὁρατικῶν ἐκτός τούτων καὶ φωνῇ προειρήθη.

Ἐποὶ δὲ Μάρκος περὶ τοῦ πᾶν κοινῶς ἢ ἀκαθάρτου οὐδέποτε ἐπὶ θέν εἰς τὸ στόμα μου.¹¹ Βλέπετε ὅτι πρᾶγμα ἐκτετακτικῶς καὶ ὁμοίως ἐζητήθη ὅτι ἐμὲ λέγει εἴδον ὅτι ἐκτετακτικῶς ἔστας. Τούτου ἀπετέλει, ὅταν τῶν πρὸς αὐτὸ τὸ ἐκτετακτικῶς ἐκτετακτικῶς ἐκτετακτικῶς ἐκτετακτικῶς καὶ συνέφαντες αὐτοῖς.

Τούτου δὲ δὲν τὸ λέγει πρὸς τὸν Κορινθίον διότι δὲν ἦτο ἀνάγκη.

• Ἀπεκρίθη δὲ μοι ἐκ δευτέρου φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ ἐκτετακτικῶς οἱ μὴ κοινῶς. Τούτου δὲ ἐγὼ εἶπα ἐπὶ τῆς καὶ πάλιν ἀντιστάσῃ ἀπάντη εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ Ἰβὼ ἐξαιτίας τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν σκεπτικῶν ἐπὶ ἡμῶν ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίας πρὸς με¹².

Ὁ Πέτρος δηλοῦνται ἀκρίτως, τὰ ὅποια ἦσαν ἀνταγκαῖα, τὰ ἄλλα δὲ τὰ παρασκευῶν μᾶλλον δὲ δὲ ἐκτετακτικῶς.

7 Πράξ. 10, 44 - 46

8 Πράξ. 10, 46

9 Πράξ. 11, 3, 3

10 Πράξ. 11, 14

11 Πράξ. 11, 4, 5

12 Πράξ. 11, 5, 7

13 Πράξ. 11, 8

14 Πράξ. 11, 8, 11

ζεν αὐτὸν αὐτοὺς. Ἐκεῖνο ἀκριβῶς λοιπὸν τὸ ὁποῖον εἰχομεν λάβει ἡμεῖς, ἐλαθοῖν καὶ ἐκεῖνο.

«Εἰ οὖν τὴν ἰσὴν θεωροῦν, λέγει, «ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστευσάσιν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἥσούον ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κολῶσαι τὸν Θεόν;»²²

Διὰ τὴν κλεῖσθι ἐπιπροσθέτως τὰ σημεῖα τῶν κατηγορουμένων αὐτὸν ὁ Πέτρος, διὰ τοῦτο προσθέτει. «Τὴν ἰσὴν θεωροῦν. Παρατηρεῖς πῶς δὲν ἀφῆκε αὐτοὺς νὰ κρίνωσιν εἰς κατωτέρην μοῖραν οἱ ὁποῖοι ἀπαρτί, ἐπίστευσαν. «Τὴν ἰσὴν θεωροῦν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεός ὡς καὶ ἡμῖν, πιστευσάσιν ἐπὶ τὸν Κύριον». Ὅσα Λύτως ὁ Θεὸς καθαρίζει αὐτοὺς. Καὶ δὲν λέγει. «Ὑμῖν», ἀλλὰ «ἡμῖν» καθιστάνει καὶ διὰ τῆς ἐκφράσεως ταύτης ἡμιώτερον τὸν λόγον.

Διατ' λοιπὸν ἀγανακτεῖτε, ὅταν ἡμεῖς ἀποκαλύψωμεν αὐτοὺς μετόχους τῆς θείας χάριτος.

«Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡκούσασα, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν λέγοντες. Ὑπογεῖται καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν! Βλέπετε πῶς ἀπὸ τὴν δημηγορίαν τοῦ Πέτρου τὸ παν εἶγεν αἰσιμαί ἐκθεσίαν, ἐφ' ὅσων ἀνγγεῖται τὰ συμβάντα. Διὰ τοῦτο καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, διότι ἔδωκε τὴν μετάνοιαν καὶ εἰς τοὺς ἔθνηκους τέσων ἐταπεινώθησαν οἱ, ἐξ Ἰουδαίων Χριστιανοὶ ἀπὸ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Πέτρου. Ἀπὸ τοῦ γεγονότος ταῦτα ἡσυχία τοῦ λαοῦ ἡ θύρα πρὸς τὴν ἔθνην.

«Ὡς ἴδωμεν δὲ, ὅν φαίνεται καλὸν ἐξ ἀρχῆς τὰ λεχθέντα. Δὲν εἶπεν ὁ Εὐαγγελιστὴς ὅτι «διεκρίθη Πέτρος, ἀλλ'» εἶπεν «οἱ ἐκ περιτομῆς» διότι ὁ ἴδιος ἐγνώριζεν ἐκεῖνον τὸ ὁποῖον προσημαζέτο. Καὶ ὅμως δι' ἐκεῖνον ἔπρεπε νὰ ἀπορήσουν δηλοῦν πῶς καὶ ἐκεῖνοι ἐπίστευσαν.

Λοιπὸν τίποτε μὲν δὲν ἔπαυον ὅταν ἤκουσαν ὅτι ἐπαῖνον ἐπίστευσαν, ἀλλὰ ὅταν ὁ Θεὸς ἐδώρησε τὸ Πνεῦμα, ὅταν ὁ Πέτρος ἐξέθετε τὰ τῆς ἐκστάσεως αὐ-

τοῦ, λέγειν. «Ὁ Θεὸς ἐδεδέξαι μοι μηδὲν κοινὸν ἢ ἀκαθάρτου λένειν ἀνθρώπων. Τακουτοτρόπως ἐξ ἀρχῆς ἐγνωρίζετο τοῦτο διὰ τοῦτο καὶ προετομαζέτο τὸν ὑπὲρ τῶν ἐθνῶν λόγον, ἀποδείκνυν ὅτι τοῦ λαοῦ οὗτοι «Ἐθνηκα θὰ ὑπάρχον ἐφ' ὅσων θὰ ἐπεκράτει ἡ Χρῆσις καὶ νικῇ πίστις.

Ὁμολογεῖται λοιπὸν εἶνα ἀπορίας ἀξίον εἶναι ἐλαθεῖν τὸ Πνεῦμα πρὸ τοῦ βαπτισματος καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἔχει συμβῆ τοῦτο. Ἐδῶ δε κινεῖ, ὁ Πέτρος ὅτι δὲν ἐδοκίμασθησαν, καθ' ὃν τρόπον οἱ λαοὶ Χριστιανοὶ ἀλλὰ κατὰ πολλὰ ἀνωτέρων τρόπων. Διὰ τοῦτο δὲ ρυθμίζετο τοσοῦ ἡ ὑπόθεσις διὰ προσθέτων σημείων ὥστε νὰ μὴ δυσιταί τιποτὴ νὰ λέγουν, ἀλλὰ τοιαύτησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ θεωροῦν οἱ βαπτισθέντες τοὺς αὐτοὺς τῶν ἰσῶν μὲ τοὺς ἐκ περιτομῆς. «Καὶ ἤρραψαν αὐτοὶ, λέγει, «ἐπὶ μὲν».

Βλέπετε πῶς οἱ ἐξ Ἰουδαίων Χριστιανοὶ δὲν εἶχον εὐνοικὴν διάθεσιν ἀπέναντι τοῦ Πέτρου, εἶδες τὸν ζῆλον τοῦ ὁποῖον εἶχον ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος. Δὲν ἐδοκίμασθησαν τὸ δέλωμα τοῦ Γέτρου, οὐτὶς ἐλαθεῖν καὶ ὅλην τὴν ἐπιτελεσθέντα θαύματα οὗτοι τὸ κατόρθωμα ὅσον μάχα ἦτο δηλοῦν τὸ δὲν τὰ ἔθνη ἐδέχθησαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ὁδηγοῦνται ἀμφεσθητήσεως δ' ἐκεῖνα τὰ σημεῖα ὅτι εἰναι δὲν συνθέσανε τίποτε ἐκ τῶν προαναφερθέντων, δὲν θὰ εἶχεν ἐπιτελεσθῇ ἀποκόντως τὸ ἐπτευχθέν ἔργον.

Ἀλλὰ δὲ ἀποκατεγείναι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Πέτρος ὅτι ἦτο συνέτος μωλὸν δὲ οἱ λόγοι, αὐτοὶ δὲν ἀπετέλουν ἔργα τῆς συνήσεως Αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦ Πνεύματος. Καὶ δικαιεῖται διὰ τῆς ἀπολογία τοῦ ὅτι εἰς οὐδεμίαν περιστάσιν δὲν εἶναι αἴτιος αὐτὸς διὰ τὰ συμβάντα, ἀλλὰ εἰς πᾶσαν περιπτώσιν ὁ Θεὸς ἐπέτελει αὐτὰ.

Καὶ σχεδὸν τοῦτο λέγει πρὸς αὐτοὺς. «Ἐν ἐκστάσει με γενέσθαι αὐτὸς ἐποίησεν (ἐγὼ γὰρ ἀλλῶς προσευχόμενος ἤμην) τὸ σκεῦος αὐτὸς ἐδεῖξεν ἐγὼ ἀντὶ πᾶν πᾶν αἰτέας εἶπε, καὶ οὐδὲ αὐτῶς ἤκουσα τὸ Πνεῦμα ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν, καὶ ὅμως ἀπελθὼν οὐκ ἐπὶ ὁρῶν εἶπον ὅτι ὁ Θεὸς ἐπεμφε καὶ μετὰ ταῦτα οὐδὲ

22 Πρὸς. 11, 17.

23 Πρὸς. 11, 18.

οὕτως ἐδόκ᾽ αὖ ἄλλα πάλιν ὁ Θεὸς τῷ πᾶσι ἐργάτῳ
τῷ Ἄρα Θεὸς αὐτοῦ ἐδόκτισεν, οὐκ ἔγωγ᾽.

Καὶ δὲ εἶπε· Ἐφ' ὅσῳ συνέβησιν, ὅλα αὐτῷ δὲν
ἔπρεπ' ἀποτίμῃ, νὰ προσβούμε· τοῦ ὕμνου φάλην αὖ
νὰ μὴ ὑπελὶ πέτο τιποτέ ἄλλο λέγε· ἐγὼ τὴν ἡμῶν ἐκ
λύσας τὸν Θεόν.

Ὅποια ἀπαλογία δ' ὅτι δὲ, εἶπε· Τοῦτα μὲν
δοῦτες ἠσυχάζετε· ἄλλοι τ' ἀέρεται τῇ ἐπιθεσίᾳ τῶν
τῶν καὶ ἐνὶ τοῖς κατηγοροῦν ἀπολογεῖται· πρὸς τοὺς
λέγειν· Ἐπεὶ ἔμην δι' ἁπλῶς καλῶσαι τὸν Θεόν, ἔπει-
τι κινῶ τὴν ἀπολογία· τοὶ κατὰ τραπὸν λέγουσιν· ὅτι
πᾶν καὶ φαρὸν· «Οὐκ ἔδενασμην κωλύσαι» ὁ σὺ ποῦ
ἐν συνεχείᾳ φοβηθέντες ἠσυχάσας· καὶ ἐδοῶζαν τὸν
Θεόν.

γ Οὕτω πρέπει καὶ ἡμεῖς κομθάνοντες καὶ ἐν
τῷ ἀγαθῷ συνεισβρωπῶν μὴ τὰ δοῶζμεν, τὸν
Θεόν καὶ τὰ μὴ κατηγοροῦμεν αὐτοῦς, ὅπως ἀκρῶς
οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν κομθῶν σὺν διατυπύσει καὶ
τιγορίας ὅταν ἴδουν ἄλλους, ὃ ἐχρὸν φωτισθῇ καὶ ὁ
μέσως νὰ ἀπομακρυνεῖται ἀπὸ τῆς Πύτης.

Πρέπει νὰ δοῶζμεν τὸν Θεόν, καὶ δ' αὖ τοῖς λόγοι
οἱ δὲν ἐπιδέχονται νὰ μνησθῶν ἀδρανῶν· Ὅθεν καὶ σὺ
ἐὰν θέλῃς κομθάνει μετὰ μετὰ δωρεῖται δὲ ἐννοεῖ
ὡς πρὸς τὸ εἶπτομα (δοῦν· ἡ κομθῶν δωρεὰ καὶ τοῦ
Κορηνηλοῦ καὶ σοῦ εἶναι ἡ αὐτὴ ἀλλὰ ὡς πρὸς τὸ δ
τ' ὁσέως προσημῶν διατυπύσει, πρόσθεν.

Ἐκείνῳ ἐπεδύθη τὴν στολὴν καὶ δὲν τοῦ ἔδοθη ἡ
φιναιότης νὰ δικαιωθῇ μετ' αὐτήν, ἐκ οὗ ἔδοξε μαρτυρῶν
εὐκαίρην ὁ Θεὸς νὰ χρησιμοποιοῖται τὰ ὅπλα ὅπως
πρέπει καὶ νὰ λῶσῃ τὴν πείραν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἐκεί-
νου ἀνέρχετο· ἔγω· μόνον τὸν μισθὸν τῆς πιστεῖας, ὃ
ἔχεις σταθῇ εἰς τὸ σταθμὸν τῶν ἐργῶν· διανομέως νὰ
λάβῃς πολλὰς ἀμαθίας, τῶσαν λαμπρότερος καὶ φαεινῆς
τοῦ Κορηνηλοῦ ὅσαι εἶναι, ὁ ἥλιος λαμπρότερος τοῦ
πλείονος ἀστέρου· ὅσον ὁ στρατηγὸς τοῦ τελευταῖου
στρατιώτου, μᾶλλον δὲ ὅσον ὁ βασιλεὺς.

Τὸν ἐαυτὸν σοὶ λοιπὸν νὰ κατηγορήῃ, μᾶλλον, ὅτι
νὰ μὴ τὸν κατηγορήῃ ἀλλὰ νὰ διορθωθεῖσαι πάντοτε
(διότι δὲν ὀρνεῖ ἡ κατηγορία), καὶ εἶναι δυνατόν νὰ

μαρτυρῶν ἐκ νέου κατεβλήθη· πλεῖστης κακῆς, διὰ τὴν
ἀσέβειαν καὶ τὴν ἀνυπακοήν· κυριότης τοῦ Θεοῦ σοὶ
ἀκομή· τὸ καὶ εἰς τὸ ὑπερῶς ἀκομή οἱ Θεοὶ εἶναι,
τοῦ καὶ τῶν κακῶν· δὲν ὁρνεῖται πόσο νικηθέντες κατὰ
τὴν πόλιν κατὰ τὴν ἡμῶν κομθῶν ἐκ νέου, μόνον νὰ
νὰ καταπολεμῶν ἐκουσίως.

αὐτῶν ἐκείνῳ ὁ ὅποιος ἀπῆλθε· Πολλοὶ πε-
ρισσότεροι νὰ μακαρίσῃς τὸν ἐαυτὸν σοὶ. Συνεχωρῇ
ἡ ἐκείνῳ ὅτι τὰ ἀμαρτήματα· Ἀλλὰ ἐὰν θέλῃς σὺ
ὡς μὴ τὰς ἀμαρτίαν σοὶ ὅτι ἐκπαίσεις ἀλλὰ καὶ
καταρθῶσαι νὰ ἐπιστρέψῃς, πράγμα τὸ ὀπίσθι, εἰς
ἐκείνῳ τοῖς Κορηνηλοῖς δὲν ἤτο δυνατόν· εἶναι δυνα-
τόν· ἡμεῖς νὰ ἴπνομαρτυρῶμεν ἐαυτοὺς εἰς τὴν ευθεσίαν
αὐτοῦ.

Ἰπνοῦσα εἶναι τὰ φάρμακα τῆς μετάνοιας· κα-
τὰ νὰ μὴ ἀπελπίσῃς, ὅτι τὸν ἐαυτὸν τοῦ Ἐκείνου
πράγματι εἶναι ὅπως ἀπονομοῦς ὁ ἀπειρηγμένος
ἐκείνῳ· ἐαυτοῦ τοῦ ἐκείνου δὲ, ἔχει πλέον ἐλπίδα σω-
τηρίας δὲν εἶναι κακοὶ τὸ νὰ φθάσῃ κανεὶς εἰς τὸ κα-
τωτάτω σημείον τῶν κακῶν, ἀλλὰ ἀφοῦ ἔλθῃ νὰ πα-
ραμεινῇ ἐκεῖ.

Εἰπὲ μου ἐκείνῳ, διὰ τὸ ὅποιον ἀφείλεις νὰ λαβ-
ῶν μετ' αὐτὸν, ὁ καταπολεμῶν· Ἐνὼ τόσα τραύματα
ἔχεις ἐπείσει καλῶν· Ὅθεν τραῦμα τῆς ψυχῆς εἶναι
ἀσπασί· ἀλλὰ ἐπὶ μετὰ καὶ σωματος καταφέρονται πολ-
λὰ τραύματα ὀνίστα· ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς οὐδὲν ἀνίστα-
ται· καὶ δ' αὖ μετὰ τὰ τραύματα τῶν σώματος δὲν ποῦ-
σμεν νὰ λαμβάνομεν φροντίδα διὰ τὰ τραύματα δὲ
τῆς ψυχῆς ἀδιεφορῶμεν.

Δὲν ἔλαβε τὸν ληστήν πῶς ἐντὸς ὀλίγου χρόνου
ἐπέφυγε· ἐκείνῳ σοὶ ἔπρεπε, δὲν ἔλαβε τὸς μάρτυ-

24. Ἄνθρωποι ἀποφασισμένοι εἰς ἄλλα αὐτοῖς· «Ὅτι τὸ εἶδος ὁδοῦ κα-
κὸν εἶναι δὲν εἶναι, ἀλλὰ τὸ κτελεῖται μετὰ τὸ εἶδέν·»

25. Ἐνταῦθα ὁ ἱερεὺς Χρυσόστομος χρησιμοποιοῖ τὴν ἀπειλήν
τοῦ καὶ καλῶν· ὅτι νὰ ἴστανται ὅτι δὲν ὑπάρχει φιναιότης τῶν κακῶν
ἀνίστα· «Ὅθεν ἐπὶ ψυχῆς ὀνίστα· τῶν κακῶν, ἀλλὰ ἐπὶ μὲν σωματος
καλῶν κακῶν· ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς αὐτῶν·»

ρας πῶς ἐνέτις ἐλπίσιν ἐπέτυχον τὸ πᾶν²⁶. Δὲν εἶναι, ἔγωγε ἐπαγὴ μαρτυρία. Ἀλλὰ εἶναι ἐπαγὴ ἀγωνίας πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πολλοὶς εἶπον ἐπὶ θέλωμεν διότι λέγει· «Ὁ ἐλπὼντες εἰσελεύσεται ἐν Χριστῷ πᾶσὶ δ' ὡχθήσονται»²⁷.

Ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ζοῦν εὐσεβῶς πάντοτε διώκονται καὶ ἐν δυνάμει ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἡσυχῶνται ὁμοῦς μετὰ τῶν θεμιτόνων καὶ ὁ διωγμὸς θεσπῶς αὐτοῖς εἶναι ἀγρωτερός²⁸. Ὁ καὶ πρῶτον τὸν διωγμὸν τοῦτον υφίστανται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ αὐτῆς τῆς ἀνσεως οἱ μὴ ἀγρυπνοῦντες. Ἡ νομίζουσα ἀπαταλὴ μακρὸν διωγμὸν τὸ νὰ εὐρισκῆται ἐν ἀνέσει. Ταῦτα εἶναι ἀπὸ ἐλα ὁρμητερον· ταῦτα εἶναι χειρότερον καὶ ἀπὸ τοῦ ἡσυχῶν διότι, ὡς ρεύμα ἐπεργαζόμενον ἢ ἀδιαφοροῦν νορ κινεῖ τὴν ψυχὴν καὶ οἷα σκάλας ὑπάρχει μεταξύ θείων καὶ γεμῖνος τοιοῦτῃ ὕψιστάται μεταξύ διωγμοῦ καὶ ἀνσεως.

Διὰ τὸ μῆτις δι' καὶ δι' ἄλλου ἐπὶ πλέον ἐπιχειρημάτων δι. ὁ διωγμὸς αὐτοῖς εἶναι, χειρότερος νὰ τὸ ἀέταστος ἐκ τῶν κατωτέρων. Ὑμνον ἐπ' ἐφάρει εἰς τὴν ψυχὴν, γάμψιμα ποιεῖ καὶ ἀμείλιαν προκαλεῖ διεικνύει τὰ πάθη ἐκ πόθους πλεωρῶς ὁπλιζέται τὴν ἀλαζονείαν ἐπὶ ἡδονῇ τὸν θυμὸν, τὸν φθόνον τὴν κειροδοξίαν τὴν ἡλιότητιαν.

Ἄλλὰ ἐν κατὰ διωγμῷ οὐδὲν ἐκ τούτων ὡς παθὼν δύνανται νὰ ἐναγλήσῃ τὸν Χριστιανὸν ἀλλὰ ἀφοῦ παρέμβῃ ὁ φόθος ὡς ἐλάν ἐκπύσσειν ἰσχυρῶς διὰ μὲν σὺ γὰρ κύνα ὠκακτύματα. Ἰδοὺ αὐτὰ τὰ πάθη διὰ τὰ φθῆναι οὐτε εἰς τὸ ἐλάττωσιν νὰ ἐμφανισθοῦν.

Ποῖος βυλῶται ἐν καιρῷ διωγμῷ νὰ ἐπιβῇ ἐκ νεοδαίλων, ποῖος δύνανται νὰ καταληφθῇ ὑπὸ ἡδονῆς ΔΟΥΕΙΣ ἀλλὰ τρόμος ἐπικρατεῖ καὶ φόθος, προκαλῶν

²⁶ Αἰσχυρισμὸς ἐνταῦθα οἱ δύο μηχαναὶ ἀντιθέτως συνεισφέρονται πρὸς τὸ ὑψηλὸν ἀποσκοπόμενος.

Οὗτος ὁρὸς τὸν ἡσυχῶντας ἡσυχῶντας ὡς ἐν ἀνέσει κατωδοῦνται ὡς ἐν ἀνέσει ὡς ἐν ἀνέσει, ἡσυχῶντας ὡς ἐν ἀνέσει.

²⁷ Β. Τυμὸν 12.

²⁸ Ὁ καὶ ἡσυχῶντας ὡς ἐν ἀνέσει καὶ ἀγρωτερός ἐν τὸν ἀνέσει τὸν καὶ ἀγρωτερός καὶ ἀγρωτερός.

πολλὴν γαλήνην διαμορφῶντων γαλήνην τὸν λαόν, καθιστῶντων αὐτὴν τὴν ψυχὴν.

Ἡσυχῶντας καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν νὰ λέγουν(εἰθε νὰ μὴ συνῶν εἰς τὴν ἐποχὴν μας) διότι βλαστῶνται νὰ μὴ ἡσυχῶνται (ὡς ἐν ἀνέσει) δι. κατὰ τὸν παλαιὸν διωγμὸν ἦτο ἡσυχῶντας νὰ βῇ κανεὶς ἀνδρᾶς πρᾶγματι Χριστιανὸς διότι κανεὶς διὲν ἐφρόντιζε διὰ γράμματα, κανεὶς διὰ τὴν εὐχέλων κανεὶς διὰ τὰ τέκνα κανεὶς διὰ τὴν οἰκίαν κανεὶς διὰ τὴν πατρίδα ἀλλὰ μίαν φρονεῖ διὰ ἐλπίσιν οἱ οἱ νὰ σωθῶν τὴν ψυχὴν αὐτῶν.

Ἀλλοι μὲν ἐκτρέποντο εἰς μὴτις καὶ τόφους, ἄλλοι δι. εἰς ἐργασίαν δι. μόνον δι. ἀνδρῶς ἀλλὰ καὶ γυναῖκες ἀπαλαί καὶ τρυφεραὶ ἐκτρέποντο μεχόμενοι ἐν αὐτοῖς σκεπτικῶς πῶς δι. σκεπτικῶς λαὸν εἶναι ποτὶ κατέλπειν ἐπὶ τὴν ἀπολυτικὴν ἢ τρυφῆς ζωῆς γυναικῶν κατωδοῦνται πᾶσι τοῖς λάρνακος²⁹ καὶ ἀνιστῶνται τὴν βερερῶντα δι. νὰ ἐλθῇ φέρουσα δειπνῶν, καὶ φοβουμένη μὴπως συλληφθῇ καὶ εὐρισκομένη ἐντός τόφου ὡς νὰ τρυφερῶν ἐντός καμνῶν δι. γὰρ ἐλπίσιν εἰς ἀνέσει οὐδὲν δι. καὶ ποτὶ ἡσυχῶντας ἐπὶ τρυφῆς δι. καὶ ἐν γένει, δι. ὑπάρχει κόσμος.

Ἰσχυρισμὸς δι. ἔγωγε περισσώτερον μαρτυρῶ δι. διωγμῶς θεομῶν δι. τὰ πάθη ἐκ θηρίας ἐπιτίθενται κατὰ ἡμῶν ἀπὸ παντοῦ. Ἐγὼ υφίσταται ὁ ἀνδρῶς δι. ὡγμῶς, καὶ δι. τοὺς ὡς δι. λόγους καὶ διότι οὐτε θεωρεῖται διωγμῶς δι. καὶ τοῦτο τὸ δυσάρεστον ἐξε, αὐτοῖς ὁ πέλεμος ὁ ὅποιος θεωρεῖται εἰρήνη δι. νὰ μὴ ὁπλιζόμεθα ἐν αὐτοῖς αὐτοῖς, οὐτε νὰ ἐλκεύμεθα δι. κανεὶς δι. ἐφεῖται· κανεὶς δι. τρέμει.

Ἐν δὲ δι. πᾶσι τοὺς Ἐθνηκοὺς ἐρωτήσατε τοὺς δικαστὰς ποῖος οἱ Χριστιανοὶ ἐδείκνυντο μεγαλῶτερον ἐκ μέλειαν, ποῖος δι. ἦσαν γυναικώτεροι. Ὅλιγον μὲν τότε ἦτο τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἀλλὰ μέγας ὁ παλῶς τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ³⁰ διότι ἐπὶ μὲν τὸ ὁφείλος νὰ

²⁹ Λάρναξ = ἐκείνην ἀποκαταστήσει.

³⁰ Λίαν ἐπικρατεῖται οἱ ἄλλοι οἱ οἱ τοῦ ἡσυχῶντας τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς ἐν ἀνέσει τὸν Χριστιανισμὸν τῆς ἀρετῆς τὸν διωγμὸν.

«Εἰς ἀλλὰ μὲν κατωδοῦνται τὸν τὸν ἀνέσει εἰς ἡσυχῶντας δι. ἀρετῆς πᾶσι τοῖς ἡσυχῶντας».

ὑπόρχη πολὺς χρότος, ἐνὶ εἶναι, δυνατόν να ὑπάρχωιν ἄβιοι πολυτιμοί, τὸ πλῆθος τῶν Χριστιανῶν δὲν ἔγχε-
ται εἰς τὴν φράσην, καὶ προστίθεται ἄλλα εἰς τὴν γρηγο-
ρητᾶ τῆς ἀρετῆς³⁰

Εἰς ἥτο ὁ κόσμος, ἄλλ' ὁ κόσμος δὲν ἦτο ἀνταρῶς
πρὸς αὐτὸν καὶ θεῶς, ὁ κόσμος ἀποτίλεται ἀπὸ μωρο-
δῆς, ἄλλα δὲ εἶναι μικροδῆς, ὅταν δὲ ἐξαιωνιστοί
τε μὲ τὸν ἕνα ἡκρίωνται εἰς τοῦτον το ὄφελος. Καρ-
ποι ἢ μωροὶ παράνομοι³¹. Τοῦτο καὶ κάτοικος αἰσῶς
ὡπανιστοῦμενος λέγει, «Μὴ ἐπιθυμῶ πλῆθος τέκνων
ἀγρήστων»³². Οἱ διδωμένοι αὐτῆς τῆς φουσεως περισ-
σύτερον καὶ ὁλοσπερμίαν κατὰ τοῦ Θεοῦ παρά ἐπὶ
δὲν ἦσαν Χριστιανοί.

Ποία ἡ ἀνάγκη εἰς ἐμὲ τοῦ πλῆθους. Αποτελεῖ
μεγαλύτερον τροφιδόσαν διὰ τὸ πῦρ. Τοῦτο δυνα-
σα καὶ ἐκ τοῦ σώματος να γινώσκῃς δι' ὁμιλοῦ
προτιμότερα εἶναι μέτρα τροφῇ καὶ νυκτεῖν παρά πο-
λυτέλειαν καὶ κακοπάθειαν. Ἡ πρώτη εἶναι τριπλῇ πε-
ρισσύτερα, ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἢ πρώτη ἀποτελεῖ
τροφὴν ἢ δεύτερα φθίνειαν.

Τοῦτο καὶ εἰς τὸν πόλεμον δύναται εἰς να ἵη δι-
δηλαδὴ εἶναι προτιμότεροι να ὑπάρχουν δέκα ἔμπε-
ροι καὶ γενναῖοι διδρες παρά μύρια ὄντι περὶ
αὐτοὶ αἱ τελευταῖοι, ἄκτος τοῦ δι' ἐπὶ ἐπιτελοῖ ἔργο
καὶ ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐπιτελοῦν αὐτὸ τοὺς ἐμποδ-
ζουν. Τοῦτο καὶ εἰς πλοῖον δύναται να εἰρηγίς δι' ὁ-
δηλαδὴ προτιμότεροι εἶναι να ὑπάρχουν δυο ναῦται,
ἔμπεροι παρά πλῆθος μετρίων διεικείρας δι' ἐπὶ
τοὶ καὶ θα κοινοφύεισιν τὸ πλοῖον.

Ὁ Αὐτὰ τὰ λέγω, δι' ὅτι διδάσκονται ἐχθρικός
πρὸς τὸ πλῆθος σας, ἀλλὰ δι' αὐτὸ θέλω εἰποι να εἰσθε

γρηγοὶ ὁρᾶσθε καὶ να μὴ ἔχετε πεποθήσων εἰς τὸ
κρίμα. Τοῦτο περισσότερον εἶναι ὁ εἰσρχόμενος εἰς
τὸ να εἶναι ἄλλα μεγαλύτερα ἀπὸ αὐτὸν εἶναι ἢ εἶναι
ἐμὲ καὶ ὁ ἑμὲν.

Τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ τῶν Ἑβραίων ἦτο οὐκ ἡ ἀρε-
τὴς ἀλλ' εἰς ἐπὶ οὐκ εἶναι εἰς ἥτο ὁ Μωυσῆς καὶ
ἀπὸ ὅσων περισσότερα ἡβήθη να ἐπιτελεσθῇ εἰς ἡ-
ν ὁ ἴστος καὶ ἀπὸ τῶς ἐξουσίας γαλαθας περὶ
πολλοὺς ἡβήθη να πρὸς.

Αἱ μετὰ προσέθεται τοῦτο πῶς θα προσέκο-
ψαι περισσὸν ἔσας μόνον ἄλλα πρὸς τοῦτο πῶς
να εἶναι εἰς τὸ καταπλεῖον. Ὁ δειχθῶν τῆς ἀληθείας
ὅταν τὸ τῆς τοῦτο εἰς τὸ ἐπιτελεσθῇ τότε θα ἐπὶ ὁ ἑμὲν
καὶ ὁ ἑμὲν.

Ποῖος ἐμὲν εἶναι καὶ ἀρχὴ να κατασκευευσθῇ εἰς
ἡμεῖς ἡμεῖς, ὅλα κατὰ πρῶτον ἰσχυρὸν καὶ κατὰ
ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὸν ἡμεῖς καὶ καὶ εἰς θεμὲ
να εἶναι εἰς ὁ ἑμὲν καὶ ὁ ἑμὲν.

Πρῶτον δὲ ὑπάρχει τοῦτο, δηλαδὴ τὴν καταπλεῖον
ἀρετῇ καὶ ἐπὶ οὐκ εἶναι τὴν ἀρετὴν τῆς προσέτις
φ εἶναι ὑπάρχει τὸ πρῶτον εἶναι ἰσχυρὸν καὶ τὸ
ἀρετῇ δὲ καὶ ἐπὶ πρῶτον δὲ ὑπάρχει καὶ ὁ ἑμὲν
καὶ ὁ ἑμὲν τὸ ὅτι οὐκ εἶναι ὁ ἑμὲν ἀρετῇ.

Ὅτι εἰς ὁ ἑμὲν καὶ ὁ ἑμὲν καὶ ὁ ἑμὲν δύναται
εἰς τὴν ἑκκλήσιαν, ὁ λαὸς οὐκ εἶναι ἀρετῇ
καὶ ὁ ἑμὲν καὶ ὁ ἑμὲν, ὅταν αὐτοὶ δὲν ὑπάρχουν τὸ
κατὰ οὐκ εἶναι εἰς τὴν ἀρετῇ.

Ὅσοι εἰς ἔτε δι' εἶναι εἰς τὴν πολλὴν οἱ σωζόμε-
νοι. Δυσχερὲς μὲν εἶναι ἐκείνο τὸ ὅταν προκίται
αὐτοὶ, ὅλα εἰς τὸ εἶναι ἀρετῇ, δύναται μεταξὺ
τοῦν μωροδῆς να εἶναι καὶ ὁ ἑμὲν σωζόμενος
ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀρετῇ.

Εἶπε μὲν ὁ ἑμὲν καὶ ὁ ἑμὲν εἰς τοὺς νέους
τοῦ ἀμύθου εἰς τοὺς γέροντας ἡμεῖς δὲν λαμβά-
ει ὅπως νῦν εἶναι εἰς τὸ τέκνον τοῦ καὶ εἰς
δὲν ἔχεται ἑμὲν στρέφον τὴν προσοχὴν τοῦ εἰς γέ-
ροντα να τὸν ἡμῶν. Τὸ ὑποδείγματα ἔχου ἐκείνους
διὰ τοῦτο οὐκ ὁ ἑμὲν καθίστανται βαλμαστοί.

Μὰ μὴ μοῦ εἴπῃς ἐκείνον τὸν λόγον, δηλαδὴ ὅταν

30. Ὅταν ἐν τῇ ἀλήθειᾳ τοῦ ὁμοῦ

ἀλλ' ἐν τῇ ἐκκλήσιᾳ τῆς ἀρετῆς

τὸ ἀληθὲς εἶναι

Πρὸς τὸν ἑμὲν. Ὅταν ἐν τῇ πολλῇ τῇ αὐτῇ ἀλλ' ἐν τῇ αὐτῇ

καὶ

31. 2 Κορ. 12, 3

32. 2 Κορ. 12, 1

α. Ο διωγμός δεν συνερίγησεν άλλους εις την διαδοσιν του λόγου· «τας γάρ ἀγαπῶσα τὸν Θεόν, πάντα συνεργεῖ» λέγει «εἰς ἀγαθόν»². Ἐὰν θεοβίως ἐπαδῶκεν νὰ στερεώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν, τότε αὐτοὶ οὐκ ἔπρεπτο· παρὰ ταῦτα ἔγνωσεν δὲ τὴν διαπορρῶν τὴν διδασκαλίαν καὶ παρατήρη, τοῦ ἐπιτελεσθὶ το κήρυγμα.

«Διήλθον», λέγει, «ἔως Φοινίκης καὶ Κυπρίου καὶ Ἀντιόχειας μὲντι λαλοῦντες τὸν λόγον· ἐ μὴ μόνον Ἰουδαίους· Ἐλέπεις ὅτι κατ' οἰκονομίαν συνέβησαν διὰ τὰ σχετικὰ μὲ τὸν Κορινθίων. Ταῦτα δὲ εἶνα καὶ πρὸς δικαίωσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ πρὸς κατηγορίαν τῶν Ἰουδαίων».

Ὅπως λαβὼν ὁ Στέφανος ἐθανατώθη, διὰ τὸ Παῦλος δυο φορές ἐκδιώκευσεν³ διὰ τὸν Ἀπόστολον εἶμα σπινωθήσων, διὰ πολὺς ἐξέδικώθησαν τότε οἱ ἔθνη καὶ ἐβέβησαν τὸν λόγον τότε οἱ Σαμαριταί· Ταῦτα δὲ καὶ ὁ Παῦλος διακρυπτε λέγων· «ἦμεν ἡ ἀνάγκη καὶν πρῶτον λαλῆθῃαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐπειδὴ δὲ ὅπως αὐτοὶ καὶ οὐκ ἀλλοις κρινετο αὐτοὺς ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη»⁴.

Περὶ τοὺς λοιποὺς διδασκόντες καὶ τοὺς ἐθνικοὺς «ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κυπριοὶ καὶ Κορινθιοὶ οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν πρὸς τοὺς ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον ἡσὺν καὶ ἡν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν παύει τὴν ἀριθμὸς πιστευσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον ἡσὺν»⁵. Παρατήρη· κηρύσσει τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς ἑλληνας, ὅτι εἶνα εὐλογον ἐκείνοι νὰ ἐγνωρίζον τὴν ἑλληνικήν, καὶ πολλοὶ νὰ ἦσαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν οἱ ἑλληνίζοντες.

«καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου», λέγει «μετ' αὐτῶν» δηλαδὴ, «θαύματα ἐπετέλουν». Βλέπετε, διὰ ποῖον λόγον

παρέστη καὶ τώρα ἡ ἀνάγκη τῶν θαυμάτων, διὰ νὰ πιστεύουσιν.

«Ἦκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὅτα τῆς Ἐκκλησίας τῆς αἰσῆς ἐν Ἱερουσαλὲμοις τὰ περι αὐτῶν καὶ ἔλα πέστε καὶ Βαρνάβαν διελθεῖν εἰς Αὐτοχεας»⁶. Διὰ τὸν λόγον, ἐλθὼν καὶ ταῦτα τὸς εἰς τὸν Θεόν λόγον, δὲν ἤλθον οἱ ἰδιοὶ Ἀπόστολοι, ἀλλὰ στέλλουσιν τὸν Βαρνάβαν· Ἐνεκα τῶν θαυμάτων.

Ἀλλ' ὅμως ἡ υπόθεσις κρυμμένη, κατὰ οὐροῦσων τροπῶν, καὶ αὐτοὶ τὰ ἐρῶσαι νὰ ἐλθῃ ἐλθὼν ὁ Παῦλος οὕτε δακτύπος ἀλλὰ κατὰ αἰὶον προνοητικὸν τρόπον μάλιστα ἀποστρέφοντα αὐτὸν διὰ νὰ μὴ μείνῃ ὁμιλή εἰς τὰ ἱεροσολύμα καὶ φωνὴ τοῦ κηρυγματος, ἡ σάλπγις τῶν αἰσῶν.

Εἶδες πῶς εἰς πᾶσαν περιπτώσιν ὁ Χριστὸς ἔχρησιμοποιεσιν τὴν καρδίαν αὐτῶν ὅπως ἦτο ἀνάγκη καὶ ὅπως ἤθελε ὁ Θεός, καὶ τὸ μῖσος κατὰ τοῦ Παύλου τὰ κατηνύει πρὸς οἰκονομίαν τῆς ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν προεργασμένης ἑκκλησίας. Ἀλλὰ ἴδε καὶ αὐτοὺς τὸν ὅλον ἐπιστῶν τὸν Βαρνάβαν πῶς δὲν ἡγαγίθη μὲ τὰς υποθέσεις του, ἀλλ' ἔστρεψεν εἰς τὴν Ταρόν.

«Ὅς παρενενομήσας καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐγάργη καὶ παρεκάλει πάντας τὴν προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ, διὸ ἦν φθῆρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος ἁγίου καὶ πιστῶς καὶ προσετέθη δόχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ· Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρόν ὁ Βαρνάβας ἀναζητήσας, Σάββαν καὶ κυρίως ἡσῶν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν»⁷. Ὁ ἀνὴρ οὗτος (ὁ Βαρνάβας) ἦτο πολὺ χρηστός καὶ ἀπλοῦς καὶ φίλος τοῦ Παύλου· διὰ τοῦτο καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἀδελφὴν τὸν στρατηγὸν τὸν μοναχὸν τὸν λέοντα (δὲν γνωρίζω ποῖον ἐκφράσιν νὰ χρησιμοποιήσῃ διότι ὅσας ἐκφράσεις καὶ διὰ χρῆσιν ποιήσῃ, θὰ ὑπέλειπεται ὁ λόγος μου· τῆς φέξης τοῦ Παύλου) ἦλθε πρὸς τὸν θεραπευτικὸν αἰσῶν τὸν φονεὺν τα τοὺς λέοντας, τὸν ταῦρον τὸν ἐσχυρὸν, τὴν φαίδραν

2 Ρωμ. 8, 28.

3 Πράξ. 21, 27, 31 καὶ 23, 12, 35.

4 Πράξ. 13, 48.

5 Πράξ. 11, 20, 21.

6 Πράξ. 11, 32.

7 Πράξ. 11, 23, 28.

γνώθουν. Ἀλλὰ παρατήρει· ὅτι ὁ λῆμός καθίσταται εἰς αὐτοὺς αἰτίος σωτηρίας, ἀφορμὴ ἐλευθερώσεως, κροῖε νως πολλῶν ἀνασθῶν· ὥστε καὶ εἰς ἡμᾶς θα καθίστατο οὕτω· εἰν ἠθέλετε, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησάτε.

Προλέγετα· διὸ ὁ λῆμος, ἵσώσεται, κοινὸς· να προσκελευσασθῶν· ὅτι τὴν ἐλευθερίαν, ὅστι ἐπασχον· δεῖν ὁ ευρισκόμενος εἰς τὰ ἐρροδύμια προηγουμένως δὲ δὲν υπέρειρον· ἐκ πίστεως. Καὶ ἀποστέλλοντα· ὁ Βαρνάβας καὶ ὁ Παῦλος, διὰ νὰ προσφέρουν τὰς υπηρεσίας τῶν.

«Τῶν δὲ μαθητῶν· καθὼς ἠμπορεῖτο τ·ς»¹⁴· Εἶδες· ὅτι συγχρόνως καὶ πιστεύουν καὶ ἀποφέρουν καρποὺς ὅχι μόνοι· εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μακρὸν ευρισκόμενους. Μοῖ φαίνεται· ὅτι ἐδῶ ἔγνωσεν αὐτό, τὸ ὅποιον καὶ ὁ Παῦλος εἰς ἄλλο μέρος λέγει· δηλοῦσθ· ὅτι· «ἐδεῖας ἐδωκαν· μοῖ καὶ Βαρνάβας καὶ κωνίνας, μόνον· ἵνα τῶν πτωχῶν μητρυνεύμεν»¹⁵.

Τόσων ωφέλησαν ὁ λῆμος· Κα· παρατήρει· ὅτι κατὰ τὴν ἑλευθερίαν δὲν ἐπιστοῦν εἰς θρήνους καὶ δοκρυά· ὅπως ἡμεῖς ἀλλ· ἐπ· ὁδόν· εἰς μέγα ἔργον καὶ ἀγαθόν· ἐβλαβή· μέ· μεγαλυτέραν· ἐλευθερίαν· ἐκρηγυτῶν· τὸν λόγον· καὶ δὲν εἶπον· «ἡμεῖς οἱ ὅποιοι· εἰς τὴν Κυρηναίαν καὶ Κυπρίαν· ὅς· ἐσθάλ· μεν· εἰς πόλιν· το· σὺτην· λαμπρὴν· κα· μεγαλὴν·»· ἄλλοι πιστευόντες· ἐ· τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· καὶ· ἐκείνοι· ἐπελήθησαν· τῆς διδασκαλίας· κα· οἱ κατὰ· τὴν Ἀντιόχειαν· δὲν ἐθεωρήσαν· ἀνάγειν· νὰ· μόνον· κατὰ· ἀπὸ· ἐκείνους.

Παρατήρει· ὅτι· ὅλα· τὰ· ἔργα· καταρτίζονται· διὰ· τῶν μικρῶν· ὅτι· τὸ· κληρύμ· αὐξάνεται·, ὅτι· οἱ· εὐρισκόμενοι· εἰς· τὰ· ἐρροδύμια· φροντίζον· ἐξ· ἰσού· ὁ· ὅλους· ἔχοντες· τὴν· οἰκουμένην· ὡς· μὲν· οἰκίαν·.

«Ἦκουσαν· δε· ἡ· Σαμάρεια· ἔχε· δεχθῆ· τὸν· λόγον· καὶ· ἐπελάν· τὸν· Πέτρον· καὶ· τὸν· ἰωάννην·»· Ἦκουσαν· τὰ· συμφέροντα· εἰς· Ἀντιόχειαν· καὶ· ἀπέλλαν· τὸν· Βαρνάβαν·· διότι· ἦτο· μέγα· τὸ· διάστημα· τῆς· ὁδοῦ·, καὶ· μέχρι·

τότε· δὲν· ἔπρεπε· ὁ· Ἀπόστολος· νὰ· χωρισθῶν·, δ· ὁ· νὰ· μὴ· θεωρηθῶν· ὅτι· εἶναι· οἰγάδες· καὶ· ὅτι· ἀπεμακρυνθῇ· ὡς· ἀποβαλόντες· τοὺς· ἱερούς· τῶν·.

Τότε· δὲ· ἀναγκάσιως· χωρίζονται· διὰ· τοῦ· λοιποῦ· ἐφαινοῦ· το·· οὕτως· ὅτι· εἶναι· ἀδ· ὀρθῶς·, ὅταν· ἐν· συνεισείᾳ· ἐξερράγῃ· ὁ· πόλεμος·, κα· ἔπρεπε· ἐκείνοι· νὰ· ἀφανισθῶν·, ὅταν· ἡ· ἀπόφασις· ἐλήφθη· διότι· ὅσον· ὁ· Παῦλος· δὲν· μετέβαινεν· ἐς· τὴν· Ρωμὴν· ἐκεῖ· ἦσαν· οἱ· Ἀπόστολοι·· Εἰέρχομαι· καὶ· ὅχι· ὅσοι· ἐφοβούντο· τὸν· πόλεμον·, διότι· πῶς· θα· ἐφοβείτο· αὐτο· ὁ· ὅποιοι· μετέβαινον· πρὸς· ἐκείνους· ὁ· ὅποιοι· ἐπρόκειτο· νὰ· ἐπ· φέρουν· τὸν· πόλεμον·, καὶ· ὁ· πόλεμος· δὲ· ἐκρηγνύετο·, πλεον· ὅταν· ὁ· Ἀπόστολος· ἀπέθανον· κα· πραγματοποιεῖται· τὸ· λεχθέν· περὶ· ἐκείνων·· «Ἐφθασεν· ἐπ'· αὐτοὺς· ἡ· ὀργὴ· εἰς· τέλος·»·.

«Ὅσον· λοιπὸν· ἀσχημότερον· ἦσαν·, τόσων· περισσώτερον· λαμβάνει· ἡ· χάρις·, ὅποια· διὰ· φανῶν· ἀνθρώπων· ἐπιτελεῖ· σπουδαία· ἔργα·»·.

Ἄλλα· ὅς· ἰδωμεν· εἰς· ἀρχῆς· τὰ· λεχθέντα· «Παρεκάλει· πάντας·»· λέγει·· προσμένειν· τῷ· Κυρίῳ·, ὅτι· ἦν· φηρ· ἀνασθῶν·· Ἐς· ἐμὲ· φαίνεται· ὅτι· ἀγαθὸν· ὁ· Εὐαγγελιστής· ἔνοιει· ὡς· τὰν· ἀπλῶν· τὸν· ἀνυπακρίτων·, ἐκείνοι· ὁ· ὅποιοι· πολὺν· ἐπ· ἔχει· τὴν· σωτηρίαν· τοῦ· πληθῶν·, ὡς· ἦτο· δὲ· μόνοι· ἀπὸ· ἀγασθῶν· ὁ· Βαρνάβας· ἀλλὰ· καὶ· ἐκλήρης· Πνεύματος· ἁγίου· καὶ· πιστεύων·, ὁ· αὐτοῦ· κα· μὴ· τὴν· διδασκίαν· τῆς· καρθίας· τὸν· προέφωπεν· ὅλους· νὰ· μένουν· πιστοί·, εἰς· τὸν· Κύριον·, δηλοῦσθ· προέφωπεν· μετὰ· ἑγκωμίου· καὶ· ἔπαινου·.

Καὶ· παρατήρει· πῶς· ὡς· γὰ· γόνιμος· ἐδέχθη· ἡ· πόλις· αὐτῇ· τὸν· λόγον· τοῦ· Θεοῦ·, καὶ· ἀπέφωπεν· πολὺν· καρπὸν·.

Ἄλλα· διὰ· το· Βαρνάβας· ἀπεμάκρυνε· τὸν· Παῦλον· ἀπὸ· τὴν· Ταρσὸν· καὶ· τὸν· ἔφερεν· ἐδῶ·, ὡς· τὰ· ἐπαρξεν· ἀσκόπως· ἀλλὰ· διότι· ἐδῶ· καὶ· καλοὶ· ἐπιθεῖς· ὀφίσταντο· διὰ· τὴν· ἐπιτυχίαν· τοῦ· κληρύμματος·, καὶ· μεγαλυτέρα· ἦ· το· ἡ· πόλις· καὶ· παλαι· ἦτο· τὸ· πλεῖστος·.

Εἶδες· ὅτι· τὰ· πάντα· ἐπιτελεῖ· ἡ· χάρις·, ὅχι· ὁ· Παῦλος·,

14. Πρὸς 11, 29.

15. Ρωμ. 2, 9, 10.

16. Πρὸς 2, 14.

17. Α' Θεσ. 2, 18.

καὶ πῶς διὰ τῶν ἀφάνων ἀνθρώπων ἤρχοι το ἔργον
 εἶναι δὲ κατέστη ἐφανές, τότε στέλλουσι τὸν Βαρνάβαν
 καὶ ἡμεῖς οἱ αὐτὸν προηγουμένως δὲν ἔστε καὶ ἀπὸ τῆς
 γάλης πρόνοιαν ἐλάβομεν διὰ τοὺς ἐκείτους καὶ καὶ
 δὲν ἤθελουν νὰ κατηγοροῦν αὐτοὺς οἱ οὐδὲν ἄλλο
 δέχοντο τοὺς ἔθνικους καὶ ὅμως διὰ τὸν λόγον οὗτο
 ναγκασιῶς ἤρχοντο εἰς ἐπικαιρίαν καὶ μετ' αὐτοὺς ἐπειδὴ
 ἐπρόκειτο νὰ ἐγερθεῖ ἀμφισβήτησις μεταξὺ ἐκείνων
 προηγήθησαν τὰ σχετικά μετὰ τὸν Κορινθίον.

Τότε λοιπὸν λέγουσι ἐπίσης: «ἵνα ἡμεῖς μεταβῶ-
 μεν εἰς τὴν ἐθνη αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν.»¹⁸

Καὶ παρατῆρε πῶς εἰς κατάλληλον περιστάσιν ἡ
 ἐκ τῆς πενθῆς ἀνάγκης ἐκλήγατο τὴν ἀποκρίσιν καὶ μετὰ
 τῶν ἐθνικῶν ἐκ τῆς βοηθείας τῆς σταλείας ἐκ μέρους
 αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐκρισκομένους εἰς τὰ ἱεροσολύμια
 διότι δέχονταν τὰ ἀποσταλέντα ἐκ μέρους ἐκείνων, οἱ
 ὅποιοι δὲν διήρχοντο τὰς συμφορας μετ' ἑθνήους ὅπως
 ἡμεῖς, ἀλλὰ μὲ περισσότεραν ἀσφάλειαν ἐζῶν ἡθελοῦ-
 νον δι' εὐρίσκοντο μακρὸν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι οὐκ ἠμ-
 πόδουν αὐτοὺς, καὶ ἦσαν μετὰ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι
 δὲν ἐφασκύντο τοὺς Ἰουδαίους καὶ ταῦτα δὲ ἐπίσης συ-
 νίσταλλεν εἰς τὴν δ' ὁδοὺν τοῦ Θεοῦ λόγῳ.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Κυρηνόαν ἦλθεν ὁμοῦ πολλὴ με-
 ἦτο ἡ ἀσφάλεια, περισσότερα δὲ ἡ ἀμερμηχία.

«Οὐδὲν δὲ τὸν λόγον» λέγει «εἰ μὴ οὐδαμῶς
 ἐλάλουν» δὲν ἐπαρτάν τοῦτο διὰ τὸν φόβον τῶν ἀν-
 θρώπων τὸν ὅποιοι οὐδαμῶς ὑπελόγιζον, ἀλλὰ ἐπειδὴ
 ἐτήρουν τὸν νόμον καὶ ὑπέμενον ἀκόμη αὐτοὺς.

«Ἦσαν δὲ τινες ἐν Ἀντιόχειᾳ Κυριοὶ καὶ Κυρη-
 ναῖοι. Αὐτοὶ κατὰ τὸ πλείστον δὲν ἐφρόντιζον διὰ τοὺς
 Ἰουδαίους.

«Ὅτινες ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστὰς ἐπαγγε-
 λίζόμενοι τὸν Κυρηνόαν Ἰσραὺν. Ἰσραὺς ἐπειδὴ δὲν ἐ-
 γινώριζον τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν ἐλάλουν αὐτοὺς
 Ἑλληνιστὰς.

¹⁸ Ἐνταῦθα κατὰ τὸ ἔργον μεταφραστικὸν δὲ μὴν τῆς ἐκφράσεως
 «ἐθνη» ὁ ὁμοῦ ἐννοεῖ τοὺς ἔθνικους, δὲ δὲ τῆς ἐκφράσεως «περι-
 τομήν» τοὺς Ἰουδαίους.

«Παραγε-όμενος δὲ» λέγει, «Βαρνάβας, καὶ ἰδὼν
 τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ» ἰδοὺ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἀνθρώ-
 πων, παρεκάλεν οὐτοὺς προσμένειν τῷ Κυρίῳ. Ἴ-
 σως μὲν τὸ ἀπὸ τῆς τοῦ πλῆθους καὶ, νὰ τὸ ἐπιδόκιμα-
 σι ἐπιστάφειρε κατ' αὐτοὺς τὸν τρόπον τοὺς περισ-
 σότερος καὶ τὸ ὅδοι τοῦ Κυρίου.

Καὶ οὕτως δὲν γράφουσι εἰς τὸν Παῦλον ἀλλά
 λοῦν τοῦ Βαρνάβαν, δὲ ἐνισχυρίζον ἀκόμη τὴν ἀρε-
 τὴν τοῦ ἀνδρός διὰ τοῦτο καὶ μόνον τὸν λόγον καὶ
 ἰδοὺ καὶ μεταξὺ τοῦ Βαρνάβαν, ἑπειδὴ δὲ καὶ πλῆ-
 θος ὑπάρχει καὶ κανεὶς δὲν ἦτο ὁ ὅποιος οὐκ ἐφίερεν
 ἐμπόδιον ἐκόντως ἀνεπιτυχῆ ἡ εἰς τὸς καὶ κυρίως δι-
 οτ' ἐδῶ δὲν πείσθησαν οὐδεμίαν δοκίμασιν καὶ, διό-
 τι ὁ Παῦλος ἠρῆκε καὶ δὲν ἀναγκάζετο, πλέον
 νὰ φεύγῃ.

Καλῶς δὲ δὲν ὁμοῦ οἱ ὅδοι περὶ τοῦ λ' ἡμοῦ
 ἀλλ' οἱ προφηταὶ διὰ νὰ μὴ φανοῦν μερικοὶ ἐξ ἐκεί-
 νων ἐνοχλητικοί. Καὶ εἰσιτοὶ αὖτε νὰ ἀπορῇ κανεὶς
 πῶς εἰναι ἡ σπουδαία καὶ Ἀντιόχειας μετ' ἑθνήους δι-
 παρεβλήθησαν ἀλλὰ εἰναι ἱκανοποιημένον μὲ τοὺς
 διδασκαλικὰς τῶσαν προλήψεις ἦσαν οἱ εἰς τὴν ἀκρί-
 σιν τοῦ λόγου. Αὐτοὶ δὲ δὲν ἀνέμεναν νὰ ἐνοχλήσῃ
 οὐδὲν, ἀλλὰ πρὸς τῆς ἐκδηλώσεως αὐτοῦ ἐστειλάν βοη-
 θείαν, καθὼς ἡγορηθεῖτο τ' ἐν¹⁹.

Καὶ παρατῆρε, δι' ὅτι μετὰ τῶν Ἀποστόλων
 μετ' ἄλλοι ἀνακαταστάσαν τοῦτο ἐδῶ δὲ τὸ ἀνακατα-
 μέν τοῦ Παύλου καὶ ὁ Βαρνάβας τοῦτο δὲ ἐπέτιλε ση-
 ματικὸν τρόπον ρυθμίσεως τοῦ ζητήματος, ἄλλως τε
 δι' ἦτο καὶ ἀρχὴ καὶ τότε δὲν ἐφίερεν νὰ σκανδαλι-
 σθῇ κανεὶς.

Ἀλλὰ τώρα κανεὶς δὲν καμνε, τοῦτο, ἀν καὶ ὁ
 ἰ μὲν αὐτὸς εἶναι σοφωτέρως ἀπὸ ἐκείνων διότι, δὲν
 εἶναι ὁμοῦ τὸ νὰ ὑπομείνουν ἀπὸ καὶ τοῦ τὴν συμφορὰν
 μετ' ὅ νὰ πεινοῦν οἱ πτωχότεροι ἐνῶ διὰ ὑπάρχουν
 ἐν ἀσθενίᾳ.

Τότε μόνον ἡμῶς ἐπεκράτει, καὶ ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι,

ἰασημῶν ἂν δὲν θέλῃ, ἐκείνου θά βαρυνῇ τὸ σφάλμα.

Εἶπες γυμνὸν καὶ ἔξονον. (διότι πρῶτα γυμνός καὶ ἔξωνος ἀπὸ τούτων φανερὸς ἐστὶν ἐκείνος ὁ ὁποῖος δὲν φροντίζει διὰ τὸν ὀρθόν.) Λοθεῖ αὐτὸν καὶ τὸ κατὰ τὸν λόγον σου καὶ τὸν περιβάλλῃ μετὰ τὰ ἐνδύματα τῆς ἀρετῆς καὶ δώσῃς αὐτῷ τὴν πάλιν τὴν εὐρισκομένην εἰς τὸν αἶφραν.

Τὶ λοιπὸν, ἔον εἶμαι ἐγὼ γυμνός; δύνανται καὶ ἐρωτησῆς. Καὶ τὸν αὐτὸν σου καὶ ἐνδόσῃς πρῶτον ἐάν γνωρίζῃς ὅτι εἶσαι γυμνός τελείως, καὶ ὅτι ὀφείλεις καὶ ἐνδοῦσθαι. Ἐάν γνωρίζῃς θεσπάζεις τῆς γυμνότητος αὐτῆς τὸν τρόπον θὰ διηγήσῃς καὶ γνωρίσῃς εὐκόλως καὶ τὴν καταστολήν αὐτῆς.

Πόσαι γυναῖκες φοροῦν μεταξὺ τὰ ἐνδύματα, πραγματὶ δὲ εἶναι γυμναὶ ἀπὸ τὰ ἐνδύματα τῆς ἀρετῆς. Αὐτὰς, ὡς περιβάλλουσιν ἄνδρες δὲν δέχονται τὰ ἴαταις ἐκείνα (τῆς ἀρετῆς), ἀλλὰ θέλουν αὐτὰ (τὰ μεταξὺτα), ὥστε πρῶτον καὶ κόμης τοῦτο καὶ ἐυθέλῃς εἰς αὐτὰς τὴν ἐπιθυμίαν ἐκείνων τῶν ἱματίων καὶ διηγεῖται εἶναι γυμναὶ καὶ ὁμιλῆσαι περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ εἰρηρ. Ἐκεῖ ἔχουσιν φρόνησιν ἄλλων μετὰ καὶ ὅχι αὐτῶν.

Ἐὼν δὲ μετὰ ἀνέχεσθαι θὰ δεῖξω καὶ ἐγὼ τὴν γυμνότητα. Ὁ γυμνός, ὅταν ἐπικρατῇ φόβος, παγώνει καὶ τρέμει καὶ ἴσταται, συνεσταλμένος ἀπὸ συστολῆς τοῦ θρασυφρονος, ὅταν δὲ εἶναι θῆρος δὲν εὐρίσκειται πλέον αὐτὴν τὴν κατάστασιν.

Ἐάν λοιπὸν δεῖξω ὅτι καὶ οἱ πλουτοῦντες καὶ οἱ πλεονέκτους τόσον περισσότερον εἶναι γυμνοὶ ὥσον περισσότερον περιβάλλονται μετὰ ἱμάτια καὶ καὶ δυσχερὴς ἦναι τὴν, λοιπὸν, εἰπέ μου ὅταν ἐμυλῶμεν περὶ γυνῆς καὶ τῶν φασανιστηρίων ἐκείνων, δὲν τρέμουν οἱ τοιοῦτοι καὶ δὲν παγώνουν περισσότερο ἀπὸ τοὺς γυμνοὺς ἐκείνους διὰ τὸ σπένδουσιν πικρά καὶ δὲν καταδικάζουσιν τοὺς αὐτοὺς τῶν. Ὅταν δὲ προσερχώμεθα εἰς τὸν τοιοῦτον καὶ τοῦ λέγουσι καὶ προσεγγίζῃς δι' ἐμὲ δὲν λέγουσι τοὺς αὐτοὺς λόγους μετὰ τοὺς γυμνοὺς.

Ἀλλὰ τώρα μὲν, ὅσα καὶ ἂν εἴπωμεν, ἀκόμη δὲν εἰ

ναι καταφανὴς ἡ γυμνότης, θὰ γινῇ δὲ καταφανὴς ἐκεῖ. Πῶς καὶ μετὰ τὸν τρόπον. Ὅταν ἀφ' οὗ ἐσὶν ἔχουσιν χαρὴν τὰ μεταξὺτα αὐτὰ ἐνδύματα καὶ οἱ πολὺτοις αὐτὰ θὰ φοινοῦνται διὰ ἀπὸ τὰ μὲν καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς κακίας δὲν εἶναι, μετὰ πᾶσι θὰ ἔχουν ἐνδοῦσθαι μετὰ γυνῆς, δόξαι καὶ οἱ πλουτοῦντες γυμνοὶ καὶ ἀσχημονοῦντες αὐρῶνται πρὸς τὰ καλοσχητρία.

Τὶ πολυτελέστερον ἦτο τοῦ πλουτοῦ, ὁ ὁποῖος ἐνδοῦσιν τὴν περιφέρειαν, τὸ πτωχότερον δὲ ἀπὸ τῶν ἁλόντων; Εἰπέ μου. Ἐάν κανεὶς περιβάλλῃ τὴν αἰτίαν μετὰ πολλὰ παρακατάματα ὁ ἴδιος δὲ κάθηται, ἐντοὶς αὐτοῦ καὶ καὶ εἶναι εἶναι, τὸ κέρδος. Οὕτω συμβαίνει καὶ ἐν τῶν γυναικῶν ὁμοιότητι τὴν μὲν οἰκίαν τῆς φρονος ἐννοεῖ τὸ αὐτὸ τὴν περιβάλλουσιν μετὰ πολλὰ, ἡ δὲ οἰκονομία καὶ κάθηται ἐντοὶς αὐτῆς γυναικί.

Χρηγήσατέ μου τοὺς ὀφθαλμούς τῆς ψυχῆς, καὶ θὰ δεῖξω εἰς ἡμᾶς τὴν γυμνότητα τῆς ψυχῆς. Τὶ εἶναι ὁμοιότης τὸ ἱμάτιον τῆς ψυχῆς. Εἶναι φανερόν, ὅτι, εἶναι ἡ ἀρετὴ. Τὶ εἶναι δὲ ἡ γυμνότης, ἡ κακία διότι ὅπως ὅταν κόπος ἐκδύσῃ εἶναι ἐκ τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων, οὕτως αὐτοῦ καὶ συστῆλται καὶ φαίνεται αὐτὸς θεσπάζει καὶ ἡ ψυχὴ ἂν θέλωμεν καὶ σπένδουσιν τὸ εἶναι μετὰ τὴν αὐτὴν ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει τὰ ἱμάτια αὐτὰ, ἐρυθρίει.

Πόσα κομίζεις τώρα, ὅτι ἀισχύονται καὶ κατέρχονται, εἰς τὸ ἔθος, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν παραπλήσιων καὶ προκαλέμεται διὰ καὶ μὴ ἀκούουσιν αὐτοὺς τοὺς λόγους. Ἐκείναι δὲ, οἱ ὁποῖοι συναισθηθῶνται ὅτι δὲν ἔχουν διαπράξει οὐδὲν κακὸν ἀνάλλαντα γὰρ οὐκ ἐλαττοῦνται καὶ ὁμπερφαίνονται διὰ τὰ λεγόμενα.

Ἄκουσε τὴν λέγειν περὶ τῆς μακαρίας θέκης. Ἐκεῖνη διὰ τὴν τὴν Παύλον, καὶ τὰ χροῦσά αὐτῆς ἐδοκεῖ οὐ δὲ καὶ τὴν τὸν Χριστὸν αὐτὴ δόξαν δὲν διδοίκεται ἀλλὰ θαυμάζει μὲν τὰ πεπραγμένα ὑπὸ ἐκείνης, δὲν προσεσθίεις ὅμως καὶ τὴν μιμηθῆς.

Δὲ ἀκούεις πῶς ὁ Λόγος μακαρίζει τοὺς ἀληθί-

«Μακάριοι ο ἐλεημονες, ἔχει γὰρ αὐτοὶ ἐξῆρσινται»²³

Ὅσον εἶναι τὸ κέρδος ἀπὸ τὰ καλὰ καὶ ἐνδομήματα, ἔχει ποτὶ θεὸν ὁ δέσμων μὲ ἀδικίαν, σῶμα αὐτὴν ἐκσπῶν. Ἀς ἐνδοθῶμεν τὴν βίαν τοῦ Χριστοῦ, ὅς περὶ βίαν θύμεν τὸ καλὸς ἐκεῖνον, ὥστε καὶ ἐδῶ νὰ ἐπαυθῶμεν καὶ ἐκεῖ νὰ τυχερῶμεν τῶν σωτῶν ἀγαθῶν. Διὰ γὰρ οὗ καὶ φανερῶνται τοῖς ἁγίοις ἡμῶν, ὅτι ποὺ χρύστου μετὰ τοῖς ὁποίοις εἰς τὸ Πατέρα συγγροῦντες μετὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος αἰτῶνται τὸ κράτος καὶ ἡ τιμὴ νῦν καὶ αἶμα καὶ ἐκ τούτων αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.

ΟΜΙΛΙΑ ΚΥ' (26)

(Ἰωάν. 10, 1-17)

Ὡς ἀκούοντες τὸν κῆρυγμα ἐκβάλλει Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς κακίαν, καὶ τὸν Δ.Θ. ἡ ἐκκλησίαν, ἡμεῖς δὲ ἰσχυροὶ τὸν ἀντίφωτον Ἰωάννην μαγιστρά. Ἡ δὲ ἔξω ἐκ τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἰουδαίων ἀκούει τὸν Ἰωάννην καὶ Πέτρον.²⁴ Ἦσαν δὲ οἱ ἡμέτεροι τῶν ἀδελφῶν.

«Ποῖος εἶναι ὁ κέρως ἐκείνος, τὸν ὅποιον ἐννοεῖ» Πάντως ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος ἀκολουθεῖ Ἄλλ' ἐδῶ μὲν λέγεται ὅτι αὐτὴν τὴν ἔκκλησίαν, εἰς ἄλλαν περιέπεσαν, δι' ἐπὶ διαφορικτὴν ἔκκλησίαν, ὅσοι δὲ οὐκ ἔμελλαν θάνατον λένει. «Εἰ τοῖς ἡμέτεροις ἐκείνος παραγινῆται Ἰωάννης κηρύσσων» τὸ λέγει ὅτι διὰ νὰ δεῖξῃ τὸς μετὰ ταῦτα ἡμέτερος ἀλλὰ ἐκεῖνος, κατὰ τὸς ὁποῖος ἐπρόκειτο νὰ συμβῶν ἐκεῖνα τὰ ὅποια διηγεί-

ται διὰ τὴν ἐκκλησίαν ἀληθινὰ εἰς τὴν Γραφὴν νὰ χρῆσινται, ὡς καὶ τὸν ἡρώδη τῆς ἐκφράσεως καὶ ἄλλοι τε μὲν τὰ ἐν συνεχείᾳ συμβαίνοντα, καὶ ἐκθέτει ἄλλοι τε δὲ ἐκείνη τὸ ὅποιο πρέκει τα μετὰ ταῦτα νὰ συμβῶν νὰ τὰ ἀναγγέλλῃ, ὡς ἀκολουθοῦν τα.

Κατὰ δὲ λέγει ὁ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς, διότι, αὐτὸς δὲν ἔπαυσε τὴν Χριστοῦ, διὰ ἄλλος περὶ αὐτοῦ καὶ παρακαλεῖται ἐκεῖνο τὸ ὅποιο εἰς ἀρχὴς εἶπεν, δηλαδὴ πως τὰ πράγματα πλέκονται, πῶς φανταῖται διὰ τὴν ἀπίστωσιν καὶ τῆς θλίψεως, ὅτι πλεονεῖ Ἰουδαίων, οἷς τὸ συνέδριον, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἡμεῖς τὸς χεῖρας διὰ νὰ συλλαβῇ τιμὰς καὶ νὰ ἐλευθέρωσιν τοὺς.

Μεγαλύτερα εἶναι ἡ ἐξουσία ἀνθρώπων, ὁ πάλαι μὲν δοκίμαζεν καὶ τὸν χόρον τῶν Ἰουδαίων, Ἄλλ' οὐκ ἐκ τῶν ἰσχυρῶν τὸν ἀντίφωτον, ὡς καὶ μαγιστρά. Ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκείνη, ἔα δὲ κακίαν ἐκκλήσιν, διότι, τὸ ἐπέτρεψεν ὁ θεὸς, ὅτι ἀντισημαίνειν, ὅτι τὸ ἐκείνην ὁ πῶρ αὐτῶν τῶν ἰσχυρῶν ἀληθὴς πρῶτον μὲν, διὰ νὰ περὶ αὐτοὺς ὅτι καὶ ὅσοι ἀκούει φανταίνονται, ἐκπικρατοῦν πρῶτον τὸ ὅποιο συνέβη καὶ ἐπὶ τοῖς Ἰσραηλῶν, δευτέρων δὲ διὰ νὰ διδάσκει αὐτοὺς τὴν δυνατότητα μετὰ ἀπὸ τὴν κακίαν καὶ τὴν θύμωσιν, τὴν νὰ ἀνέλθωσιν ἀπὸ τὴν μετανίαν καὶ τῶν διὰ νὰ δεῖξῃ ὅτι τοῦτο συνέβη κατὰ παραχώρησιν Αἰετοῦ.

Ἰωάν. δὲ ὅτι ἀρετὸν ἐστὶ τοῖς τοῦ αὐτοῦ, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον. Πόσον μεγάλη μαρτύρησις! διὰ ποιοὺς λόγους ἐπεκρίνεται ὁ Ἡρώδης ἀρετὸς εἰς τοὺς Ἰουδαίους διαπράττειν φόνους ἀσκήτως καὶ ἀλαστονίας.

Ἡ δὲ ἡμέρα τῶν Ἀζύμων Πάλιν ἀκολουθεῖ, ἐδῶ ἡ περιττὴ ἀκριβολογία τῶν Ἰουδαίων, δὲν ἔμελλαν μὲν τὸν βασιλεὺς νὰ θανατώσῃ ἐκπικρατοῦν διὰ ταῦτα ἐν καιρῷ ἐορτῆς²⁵

«Ὅν καὶ πύλας ἔθετο εἰς θυλακὴν, παραβού-

²³ Μαρθ 5, 7

²⁴ Πρὸς 12, 1-3

²⁵ Μαρθ 3, 1

²⁵ Ἀποκαταστάσεως ἐνταῦθα ἡ ἐκκλήσιν κατὰ παραχώρησιν

«ἀνελθὼν μὲν οὐκ ἐλεύθων

ἐν δὲ καιρῷ τοῦτο κατὰ ἐκπικρατοῦν»

«τοπαρὰ τετραβίβης στρατιωτικῶν»· Ἡ πράξις αὕτη ἀπετέλε ἐκδήλωσιν καὶ τοῦ θυμοῦ καὶ τοῦ φόβου.

«Λέγει· λέγε, ὁ ἀκούων τοῦ ἀδελφοῦ Ἰωάννου μακαρίου· Ἐίδας τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν διόν, διὰ καὶ μὴ λέγει καὶ οἱ ὅτι διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἀνέβη καὶ ἀφ' οὗτος δεικνύουν τὸ μὴν ἵνα τὴν θανάτου ἐπεβῇ ἐκ τῆς οὐκ αἰτίας τοῦ ἐκείνου, ἵνα τοῦτο ἐκείνος ἐπὶ τῆς καὶ θανάτου καὶ οὐκ αἰτίας κορυφαίῃ διὰ τὴν πύλιν τοὺς διὰ τοὺς φανείας διὰ τὴν θανάτου ἀπομακρυνε καὶ ἐμποδίζε, ἐκείνους ἀπὸ τοῦ ἔργου τῶν.

«Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐπὶ τὴν ἐν τῇ φυλακῇ προσευχὴν δὲ ἦν ἐκτελεῖς γινώσκοντι ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ»· Ὁ ἄγων πλεον ἦτο διὰ τὸ ἔσχατα (περιζωρῇ ἡ θανάτου) διὰ τὴν καθ' ὅσα τοὺς Χριστιανούς, πλήρεις φόβου καὶ τὸ ὅτι ἐδοκίμασε ὁ ἀκωστής καὶ τὸ ὅτι εἶχε πρὸς τὴν φυλακὴν ὁ Πέτρος.

«Ὅτι δὲ ἐμελλε προαίτιον αὐτῶν ὁ Ἡρώδης τὴν νύκτι ἐκεῖνη ἦν ὁ Πέτρος κομώμενος μεταξὺ διὰ τοῦ στρατιωτικῶν, δεδεμένος ἀλυσσάσαι διὰ φυλακῆς τε πρὸς τὴν θύρας ἐτήρου τὴν φυλακὴν καὶ ἰδοὺ ἀγγελος Κυρίου ἐπέστη καὶ φῶς ἐλαμψε ἐν τῷ ὀφθαλμῷ πατάσας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· Ἀνάστα ἐν τάχει· Καὶ ἔλειπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλυσσίδες ἐκ τῶν χειρῶν»· Παρατήρησε ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἤρπασεν ἐκ τοῦ δεσμοῦ αὐτοῦ πᾶν ὁ Θεός.

«Καὶ φῶς ἐλαμψε ἐν τῇ οἰκίᾳ»· διὰ τὴν μὴ νομῆσθαι ὁ Πέτρος ὅτι ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀγγέλου εἶναι φανταστικὴ ὅπως διὰ τὴν αἰτίαν ἵνα συνέλθῃ πράγματι τοῦτο παρὰ ταῦτα τὸ ἐθεώρει ὡς φανταστικὴν αἰτίαν ἐπειδὴ ἦτο ἀπρὸς οὐδέν, πολὺ περισσότερον ἢ ἂν δὲν συνέβαινε τὸσαν ἀντιμετώπιζε τὸν θάνατον τοῦτο τὸ ἔργον οὐκ ἐθεώρει τὸ γεγονός τὸ ὅτι ἐνὶ ἡμέρᾳ ἐκεῖ πολλὰς ἡμέρας δὲν ἔσπευγε.

Καὶ διὰ τὴν δύναμιν τὴν αἰνῆς, δὲν ἀφῆκεν αὐτὸν

ἡ Κυρία νὰ πύλιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἡρώδου, καὶ τὸ τεῖμα ἀφῆκεν αὐτὸν· διὸτι ἐκεῖνο μὲν θὰ προσκαλεῖται ἐκκαλεῖν τοῦτο δὲ τὸ ὅποιον συνέλθῃ, ἀπέλθῃ ὑπὲρ πάντων διὰ τὴν δὲν ἔχει δὲν εἶναι ἀνθρώπου, ἵνα διὰ τὸ ἐπέλθῃ ὁ Κυρία κατὰ τὴν τῶν τῶν. Εἰς τὴν περιπετῶσα διὰ τοῦ Στεφάνου τὴν δὲν ἐπετέλεσε δὲν ἔδειξε τὸ προσώπον αὐτοῦ εἰς αὐτοὺς ὡς πρὸς ἄλλον Ἀγγέλου.

Τὴν περὶ δὲ τέλεως καὶ ἐδῶ, «Εἶπε τε ὁ ἀγγελος πρὸς αὐτόν· Περιζώσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σενδόλια σου»· Πάλιν ἐδῶ δεκτικὴ ὅτι τὸ γεγονός δὲν συνέλθῃ μὴ κακῇ πρόθεσιν διὰ τὴν κακίαν, ὅπως δὲ ὅπως καὶ δεκτικὴ νὰ διατηρήσῃ τοὺς καταβάλλει τὴν φροντίδα ὡστε καὶ τὰ σενδόλια αὐτοῦ νὰ λάβῃ καὶ νὰ ζωσθῇ· Ἐκαστὸ δὲ ὁ Πέτρος ὅπως τὸν διέταξε ὁ ἀγγελος.

«Καὶ λέγει αὐτῷ Περιβαλεῖ το ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολουθεῖ μοι· Καὶ ἔλειπε ἡκολούθησεν αὐτῷ καὶ οὐκ ἦλθε· ὅτι ἀληθὲς ἐστὶ τὸ γινώσκοντο ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου· ὅτι δὲ ὅπως ἐλπίσαν, διαλθόντες δὲ πρῶτον φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλιν τὴν αἰδερὰν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτῃ ἠνοίχθη αὐτοῖς»·

Ἰδοὺ δευτέρον θαῦμα· Ὅταν ἀντιφύσῃ ὁ ἀγγελος, τότε ἐνέστη ὁ Πέτρος τὸ γινώσκοντο· καὶ ἔλειπε ὁ πρῶτος ὁ πρῶτος ὁ πρῶτος καὶ ὁ πρῶτος ἐν αὐτῷ αἶμα· Νὺν αἶμα δὲ, ἀληθῶς ἐλπίσαντες ὁ Κύριος τὸν ἀγγέλου αὐτοῦ καὶ ἐξεβαστὸ με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων»·

«Νὺν ἔγνω» λέγει, ὅτι τότε Ἄλλὰ διὰ τὴν συμβαίειν τοῦτο καὶ ὁ Πέτρος δὲν εἶπε, ἐν ἐπιγνώσει τῶν συμβαίνοντων, ὅτι καὶ εἶχε πλέον ἐπιτυχεῖ τοιαύτην ἀπολογία, καθ' ἣν οἱ ἀπολύονται· Ὁ Κύριος δὲ καὶ ἡ ἀπολογία νὰ γίνῃ εἰς τὸν Πέτρον ἀφῆκεν καὶ

4 Πράξ 12, 4

5 Πράξ 12, 5

6 Πράξ 12, 6

7 Πράξ 12, 6

8 Πράξ 12, 8

9 Πράξ 12, 10

10 Πράξ 12, 10

«Ὁν καὶ πιάσαν· λέγει· «ἔβητο εἰς φυλακήν». Ἐφάδα το μήπως ἐκεῖ τοῦ φονοῦ τοῦ ἀκαθάρτου ἀνθρώπου ὁ Πέτρος καὶ ἔλειπον ἐν κρατὶ αὐτοῦ ἀσφαλεῖς τὸν ἔρρωθεν εἰς το δεσμοτέρων.

Ὅσον ἐπὶ μετέωρα εἶνα· ἡ φρουρησις, τὸσον θαυμασιωτέρα εἶνα· ἡ ἐπιδείξις· ταῦτα δὲ ἦτο ἕπερ τοῦ Πέτρος διότι ἐκεῖνα ταῦτα καταστῆναι περὶ σοτέτερον ἑναρετος, καὶ ἐδείκνυε τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ.

«Προσευχὴ δὲ ἦν» λέγει· «ἐκτενὴς γ νομένη». Εἴηαι δειγμα φλοστοργίας ἡ προσευχὴ. Ὅλα ἐξήσαν Πατέρα καὶ Πατέρα ἡμεραν· «ἐκτενὴς» λέγει· ἡ προσευχὴ γινόμενῃ ὑπὲρ αὐτοῦ· Ἀκουσατε ποῖαν διάθεσιν εἶχον ἀπέναντι τῶν ἐδυσκολῶν· δὲν ἐπασσασαν, δὲν ἐθορυβήθησαν, ἀλλὰ ἐαυτοῦ φησαν εἰς τὴν προσευχὴν τὴν πράγματι σιμῶσαν τὴν ἀκαταμάχητον εἰς αὐτὴν κατέφυγον.

Δὲν ἔλεγον· «Ὁ ταπεινὸς ἐγὼ καὶ μηδισμὸς οὐ πέρ ἐκείνου εὐχομαι»· διότι ἐπεὶ δὲ ἐξ ἀνάγκης ἐντρογουν δὲν ἐσκέπτοντο τιποτέ ἐκ τούτων.

Θέλεις νὰ μάθῃς πόσα ἐπιτέλειον οἱ διώκται καὶ παρὰ τῇ θέλειαν τῶν· τοὺς μὲν διδοσκάλους τοὺς ἀνίδειζαν σταθερωτέρους· τοὺς δὲ μαθητὰς κατέστησαν ἐπιμελεστέρους.¹¹

Καὶ παρατηρεῖ· διὸ κατὰ τὴν ἐφορτὴν ἐκέρχοντα· αἱ δοκιμασίαι, διὰ νὰ φανούν αὐτοὺς σταθερωτέροις.

«Ὅτι δὲ ἐμῶν αὐτὸν πρόσγε· ν ὁ Ἡρώδης» λέγει· «τῇ νύκτι ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος καθεύδων· Παρατηρεῖ διὸ ὁ Πέτρος κοιμῶνται καὶ δὲν εὐρίσκονται εἰς ἀγωνίαν· οὐτε ὑπὸ φόβου καταλαμβάνονται· Κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα κατὰ τὴν ὅσων ἐπρόκειτο νὰ ἀδηγήσῃ διὰ τὴν θανάτωσιν ἡ ἐκείνου ἐμπιστευθεὶς τὴν ὁλὴν υποθεῖν εἰς τὸν Θεόν· δὲν ἐκείνου διὰ ἀπλῶς ἀλλὰ μεταξὺ στρατιωτῶν καὶ δεδεμένους· διότι λέγει· «μεταξὺ δυο στρατιωτῶν κοιμώμενος ἦν δεδεμένος ἀλύσει δικαίαν».

Παρατηρεῖς μὲ πόσῃ ἐπιμέλειαν ἐνεργεῖται ἡ

φρουρήσεως· «Καὶ ἰδοὺ ἀγγελὸς Κυρίου ἐπέστη» λέγει· «λέγων· Ἀνάστα ἐν τάχει»· Ἐκκοιμῶντο συγχρόως καὶ οἱ φρουροὶ· διὰ ταῦτα καὶ δὲν ἀντελήφθησαν· οἱ τίποτε ἀπὸ τὰ συμβαίνοντα· Φῶς δὲ ἐλαμψε· ὥστε καὶ ἡ ἰδὴ καὶ νὰ ἀκούσῃ ὁ Πέτρος, καὶ νὰ μὴ νομῇ ὅτι εἶνα φανταστικὴ ὅπσιονα.

Διὸ καὶ μὴ χρονισθῆσθαι δὲ, πατασσεταὶ καὶ εἰς τὴν πλειυρην· Καὶ δὲν ἄκουε· μόνον τὸ· «Ἀνάστα» ἀλλὰ μὲ τῇ προσοήκῃ· «ἐν τάχει»· πόσον ἐσθλὴς ἡ κοίμησις.

«Ἐδοκεὶ δὲ δράμα θλίπειν» λέγει· «διήλθε δὲ πρὸς τὴν καὶ δευτέραν φυλακὴν»· Ποῦ εἶνα τωρ οἱ ἀρετικοί· Πῶς ἐπλθεν ὁ Πέτρος· ἀς ἀπαντήσουν εἰς ἡμᾶς· ἀλλὰ δὲν θὰ ἤδυναντο.

Καὶ εἶδα ὡς διὰ ταῦτα ὁ ἀγγελὸς διατάσσει τὸν Πέτρον καὶ νὰ ζῶσθαι καὶ νὰ φέρῃ τὰ ὑποθήματα, διὰ νὰ πείσῃ καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αὐτὸν· διὸ δὲν πρόκειται περὶ φαντασματος, καὶ διὰ νὰ ἀποτὶ νάλη ἀφ' ἡ αὐτοῦ τὸν ἵππον, καὶ διὰ νὰ γνωρίσῃ διὸ το συμβαίνον εἶνα πραγματικόν.

Διὸ τοῦτο καὶ εὐθὺς ἀνέπεσον αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις καὶ «καὶ χεῖράν» καὶ ἀπέκριν· «ἀνάστα ἐν τάχει»· Ἦ ἐνέργεια δὲ αὐτῇ δὲν ἀποτελεῖ τῶν ἑθορυβοῦντος, ἀλλὰ πείθοντος νὰ μὴ σημειωθῇ ἀναβολή.

«Καὶ οὐκ ἤθελε», λέγει· «ὅτι ἀληθὲς ἔστι τὸ γινώμενον· διὰ τοῦ ἀγγέλου ἔδοκε δὲ δράμα θλίπειν»· Εὐλόγως συνέθετο ταῦτα· λόγῳ τοῦ εἰσαρετικοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν συμβαίνοντων.

γ· Παρατηρεῖς πόσον μέγας εἶναι ὁ θαμβὸς τοῦ θαύματος· πῶς ἐκπλήττει ἐκείνον, ὁ ὁποῖος τὸ παρατηρεῖ· πῶς δὲν παύει τὴν δυνατότητα εἰς ἐκείνον νὰ τὸ πιστεύσῃ· ὥστε, ἐὰν ὁ Πέτρος ἐνόμιζεν ὅτι θλίπει ὁπίσταν· ἐντὸς τέσπερ χρονικοῦ διαστήματος (ἐν καὶ ὁ ἵσως ἐζώσθη καὶ ἐξόρεσε τὰ ὑποθήματά του), τί δὲν θὰ ἐπασσεν ἄλλος.

«Ὁ δὲ αὐτὸς δὲ» λέγει· «πρῶτῃν φυλακὴν καὶ δευτέραν ἔλθεν ἐπὶ τὴν πύλιν τὴν αἰρηθῶν καὶ ἐξεληθόντες προήλθον ρωμῶν μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἀγγελὸς ἀπ' αὐτοῦ»· Ἐκεῖνα μὲν, τὰ ὁποῖα συνέθεσαν ἐν

¹¹ Παρατηρεῖ τὸν καθ' ἑαυτὸν σῆμα παραλλήλων· «ἐκείνους δοκιμαστέρους ἀνιδεῖον· τοὺς δὲ ἐπιμελεστέρους ἐπείχεσαν».

ποιος λόγους «επισθάνοντες ἐν τῷ ἐρώ καλεῖτε τὸ λαβόν»²²

Ἦκουσαν καὶ ἀμέλως ἐπεσθῆσαν. Τοῦτο διὰ τοῦ εἰπεῖν ὁ ἄγγελος ἀλλὰ μὴ τὸ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐν πύλῃ καὶ νὰ τὸν ἐξαγάγῃ κατὰ τὴν νύκτα. ἔδωκε ἐπὶ τὴν νύκτα εἰς τὸν Πέτρον νὰ φυγῇ καὶ τοῦτο διὰ τοῦτο διὰ νὰ μάθωμεν διὰ πολλὰ πράγματα ἐρρησιμώσασθαι καὶ κατὰ ἀνθρώπων τρόπον διὰ τὸ Πέτρον καὶ μὴ περὶ πολλὴν εἰς τὰς γέρας τῶν δικτῶν διὰ νὰ μὴ εἰπουν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πέτρον διὰ εἶναι ὁ ἄγγελος αὐτοῦ προηγουμένως λέγουσι αὐτοὺς καὶ κατόπιν ἐλάτουν τὸν Ἰωάννην νὰ ἀνατρέψῃ τὴν νύκτα ἐπὶ τὴν νύκτα.

Ἐάν ἦτο ὁ ἄγγελος, δὲν θὰ ἔκρουε τὴν θύραν αὐτῶν θὰ ἀνεχώρει εἰς ἄλλον τόπον. Καθιστὰ δὲ αὐτοὺς θεοφίλους καὶ τὸ διὰ τὴν συνείδησιν ἐν κοινῇ ἡμέρας. Ὁ μὲν ἐλευθερὸς προσευχόμενος ὁ δὲ δεσφόμενος ἀκοιμάτο. ἔον ἐνέμεινε διὰ τὸ συμβαίνειν ἦτο πραγματικόν, καὶ θὰ ἐξεπληρώσατο καὶ δὲν θὰ τὸ ἐνθυμώμετο τὴν δὲ ὡς νὰ ἐβλάπεν θύραν ἦτο ἀπαραίτητος.

«Ἦλθον» λέγει, «ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηράν». Παροτρύνει πόσον ἰσχυρὰ ἦτο «ἐπισθάνοντες δὲ» λέγει, «πρῶτον φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τῇ πύλῃ τὴν σιδηράν». Καὶ διὰ τὴν δύναμιν νὰ εἰπῇ τις διὰ τὴν λείπει τούτου ὅπου αὐτῶν τῶν ἰδίων μόνον. Διὰ τὴν καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου τῶν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ δηλοῦν μὴ τὸ νὰ ἐξαγῇ αὐτοὺς διὰ ἄγγελον.

Διὰ τοῦτο εἰς τὴν περιπτώσιν, τοῦ Παύλου λέγει ἐπετιλήθη ἡ ὑπόθεσις κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἐκ δικαίου, διὰ τὴν ἐπερὶ τὴν πίστιν καὶ τὸν δεσφόμενον. ἔδωκε δὲ νὰ ἀπελευθερωθῇ μόνον ὁ Ἀποστόλος ὅπως τε ὁ Θεὸς εἰς τὰ μυήματα καὶ κατὰ διαφορὰν καὶ τῶν πᾶν. Ἐκεῖ μὲν ὁ Παῦλος ὑμνεῖται ἔδωκε δὲ ὁ Πέτρος ὁ κοιμῶν.

Ἄς μὴ κρύπτωμεν λοιπὸν τὰ θαύματα τοῦ Θεοῦ

ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἰδικήν μας ὠφέλειαν νὰ σπουδῶμεν νὰ δεσφόμενοι αὐτὸ καὶ διὰ τὴν θελήσιν τῶν ἀλλῶν διὰ τὸν ὅτι ὁ Πέτρος εἶναι ἀξιομαρτυρῶντες ἐπὶ τὴν σκεπὴν εἰς τὴν μεγαλειότητα αὐτοῦ εἰπεῖ διὰ τὸν προεμπόδιον νὰ ρηθῇ καὶ τὸ δεσφόμενον πόσον παρὰ στίβους διὰ τοῦτο αὐτοῦ εἶναι διὰ τὸν δὲν ἀνεχώρησε, παρὰ ἀφ' οὗ ἀτήγγελεν εἰς τοὺς οἰκιστοὺς τοὺς ἅλους τὰ συμβαίνοντα.

Καὶ εἰπεῖ, λέγει ὁ ἐναντιότης τὸ ἔξῃς. «Εἰπατε τῷ Ἰσχυρῶ καὶ τὰς ἀδελφοῖς. Διὰ τὸν λαὸν διδοὶ ἐντολὴν νὰ ἀφαιρῇ τὸ συμβαίνον. Διὰ τὸν λαὸν διὰ νὰ μὴ ἀποσπασθῇ μετὰ τὸ πρόβλημα. διὰ νὰ μὴ ἀποσπασθῇ μετὰ τὸν λαὸν καὶ οὐκ αὐτοὶ διὰ τὴν μανθάνειν ἐκεῖνα διὰ τὴν ἀπὸ τῶν οὐκ αὐτοῦ διὰ τὴν πόσον ἐφάρτιζεν διὰ τὴν ταπεινότητα τοῦ λαοῦ».

Ἄρα διὰ τούτου τὸν λαὸν καὶ τὸν λαὸν ἀπὸ τῶν μετρίων διὰ τὸν Πέτρον ἐνέμεινε διὰ τὸν τότε ἡ φυγὴ ἐκεῖναι ἀπὸ πόσον ἐκπληρώσας ἦτο γέννησι.

Ποῦ εἶναι τὸν λαὸν γέννησις αἱ ἀποκαταστάσεις καθ' ὅλην τὴν νύκτα κοιμῶνται καὶ εἶναι διὰ τὸν ἀνδρῶν αἱ ὁποῖαι οὐδὲν οὐδὲν στέφονται ἐπὶ τῆς καύσης.

Βλέπετε διὰ τὴν φυγὴν ἐκ τῶν ἰδίων ἦτο ἀγρυπνός. Μετὰ γυναικῶν τέκνῳ καὶ θεράποντι καὶ ὑμνοῦν τὸν Θεόν, καθιστάμενοι διὰ τὴν ἡμέραν καθιστάμενοι ἀπὸ τὸν οὐρανὸν διὰ τὴν ἀπὸ τῶν λαμπρότερων ἀπὸ τὴν ἑκ κληρὸν ἀνέστην.

Ἄς μὴ κρύπτωμεν αὐτοὺς διὰ τὴν κατανύσσασθαι μὴ αὐτοὺς. Ἡ καὶ διὰ τὴν ἐκπληρώσασθαι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. διὰ νὰ κομῶμεθα αὐτοὺς καὶ νὰ μὴ μὴ ἀργῶν. Καὶ τοῦτο τὸ μετρίων αἱ μετρίων, αἱ ἀποκαταστάσεις αἱ ἐμπερὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἡ ὁποῖα ἐγείρεται ἀπὸ τοὺς μετρίων.

Νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ αὐτοὺς καὶ νὰ ὡς τὴν χορείαν τῶν ἀστῶν τὴν θαλασσίαν σιγὴν, τὴν ἀφ' ἧς ἡ χορεία νὰ μὴν ἐκπληρώσῃ πρὸς τὴν οἰκονομίαν τοῦ δεσφόμενου. Καθιστάμενοι τότε εἶναι ἡ φυγὴ ἐλαφρότερα καὶ λεπτότερα μάλλιν εἶναι, μετρίων καὶ ἐλευθερὰ αὐτὸ τὸ σκότος ἡ θαλασσίαν σιγὴν εἶναι καὶ οὐδὲν ὁδηγῶν εἰς κατόνυσιν. Ἄν διὰ τῶν καὶ τὸν οὐρανὸν δεσφόμενον μὴ ἀπὸ τῶν ἀστῶν ὡς ἀποκαταστάσεις, θὰ αἱ

σθάνῃς εὐαγγέλιον ἐκδορίστην, ἐφ' ὅσον συνέλα-
βες ἀμάρτιαν τῇ ἐνοίᾳ τοῦ ἀμαρτανόου.

Ἀν σκεφθῇς ὅτι ἐκεῖνα οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἡμέ-
ραν τῆς ἡμέρας κροῖον, γελῶν, σκιρτοῦν, κηδοῦν,
ἀδονοῦν, πλεονεκτοῦν ἀπὸ τοῦ ἀπαιτεῖν κακὰ σφαι-
ροῦν αὐτοὺς οὐδ' αὖτως διαφεροῦν ἀπὸ τοῦ κακοῦ
ἐὰν κατὰ κόρη, δάην, τῇ ἀνδρωπῇ, ἀμαρτανόον.

Ἐργεῖται ὁ ἴπιος καὶ ῥατοῖ καὶ τῇ φωνῇ αὐ-
τῶν θανάτου εἰκὼν αὐτεπαρθεῖ. Ἄν στρέψῃς τὸ
ἐλθέμεν σου εἰς τὸν στενὸν ὁδόν, δὲν θὰ ἀκούσῃς
οὔτε φωνῇ. Ἀν στρέψῃς τὸ ἐλθέμεν σου εἰς τὸν
βαρύνον δόξαν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ κενὸς ὡς εἰς κα-
φον. Ἀλλ' ὅλα εἶναι ἀμάρτια νὰ ἐκπύσωσιν τὴν γυναι-
κα νὰ τὴν ὀδύνησιν εἰς τὴν σκῆψιν, τῇς συντηρίας.

Ὁ Αἰεὶς λαλοῦν εἰς ὁ ἄνθρωπος ἐκ μεσοῦ καὶ κα-
πρὸς τοὺς ἀνδράς καὶ πρὸς τὰς γυναῖκας. Ἡ ἀκα-
τά γυναικα νὰ στενάζῃς νὰ παρακλήσῃς τὸν ἄνθρω-
πον σου νὰ καταστή μισοφθιμὸς, περισσοτέρων κα-
ταπτεῖται εἰς κακότητα, προσερχεῖται, ὅτι, ὅν κακὸν τὴν
ἀναποσώσεως τὸν καταστήσῃς καρὸν ὁμῆρας.

Νὰ ἐνθυμηθῇς τὸν Θεὸν καὶ παρὸς τόνους εἶναι
• Ἐκποσά ἐν τῷ στεναγμῷ τοῦ λησίου καὶ ἐκποσά
νύκτα τὴν καὶ νύκτα ἐν δάκρυσι μοι τὴν νύκτα καὶ
ὁρῶμαι. Ὅσοι καὶ ἂν ζῆς ἐν τῇ σκῇ, δὲν ζῆς ἐν
γαλῶνται ἀπὸ ἐκεῖνοι ὅσον καὶ ἂν ἦσιν πλῆθος, δὲ
εἶσαι πλοσιωτερός ἀπὸ τὸν δασὺν. Καὶ πάλιν ὁ ἴδιος
λέγει. Ἐμερονεκτικὸν ἐξῆγγε νόμῳ τοῦ ἐλθρολογιστοῦ
σα ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.²⁶

Τότε ἐνθλασθὲν κατὰ τὴν νύκτα, δὲν αἰ παρὸ
χλεῖ ἡ κενόδοξα εἰς διὰ πῶς εἶναι τοῦτο δικαίον, ὅ-
ταν ὅλο κοινῶνται καὶ δὲν φλέσκουσιν, τότε δὲν αἰ

ροδοῦναι οὔτε ἡ ὀκνηρία, οὔτε τὸ χάσμημα διδο-
ναι εἶναι δυνατόν, ὅταν ἡ ψυχὴ ἀφωπνίζεται, ὑπὸ τῶ-
σον σπῆματι.

Τοῦτο νὰ πρόβῃς καὶ σὺ ὁ ἀνὴρ, ὅχι μόνον ἡ γυ-
νὴ. Ἡ γυναῖκα δὲς εἶναι ἐκκλησία, αὐτοσχεμασμένη ἐξ ἄν-
δρός καὶ γυναικῶν. Μὴ μὴ νομίσῃς θηλασθῇ ὅτι, ὅπο-
τε κακῶς τὸ δι, οὐ μόνος εἶσαι ὁ ἀνὴρ, οὔτε
ὅτι αὐτὴ μόνη εἶναι ἡ γυνὴ. Ὅσοι γὰρ εἰς δύο εἰς
το ἐμὸν ὄνομα, λέγει, συντηγμένον, ἐκεῖ εἰμι, ἐν μέ-
σῳ αὐτῶν.²⁷

Ὅσοι ἐρροσκεται ὁ Χριστὸς εἰς το μέσον, εἶναι
ἐπόμενον νὰ ὑπάρχουν καὶ ἀγγέλοι καὶ ἀρχαγγέλοι
καὶ αἱ ὅλα δυνάμεις. Ἀρα δὲ, εἰσθε μόνο ὅταν ἔχη-
τε το Δεσπότην τῶν πάντων καὶ πάλιν ἀκούε τὸν
Προφήτην, ὁ ὁποῖος λέγει. Ἐκρεσσω εἰς τὸν τὸν
θελημα ἡμεῶν ἡμεῶν παρόνομοι.²⁸

Τίποτε ἀσθελεστερόν, δὲν εἶναι ἀπὸ πολλοὺς πα-
ρανόμοις τίποτε ἰσχυρότερον ἀπὸ εἶνα ὁ ὁποῖος ζῇ
κατὰ τοι, νύμνη-τοῖ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Ἐὰν ἔχῃς καὶ
πνεῦμα νὰ ἀφωπνίσῃς καὶ αὐτὰ, καὶ νὰ καταστή ἡ οἰ-
κία καὶ ἐκκλησίαν ἐκκλησίαν κατὰ τὴν διάρκειαν
τῆς νικίας, ἐὰν δὲ τὰ τεκνα εἶναι λεπτὰ καὶ δὲν ὀπο-
μένονται πνεύματι, ἀφωπνίσαν κράτησέ το μέχρι μᾶς εὐχῆς
ἡ καὶ δευτέρως καὶ κατόπιν ἀφωπνίσαν νὰ ἀνατασθῶν
μόνοι νὰ ἐνερθεῖς, μόνον εἰς τοῦτο νὰ συντηθῇς τὸν
ἑαυτὸν σου.

Τίποτε ἀντικεινὸν δὲν εἶναι, ἀπὸ ἐκεῖνον τὸ δισμάρ-
μα τὸ ὅποσον δεχεται τοιαύτας εὐχὰς Ἄκουε τὸν
Προφήτην, ὁ ὁποῖος λέγει. Ἐὰ ἐμνημόνευσαν σου ἐπὶ
τῆς στρωμνῆς μου ἐν τοῖς ὄρθροις ἐμὲ λέγων εἰς σέ.²⁹

Ἄλλα ἔχω κοπίσαι, δυνατόν ἐν τῇ τῆς πολὺ
κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ δὲν δυνάμει. Αὐτὰ ἀποτελοῦν
δικαιολογίαν καὶ πρόφασιν ὅτι, ὅσον καὶ ἐὰν κακί-
σῃς, δὲν θὰ κοπιᾷς ὁπως ὁ χαλκοουργός, ὁ ὁποῖος

24. Δου καὶ τὸ ἀποστρέφει τὸν ὄνον ὁ Θεός. τρέφει
• Εἶπεν ὅτι θανάτου
• εἶπεν ὅτι συνέλαβες

25. ἡμεῖς 8, 7

26. ψαλμ 116, 62

27. Διὸς ἡ κενόδοξα εἰς ἐκείδην καὶ κακοποιοῦσιν πρὸς
τοὺς ἑλλοίς, πρῶτον ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι δυνατό ὅταν ἐκείνη κα-
ρίωνται

28. Ματθ 18, 20

29. 1ωη 12, 16, 3

30. ψαλμ 62, 7

ματος ἀνῆλθεν ἡ δοξα, τὸ κράτος ἡ τιμὴ, κιν κα ἀν-
κα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων Ἄμην.

ΟΜΙΛΙΑ ΚΖ' (27)

(Πρόλ. 18, 18 — 19', 3)

«Ἐνεμένην, δὲ ἡμέραν, ἦν τόραρον, πικρὸν ἄλγος ἐν τῷ
στρατιώτῃ, τὸ δὲ οὗ Πέτρον, ἡρώδης δὲ ἐπέλ-
ησεν, αὐτὸν καὶ πέντε ἄλλους, καὶ ἡρώδης, καὶ
αὐτὸν ἀπαγγέλλει καὶ κατακτείνει ἀπὸ τῆς ἰουδαίας, καὶ τὴν
ἑλισσαίαν ἐκτείνει»¹

α. Πολλοὶ ἀποροῦν πῶς ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε τότε δι-
αυτὸν οἱ παῖδες νὰ θανατωθῶν καὶ τώρα πάλιν οὐ
στρατιώτῃ, δὲ τὸν Πέτρον, ἀν καὶ ἦτο θυσιάζων εἰς Ἀν-
τὸν μετὰ τοῦ Πέτρον, νὰ ἀγγελοῦν καὶ ἐκτείνου. Ἀλλὰ
ἐὰν μετὰ τοῦ Πέτρον, ὁ ἀγγελὸς ἐλθῇ καὶ τοὺς στρα-
τιώτας θὰ ἐθεωρεῖτο τὸ γεγονός, τοῦτο δὲ ἦτο ἔργον
φυγῆς.

Διὰ τί λοιπὸν δὲν ἐρριθμιοὶ τὸ ζήτημα κατὰ δια-
φορὰν τρόπον, ὁ Θεὸς δύναται, νὰ εἴπῃ τις δηλαδὴ
ποῖα ζήμια τώρα ἔχει συμβῇ. Ἄν ἴδωμεν, δὲ, ἐκεῖνο
οἱ ὅποιοι ὑπέσχεσαν κατὰ ἀδικίαν καὶ κακίαν, οὐδόλως
ἐβλάστησαν, δὲν ἔαθ' ἀτυπώσωμεν τὴν ἀπορίαν ταυτήν.

Διὰ τί δηλαδὴ δὲν ἐρωτᾷς καὶ περὶ τοῦ ἱερῶδους
διὰ τί δὲν ἐλθόντα καὶ αὐτὸν (ὅπως τὸν Πέτρον). Ἄλ-
λως τε δὲν ἦτο ἀκόμῃ ὁ καιρὸς τῆς κρίσεως, ὥστε νὰ
ἀποκλείῃ εἰς ἕκαστον τὴν ἀνάλογον ἀμοιβήν.

Ἄλλὰ οὐτε ὁ Πέτρος ἔρριψε αὐτοὺς εἰς τὰς χε-
ρας τοῦ ἱερῶδους. Περισσότερον θεοβαίως ἐλυπεῖ αὐτὸν

τὸ δὲ ἐνεπαχθῇ, ὅπως ὁ πάππος αὐτοῦ ἀπατηθεὶς ὑ-
πὸ τῶν μάγῃ, περισσότερον συνετέλε, τοῦτο εἰς τὸ
ὁ ὀργίζεται καὶ νῦν, νῦν κατὰ γὰρ ἐκτείνου.

Καὶ δὲ εἶνα—αὐτοὺς καὶ αὐτοὺς τοὺς
λόγους τοῦ συγγραφέως «Ἐνεμένην» λέγει, ἡμέ-
ραν, ἦν τόραρον, οὐκ ἄλλος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί
δρα ὁ Πέτρος, γένετο ἱερῶδης δὲ ἐπληρώσας αὐτὸν
καὶ μὴ εὐρίων ἀνεκρίνας τοὺς φυλακὰς ἐκέλευσεν αὐ-
παχθῆναι, καὶ ὁμοῦς ἤκουσεν ἐν μέρῳ συγῶν τὰ γε-
γόμενα (ὅτι τοὺς ἀνέκρινε), δηλαδὴ καὶ ὅτι αἱ ἀλύ-
σις ἐγαλμαζήσαν καὶ ἐπείσαν, καὶ ὅτι ὁ Πέτρος ἔ-
λαβε τὰ σκεῦη, καὶ ὅτι μέγρ. τῆς νυκτὸς ἐκείνης
ἦτο μετ' αὐτῶν.

Ἄλλὰ τι ἀπέκρισαν, διὰ τί λοιπὸν νὰ μὴ φύγουν
καὶ ἐκτείνου. Καὶ ὅμως ὁ ἱερῶδης ἐπέτετε δι' αὐτοὺς
τοὺς λόγους νὰ θυμώσῃ καὶ νὰ ἐκπλάγῃ. Ἐν συν-
εῖς διὰ τοῦ θανάτου αὐτῶν καὶ τοῦ Θεοῦ, τὸ θαῦμα
καθίσταται φανερόν, καὶ ἡ κακία ἐκείνου γίνεται κα-
ταφανής.

Παρατήρη. πῶς ὁ εὐαγγελιστὴς δὲν κρύπτει, αὐ-
τὰ ἄλλα καὶ ἐνθυμῆται μὴν ἱστορεῖν, διὰ νὰ διδάξῃ
ἡμᾶς. Ἐπειτα λέγει. Καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς ἰουδαί-
ας εἰς τὴν Καισαρείαν ἐπερῶν. Ἦν δὲ ὁ ἱερῶδης θυ-
μομαγῶν, Τυριοῖς καὶ Σιδωνεῖς ὁμοθυμαδὸν τε παρῆ-
σαν πρὸς αὐτόν, καὶ πεπεισέντες Βλαστάτον τὸν ἐπὶ τοῦ
κοπῶνος τοῦ βασιλείου, ἤταυντο εἰρήνην διὰ τὸ δια-
τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν γῶρον ἀπὸ τῆς βασιλικῆς Τα-
κῆ δὲ ἡμέρα ὁ ἱερῶδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασι-
λικήν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ θήματος ἐξημῶν, πρὸς
αὐτοὺς ὁ δὲ ἔργον ἐπακρῶν. Θεοῦ φωτὶ καὶ οὐκ ἀν-
θρώποι. Παραγρήμα δὲ αὐτὸν ἀπάταξεν ἄγγελος Κυ-
ρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔβωκε τὴν δόξαν τῷ Θεῷ, καὶ γενέ-
μενος σκωληπκόμορφος ἐξέμεινεν. Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θε-
οῦ ἡρῶν καὶ ἐκλήθοντο.²

Ὅτε τοῦτο εἶνα ἀσήμερον Ἀμέως ἐβρεν ἡ τι-
μαρία τὸν ἱερῶδην, ἀν καὶ οὐκ διὰ τὸν Πέτρον, ἀλλὰ

1 Πρόλ. 12, 18 — 19.

2 Μάρκ. 2, 18 — 19.

ὅτι τὴν μεγαλουργίαν. Καὶ θυμὸς βίβηται· να εἴπω τίς ἐφ' ὅσον ἐκείνο ἐφωσάει· ποῖα εὐθυμὴ θαρύνει αὐτόν. Διότι ἐτέλεθ' ἐπὶ ἀκρωτηρία διότι, ἐθέλωσαι τὸν λαόν σου, ὅτι εἶνα δέσποτος αὐτοῦ τῆς κοίτης σου.

Διὰ τοῦ κρημάτων τούτων διδάσκονται κερματίζουσι οἱ ὅποιοι κοκαλεῖται ἀνεπίστατοι. Παρατήρησον πάλιν, ὅτι καὶ ἐκεῖνα καὶ ἐκεῖνος εἶνα δέξαι τὸ μυστήριον ὅτι καὶ ἄλλα αὐτοῖς τιμωρεῖται διότι, διὰ εἶνα τῶν αὐτῶν κερμάτων τῆς γρῶσις ὅλας τοῖς κυρίως υπεύθυνον αὐτοῖς τιμωρεῖται, ἀφ' ὧν ἐκτείνονται ἀποφασίζονται ἀποκρίσεις.

«Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤρξαντο», λέγει, «καὶ ἐπὶ τὴν βύβλον» δηλαδὴ διότι συνέβη τούτο. Εἶδες τὴν ἀκρίβειαν τοῦ Θεοῦ;

«Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ἀπεκρίθησαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ» πληρωσάντες τὴν διακονίαν συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην, τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.⁴

Ἡμεῖς δὲ τίτες ἐν Ἀντιόχειᾳ κατὰ τὴν οἰκίαν ἐκκλησιαστικὴν προεβίμεν καὶ διδάσκαλοι ὁ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ καὶ Λοκίος ὁ καλούμενος Μακάριος τὸν Ἑβραῖον τοῦ πετράργου ἀντιπροφῶς καὶ Σαῦλος.⁵

Ἀκόμη τὸν Βαρνάβαν προῖπον μνημονεύει διότι ὁ Παῦλος ἀκόμη δὲν ἦτο ἐπιφανής, διὸ ἐπὶ τὴν ἀκόμην οὐδὲν βαῖμα.

Λειτουργοῦντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ ὑπακούοντων, εἶπε τὸ Πνεῦμα τοῦ Ἁγίου Ἀφορίσας δὲ μοῖτον Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκεκλημένοι αὐτοῦς. Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν.⁶

Τὸ σημεῖον «Λειτουργοῦντων» σημαίνει, κήρυξάντων. «Αφορίσας μοι», λέγει, «τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον». Τ. σημαίνει, «Αφορίσας μοι» σημαίνει, διὰ τὸ ἔργον, διὰ τὴν ἀποσταλὴν. Παρατήρησον πάλιν, ποῦ τίνων τελεῖται, ἡ χειροτονία ὑπο τοῦ Λουκίου τοῦ Κω

ρηαίου καὶ τοῦ Μανασὲν· μάλιστα δὲ ὑπὸ τοῦ Πνευματοῦ διότι δοκίμαται πρόσωπα εἶναι κατωτέρα τόσοις ἐκκρινίστερα φαίνεται ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ.

Χειροτονοῦν τελετὴν ἐν συνεχείᾳ⁸ διὰ τὴν ἀποστολὴν αὐτῶν, ὥστε νὰ κληρωτοῦν με κέρως. Πῶς λοιπόν οὐδεὶς ὁ Παῦλος λέγει, «Οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπων».⁹ Τὸ μὲν τοῦ ἀπ' ἀνθρώπων, εἶπε, διὰ τὴν βέλωση ἐπὶ ἐξ ἐκώλεσεν αὐτοῖς οὐτε τὸν ἔφερεν εἰς τὴν πῶσιν ἀνθρώπων, τὸ δὲ ἐπὶ ἀνθρώπων, διὰ τὸ διὰ τὴν διὰ ἐξ ἐκώλεσεν ὑπὸ τοῦ χειροτονήσαντος, ἀλλὰ ὑπο τοῦ πνεύματος διὰ τούτου καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς προσέθετο, «Ὅσοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος, νατῆλθον εἰς τὴν Σευλεύκεαν ἐκείθεν τε ἀπέλυσαν εἰς τὴν Λιπρόν».¹⁰

Ἄς ἴδωμεν δὲ ἐξ ἀρχῆς τὰ λεχθέντα: «Ἡμεῖς δὲ γενόμενοι» λέγει, ἡ πόρως οὐκ ὁ λόγος οὐδὲ τὸν Πέτρον καὶ ἀνακρίνας τοὺς φυλακας ἐπέλυσαν ἀπὸ χθίνων. Ὁ Ἡρώδης δὲ ἀντελήθη τόσοις διὰ ἐπὶ χειρὶ καὶ ἀδίκως ἐν τιμωρήσῃ.

Ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω τὸν λόγον ὑπὲρ τῶν φυλάκων. Τὰ δεσμά ὀντηρον οἱ φυλακας ἦσαν ἐντός, τὸ δεσμεύοντες ἦτο κεκαλεσμένοι εἰς αὐτὴν μέρος υπηρχε τοῖς ὅσοις ὁ ὁποῖος νὰ εἶχε διατυπωθῇ ὅλοι τοῖς αὐτοῖς εἶγαν, διὸ δηλαδὴ ὁ ἀνθρώπος ἀντιπρόσωπος ἐπὶ καταδικάζει αὐτοὺς, ἐπὶ ἡβελιο νὰ τὸν ἀπολυσουν, θὰ τὸν ἀπέλυσον προηγουμένως καὶ κατόπιν θὰ ἐξήγοντο μοῖ. Μήπως ἐλαβὼν χρήματα, ἔκ ποιος χρηματικῆς πηγῆς θὰ εἶδε χρήματα εἰς σιτοῦς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε οὐτε εἰς τὸν πτωχὸν νὰ ἔσπει. Διὸ αὐτοῖς συνεκρίθησαν οἱ ὅλοις οὐτε εἶχε ἰσχύς.

Ἐπειτα, ἐπειδὴ ἐπρόκειτο εἰς συνεχείᾳ νὰ ὑπομνήσῃ μίαν ἱστορίαν, διὰ τοῦτο ἀναφέρει, καὶ τὰ ὀνόματα διὰ νὰ ἀποδοχῇ διὰ κατὰ πάντα λέγει, τὴν ἀλήθειαν. «Καὶ πελόντες Βλάστον» λέγει, «τὸν ἐπὶ

4 Ἀλλ' τὸ «ἐπὶ τοῦ Θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπων» (Πρῶς 12: 22)

5 Πρῶς 12: 25.

6 Πρῶς 13: 1.

7 Πρῶς 13: 2 - 3.

8 Ἀλλ' μετὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν.

9 Ρωμ. 1: 1.

10 Πρῶς 13: 4.

11 Πρῶς 13: 6.

τοί κοιτώντες τοῦ βασιλέως ἤσπντο ἐλρήνην. Τότε οὖν πρῶτον ἐπεὶ δὴ ἐπεκράτει, πείνα «Τακτὴ δὲ ἡμεῖς καθίσας ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τοῦ θήματος ἐδημηγόρει»· εἰ γὰρ «Παραχρήμα δὲ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἄγγελος κυρίου καὶ, γενόμενος κωληκκόδωρος τὰ ἐξωμύειν».

Ὁ τοῦτο λέγει καὶ ὁ Ἰωσήφος δὲ δηλοῖται καὶ τελέσθαι ὑπο μακρὰς νύκτας. Οἱ μὲν πολλοὶ θεοφοῦντα τοῦτο δὲν τὸ ἐγνωσκόν· οὐ δὲ Ἀπόστολος ἀπορεῖται αὐτό. Ἀλλ' ὁμως καὶ ὁ ἄγιος ἦτο ὑπὲρ μᾶλλον ἢ ὅσον ἐσκέπτοντο αὐτοὶ διὰ τὸ σχετικόν μετὰ τῶν Ἰσραηλιν αὐτέθῃ ἐνεκα τοῦ ἐναντίου τοῦ αἰσίου καὶ τοῦ φανῶν τῶν στρατιωτῶν.

Παρατήρει· ὅταν μὲν ἔσφαγαν αὐτοὺς τοὺς Ἀπόστολους δὲν ἐδουλοκλήθη ἡ ὁμιλία, ὅταν δὲ ἐθανάτωσαν αὐτούς, τοῦ λοιποῦ εὐρισκετο εἰς δυσκολίαν νὰ ἀγασθῇ καὶ σχετικῶς. Ἀφού λοιπὸν εὐρισκετο εἰς ἀπορίαν τὴν αὐτὴν καὶ ἡσυχάζει διὰ τὸ πεπραγμένον κατέλθαι ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν.

Εἰς ἐμὲ φαίνεται, ὅτι, ἐπειδὴ ἤθελε καὶ ἐκεῖνος νὰ συλλαβῇ καὶ νὰ τιμωρῇσθαι ἦλθε ὁ νὰ ζητήσῃ ἀποκρίσιν ἀπὸ αὐτοῦς ὅστις ἀπαγγέλλεται κατ' ἐκείνην ἐπιμεριῶν αὐτῶν τοὺς ἱερεῖς. Παρατήρει πόσον κοινὸς ὁδὸς εἶναι αὐτοὶ οὐκ ἀνθρώποις. Ἐνῷ ἐπρόκειτο νὰ ἡσυχάζουν εἰς αὐτοὺς ἐδημηγόρησεν ὁ δὲ Ἰωσήφος λέγει διὰ εἰς περὶ τῆς καὶ ἐνδομυσίας λαμπρὰ κατεσκευασμένην ἢ ἀργύρου.

Παρατήρει καὶ πόσον κολακὴς ἦσαν αὐτοὺς καὶ τὸ φρόνημα τῶν Ἀποστόλων ἐκείνων, τὸν ὁποῖον ἀδελφὸν ἔθνος ἐλάτρευεν· οἱ Ἀπόστολοι τὸν περὶ φρόνον.

Πάλιν δὲ δημουργεῖται ἀνακούφισις αὐτῶν καὶ ὅπως ἀγαθὰ ἐκ τῆς τιμωρίας ἐκείνου προέρχονται. «Ἐάν δὲ ὁ ἱερεὺς, ὅταν ἤκουσεν διὰ φωνῆ θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου», ἂν καὶ δὲν εἴπῃ τίποτε. Ἐπεὶ τοιαῦτα, πολὺ περισσότερον θὰ ἔπαυσεν αὐτὰ ὁ Χριστὸς ἂν δὲν ἦτο ὁ «Ἰδιὸς Θεός, ἐφ' ὅσον ἔλεγε πάντοτε

ὅτι ἐπὶ ῥήματα τὰ ἐμὰ οὐκ ἔστιν ἐμός»¹², καὶ καὶ ὑπερέτα· ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο»¹³ καὶ ἄλλους τοιαυτοὺς λόγους.

Ἐκεῖνος δὲ κατὰ τρόπον ἐπαίσχυντον καὶ ὀδύην ἐτέλειε τὴν ἡμῶν τοῦ καὶ οὐτὸ τοῦ λοιποῦ παρουσιάζεται Παρατήρει· διὰ τὸ πείθεται καὶ ὅσοι τὸν Βλάστου, καὶ ἐπειδὴ θεόσεως ἦτο ταπεινὸς ἐκείνου ὡς γινέται καὶ παλιν σκεπτόμενος καὶ ἐκ πύσας περιπτύων ἦτο βούλας τοῦ πλῆθους, καὶ δὲν εἶχεν οὐδὲν γνώρισμα ἐλευθέρου ἀνθρώπου.

Παρατήρει· διὰ τὸ κύριος τοῦ ἁγίου Πνεύματος «ἐκτενίζονται» διὰ αὐτῶν λέγει· «ὦ Κύριε καὶ νῦν στενωπὴν εἴπῃ τοῦ Πνεύματος τὸ «Ἄγιον Ἀποφασίζετε διὰ μοι τοὺς βαρβαρὸν καὶ Σαῦλον». Ποῖος θὰ ἐτόλμα νὰ εἴπῃ αὐτὰ ἐπὶ δὲν εἶχε τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν;

Τοῦτο δὲ γίνεται ὥστε οἱ Ἀπόστολοι νὰ μὴ εἶναι μαζί· εἴβεν αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα νὰ ἔχουν μεγάλαν ἐνέργειαν καὶ νὰ δύνανται πολλοὺς νὰ θεολογήσιν. Ὡς ὡμίλησε διὰ ἐς αὐτοὺς ἰσχυρῶς δὲ ἀποφαινέται δὲ αὐτοῦ τὰ ὁ Λυαγγελιστὴς πρὶν ἀφάρσιν αὐτοὺς εἶπεν διὰ ἦσαν καὶ προφῆται καὶ ἐνότησαν καὶ ἀδελφότητα, διὰ νὰ μάθῃς διὰ ὑπάρχον ἀνάγκη πολλὰς ὑψηλότητος.

Εἰς τὴν Ἀντιόχειαν χειροτονεῖται, ὅπου κηρύττει ἀπὸ τὸ Πνεῦμα νὰ μὴ εἴπῃ «ὦ Κύριε ἀποφασίζετε», ἀλλ' «ἐμός», δεικνύει διὰ μίαν εἶναι ἡ ἐξουσία καὶ ἡ δύναμις.

Βλέπει πόσον σπουδαῖον πρᾶγμα εἶναι ἡ νῆστεια, δεικνύει διὰ δὲ αὐτὴν τὸ Πνεῦμα. Μᾶλλον ἀγαθὸν εἶναι ἡ νῆστεια δὲν περιορίζεται ὑπὸ ὁρίου. Ὅταν ἔπρεπε νὰ χειροτονήσων αὐτοὺς, τότε νῆστευσαν καὶ δὲ τὸν ἐνότησαν ὡμίλησεν εἰς αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα.

Ἡ νῆστεια δὲ δὲν ἐγκρίνεται μόνον εἰς τοῦτο (δηλοῦν εἰς ἀποχὴν ἀπὸ τῆν τροφῆς), ἀλλὰ καὶ τὸ νὰ ἀπέχῃ καὶ ἀπὸ τῆν τροφῆς εἶναι εἶδος νῆστειας.

Τοῦτο μόνον ἐγὼ προτρέπω νὰ μὴ νῆστεύετε, ἀλλ'

12 Ἰωάν. 14, 10

14 Ἰωάν. 18, 20

ὅς τινα μὲν δὲν δύνασαι διότι δὲν μένουσιν τὰ παρὸντα τότε δεῖ θῆθαι διανοήσας.

Θέλεις νὰ εὐρεθῇς εἰς τρυφήν. Νὰ θρέψῃς τὴν φιλήνην σου, νὰ βάλῃς εἰς αὐτὴν τρυφήν, εἰς τὴν ὅποιαν εἶναι συνθηκομένη²⁵ μὴ ἀφῆσης αὐτὴν νὰ λιμοκτανῇσιν (στερουμένη τῆς πνευματικῆς τροφῆς).

Εἶναι καιρὸς πολέμου, καιρὸς ἀγώνος οὗ δὲ καὶ ἔσθια ἐπὶ δουρασὶ εἰς τρυφήν. Δὲν ἐλάττωσεν ὅτι καὶ κείνιοι, ὅτι ὅσοι ἔχουσιν λάθει εἰς χειρὸς των τὰ σέβη περὶ²⁶ κατὰ τὰς ἐκτετατάς σου μὲν λιτότητας.

«Οὐκ ἔστιν ἡμεῖς ἡ πόλις πρὸς αἴμα καὶ σάρκα»²⁷ οὐ δὲ τρέφεις λιπαρῶς τὸν ἑαυτὸν σου, ἐνῷ πρόκειται νὰ παλαστήσῃς. Ὁ ἀντιπαλὸς ἵσταται· τριζῶν τοὺς ἀδόντας καὶ σὺ κατὰ τὴν ἐν εὐσεβείᾳ εἰς ἀποχαυνώσειν καὶ βίβεις προσοχὴν εἰς τὴν τρώειαν.

Γνωρίζω δι' ἀσκόπως τὰ λόγια αὐτὰ ἀλλὰ ὅχι εἰς δόλους. Ὁ ἔχων ὡς ἀκούειν, ἀκούεται.²⁸ Ὁ Χριστὸς ἔκ τῆς πενιχρῆς τῆκεται²⁹ οὐ δὲ ἐκ τῆς γαστριμαργίας διαλύει τὸν ἑαυτὸν σου δυο καταστάσεις μακρὰν τοῦ κανονικοῦ μέτρου εὐφραίνονται³⁰.

Παῖον κακὸν δὲν προκαλεῖ ἡ τρυφή. Εἶναι ὅτι τίθεσθαι πρὸς ἑαυτὴν διὰ τοῦτο δὲν γνωρίζω πῶς ἔχει καὶ τοῦτο τὸ ἄνομα³¹ ἀλλὰ ὅπως ἐνῷ ἀδύνατον εἶναι, ἐλλείψει τιμῆς καὶ ἀπλοῦτος ἐνῷ εἶναι πτωχεύει. ἔχουσιν λάθει αὐτὰς τὰς ὀνομασίες οὕτως καὶ ἡ τρυφή ἔχει λάθει, ἐνῷ τὴν ὀνομασίαν ἐνῷ ἀποτελεῖ ἀδύνατον.

Μήπως δυνάμεθα νὰ θεωρασθῶμεν ἐπεισθῆ καθὶ σπῶμεν παγίως τοὺς ἑαυτοὺς μας. Τὴν παρέχεις εἰς τὸν σκωλικὸν λαμπρὸν τρώειαν. Τὶ κοπιώτερος περισσοῦ.

²⁵ Διὰ τὴν πνευματικὴν τρυφήν.

²⁶ Ὡς ἐμβόλιμος τῆς ἐλευσίας. Διὰ ταῦτα καὶ μεταφορικῶς ἀνταγωνιστὴν καλεῖται ἡ εὐσεβεία πρὸς τὸ ἄνομα.

²⁷ Εβραϊσθ' 2:12.

²⁸ Λευκ. 8:8.

²⁹ «Νῦν ἡμεῖς ἀφαιρούμεν»· καθὼς τὴν κοινὴν ἐκείνην ἀφαιρούμεν ἐκ τῆς γῆρας.

³⁰ Διὰ τὴν μὲν πρώτην (τοῦ λαοῦ) αὐτὴν τὸ κανονικὸν μέτρον καὶ δευτέραν (τῆς γαστριμαργίας) αὐτὴν μὴ κανονικὸν μέτρον.

³¹ Διὰ τὴν «τρυφήν» σημαίνει τὴν ἀκατάστατον καὶ τὴν ἀκαταστάτην. ὅτι οἱ ἄνθρωποι φρονιμονεταίως πορεύονται εὐσεβεστέραν, ἀλλὰ τὰ ἐπεισθῆ καὶ εἶναι διαφόρως.

περὶ τὰ ὄντα τῆς σφαιρας. Τὶ δημουργεῖς πηγὰς ἰδρωτῶν³², καὶ ἀποθεῖς δυνάμεις, Τὶ καθιστῇς τὸν ἑαυτὸν σου κατὰ πάντα ἀχρηστον.

Θέλεις ὁ ἀφελόμενος σοὶ νὰ γίνῃ λυγρὸς. Νὰ καταστήσῃς τὸ σῶμα σοὶ ευκίνητον διότι καὶ εἰς τὰς χορδὰς ἡ μὲν παχέια καὶ ἀκαθάρστος ἀχρηστος εἶναι διὰ τὰς μελωδίας, ἡ δὲ παντοῦ ἐξεσμένη ευκίνητος εἶναι, καὶ λίσαν ἁρμονικῇ.

Διὰ κατασκευαίς τὴν ψυχὴν σου ὅτι δημουργεῖς τοῖσιν παυτέρον, διὰτὶ καθιστῇς πολλὸν τὸν καπνὸν καὶ τὴν νεφέλην, ὅταν ἀπῶι ἀπὸ παντοῦ ὡς ἀγλὺς ἀναβίδωνται. Ἄν ὅχι κανεὶς ἄλλος οἱ ἀβήηται νὰ σὲ διδάσκουν ὅτι, τὸ λυγρὸτερον σῶμα εἶναι λυγρὸτερον.

Καὶ ἡ φυγὴ λυγρὸν ἡ ὅποια φιλοσοφία εἰς ἡ περὶ σῶτερον ἐκκίνητος διότι, ὁμοίως μετ' ἡνίοχον καὶ ἵππον Κισ, εἶναι δυνατόν νὰ παρατηρήσῃς ὅπως ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι προσέχουσιν εἰς τὴν τρυφήν καὶ εἶναι, εὐσεβεῖς, οὕτως καὶ τοὺς εὐσεβεῖς ἵππους ὅτι εἶναι, δυσκίνητοι, καὶ ὅτι παρῆχον πολλὰς δυσκολίας.

Καλὸν εἶναι κανεῖς ἔχων χαλινωγνοῦμενον καὶ εὐκίνητον ἵππον νὰ λῶσθαι τὸ φρεσίδιον. Ὅταν δὲ ἀναγκάζεται ὁ ἡνίοχος νὰ ἄλῃ τὸν ἵππον, καὶ ὅταν καταπέσῃ, ἐνῷ πολλὰς τὸν κεντρίζει, νὰ μὴ ἐγείνηται αὐτὸν καὶ σὺ ἀκόμη ὁ ἴδιος εἶναι. Λίαν ἐμπερὸς θά ἐπαρῇ τῆς νίκης.

Νὰ μὴ ἐλάττωμεν λυγρὸν μὲ ἀδιαφορίαν τὴν ψυχὴν ἡμῶν νὰ ἐλάττωται ἐξ αἰτίας τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ ἐκείνην νὰ τὴν καταστήσωμεν περισσοτέρως διορισμένην ὅς καταστήσωμεν τὸ πτερὸν αὐτῆς ἐλαφρόν, καὶ χαλαρώτερον τὰ βεσμά ὅς τρέφωμεν αὐτὴν μὲ λόγους, μὲ αὐτόφρεσιν ὅσον εἶναι ἀνταγιστὸν μόνον νὰ ὑγιαίνει τὸ σῶμα, ὅσον εἶναι, ἀναγκαῖον νὰ εἶναι εὐρωσταιν, ὅσον εἶναι ἀναγκαῖον νὰ χαίρῃ καὶ νὰ μὴ πονῇ, οὕτως, ὅστε, ἀφοῦ ρυθμισθῶμεν καλῶς τὰ σχετικὰ μὲ τοὺς ἑαυτοὺς μας, νὰ διηρηθῶμεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ὕψιστον.

³² Ἡ ἀβήησις εἶναι κεντρικὴ εἰς τοὺς παγίως ἀνθρώπους.

σπέντον της ἀρετῆς καὶ νῦν ἐπ'τυχόμεν τὰ σωτικά ἀγα-
θα ὅ αὐτὸ χάριτος καὶ ἐλεηθερίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ Ὁποίου εἰς τὸν Πατέρα αἰ-
χρόνως μετὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀνῆκει ἡ δοξα τῆς
κράτος ἡ τιμὴ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων Ἀμήν

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΓΑ

ΤΟΜΟΣ 77

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΟΜΙΛΙΑΙ ΙΕ' — ΚΖ'
(ΚΕΦ. 6 - 13)

Καίμενον: Γ. ΚΑΡΥΟΦΥΛΛΗ

•Τὰ ἐκδοκόμενα βιβλία τοῦ ἐν ἁγίοις Πα-
τρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἐξη-
γεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον. Τόμος
Γ', Ἀθήναι 1874, σελ. 154 - 234.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΟΜΙΛΙΑ ΓΕ' 15.

(Κεφ. ζ' στιχ. 8) — « Στεφανος δε πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα ἐν τῷ λαῷ »

§ α. Ὅρα πῶς καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολῇς τὸς πρῶτους καὶ τὰς ἐπιστολὰς εἶχεν ἡ γὰρ κα' ἡ χειροτονία αὐτοῦ, ἀλλ' ὅμως οὗτος ἐπισκοποῦσθε χάριν κλημένα. Πρὸ τούτου ἐπὶ αὐτῷ ἐποίησεν σημεῖα, ἀλλ' ὅτι θεὸς ἦλθεν γίνεσθαι, ἵνα λαλῇ, ὅτι οὐκ ἐφαίμηνος ἡ χάρις, ἀλλὰ θεὸς καὶ τῆς χειροτονίας ὥστε προσέφη Πνεύματος ἁγίου. Εἰς ἐπὶ καὶ τὸ τοῦτου εὐχαριστία Πνεύματος ἦσαν, ἀλλὰ τοῦ ἀπὸ τοῦ λουτροῦ. « Ἀνεστήσαν ὁ δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς » Πάλιν ἀναστήσαν ἐν παρεκκλησίᾳ αὐτῶν λαλῶν καὶ τὴν ἀρετὴν. Ὅρα καὶ ἐνταῦθα πολὺ τοῦ ἀληθοῦς μᾶλλον ἐπὶ πῶς ἴτερον τῆς κατηγορίας τὸ σχῆμα. Ἐπειδὴ γὰρ ἐκάλουν αὐτοὺς ὁμομιλήτας μὴδὲν ὑπὲρ ἑαυτῶν ἐγχαλεῖν, ἵτερον κατηγορίαν εἰσαγόμενοι. « Ἀνεστήσαν ὁ δὲ τινες, φησι, τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς, τῆς λεγομένης Λιβερτινῶν καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρῶν, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, σὺνταγόντες τῷ Στεφανῷ καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ Πνεύματι, ᾧ ἐλάλει. Τότε ἐπέβαλον ἄνδρες, λέγοντας, ὅτι ἀκροαμένους τοῦ λαλῶντος ρήματα βλάσφημα εἰς Μωσθεὶν καὶ τὸν Θεόν. » Ἰνα τὴν κατηγορίαν συστήσωσι, « κατὰ τοῦ Θεοῦ, » φησι, « καὶ κατὰ Μωσθεὺς λαλεῖ. » Διὰ τοῦτο καὶ συνέζητον, ἵνα ἀναγκασοῦν αὐτὸν τι εἰπεῖν. Ὁ δὲ τρανότερον λαλῶν ἐκλήγετο, καὶ τὴν πάλιν ἵσως ἕνεκα τοῦ νόμου μόνον, ἡ εἰς διατριβὴν μόνον, ἤντικτο δὲ ἐπὶ, εἰ διατριβήσῃ, εἰς οὐκ αὐτὸν ἐπέβλησαν ἄνδρες, οὐδὲ τῶν φαυλομαρτύρων. Διόφορος δὲ αἱ συν-

κρατούμεν, ὃ θεὸς ποιῇ, ἐν Χριστῇ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, μετ' οὗ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, δοξά, κράτος, τιμὴ, ἄν και εἰ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΟΜΙΛΙΑ ΙΖ. 17.

(Κεφ Γ' σελ 35) — «Τούτων τον Μωσῶν, ὃν ἤρκεσαντο, εἰπόντες· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα, καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς, τούτων ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ λειτουργὴν ἀπεστείλα συν χειρὶ ἄγγελου, τοῦ οὐρανοῦ αὐτῷ ἐν βασιλῆα.»

Σ α· Βούδρα τοῦτο καταλλήλῃ τῆς τὴν προειρημένην υποθέσει «Τούτων τον Μωσῶν,» α φησὶ «Τούτων» οὐκ ἔστιν ἐν ἑαυτοῖς ἀποκρίσας, ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἐξουθενήσας, α ὃν κρινέμεν, εἰπόντες· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα, ι (Ἐξὸς Γ' 14) καὶ θεὸς καὶ τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ «Οὐκ ἐχρησάμεν βασιλεύειν, εἰ μὴ καὶ ἐμεῖς.» (Ιωάν. 18. 14). «Τούτων» ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ λειτουργὴν ἀπεστείλα συν χειρὶ ἄγγελου, ι τοῦ οὐρανοῦ αὐτῷ «Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ.» (Ἐξὸς γ' 6) Ἐπειδὴ καὶ τα τεύχεμα δαιμονία διὰ Χριστοῦ θανάτου γεννηθέντα «Οὐτος,» εὐπειθεῖν, ὁ Μωσῆς, καὶ ὅτι πῶς ἐκινεῖται αὐτῷ λαμπερὸν, α εἰσάγειν αὐτοὺς, ποιήσας τεύχεμα καὶ σπῆματα ἐν τῇ Αἴγυπτῳ, καὶ ἐν Ἑρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκείνῃ ποσειδονοῦντα. Οὗτος εἶπεν ὁ Μωσῆς, ὁ εἰπὼν τοῖς μοῖς Ἰσραὴλ Προφήτην ἡμῶν ἀναστήσας Κύριος ὁ Θεός, ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὡς ἅμα ι (ἑαυτοῦ 18), τρυφεροῖς, «ἐξουθενήσαντες, ἐπεβουλεύθησαν» α καὶ γὰρ ἀβούληγῃ καὶ οὐκ ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν α Παλιν οὐδαμῶς νῆος, οὐδαμῶς θύσαν α Μετὰ τοῦ ἀγγέλου, φησὶν, ἐδόξατο δοῦναι λογία ζῶντα ἡμῶν α Ἐπειδὴ δὲ λέγουσιν ὅτι οὐκ ἐστὶν ἰσοιότης μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν εἰσὶν, ὥστε ὁ Χριστός, καθάπερ οὐκ οὗτος πρῶτον σπῆμα μου, κα. τότε νηλεστέα, οὕτω εἴη καὶ ὁ Χριστός. Ἀλλ' οὐκ ἐκινεσαν αὐτοὺς, μαθόντες διὰ ἀπειθεῖν, μετὰ τὰ σπῆματα, μετὰ τὰ δαιμόνια, τα ἐν τῷ

σπῆματα εἶναι. Καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τούτωντων ἐπὶ λέγουσιν· ἔα θεῶν ἐπὶ γένει α «Ὡς οὐκ ἐβλήσαν ἱπποκράτους γένει εἰς οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀποκρίσαντο, καὶ ἱσχυροῦσαν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ Ἀχρίῳ Πάπῳ ἡμῶν θεοῦ, οἱ προσκυροῦσαντα. ἡμῶν ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος, ὃς εἰργάσαντο ἡμᾶς ἐκ τῇ Αἴγυπτῳ, οὐκ εἰδόμεν τι γέγονεν αὐτῷ (Ἐξὸς 18) 1. Καὶ ἐμωσχοποιήσαν ἐν ταῖς ἡμετέρας ἐκείνης, καὶ ἐκινεσαν θύσαν, τὴν εἰδόμεν, καὶ εἰδόμεν οὐκ ἐν ταῖς ἐργασίαις τῶν χειρῶν αὐτοῦ Ἐπειδὴ δὲ ὁ Θεός, καὶ παρεδίδωκεν αὐτοῖς, λατρεύειν τῷ στρατῷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γεγραπτα ἐκ βιβλίου τῶν προφητῶν Μη σπῆματα καὶ θύσαν προστῆναι νηλεῖς μοι ἐστὶν ποσειδονοῦντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως Ἰσραὴλ (Ἀμω. 1. 25) Καὶ ἀνταδίδετε τὴν σπῆμαν τοῦ Μωσῆ, καὶ το ἄστρον τοῦ ἡλίου ὡς ἡμῶν Ἐπειδὴ, τοὺς τυφλοὺς, εἰς ἐκινεσαν προσκινεῖν αὐτοῖς Καὶ μετῴκισεν ἡμᾶς ἐπὶ κινεσαν Βαβυλῶνος α ἔα παρεδίδωκεν α ἐνταῦθα, α εἰπὼν α ἔστιν α Ἠ σπῆμα τοῦ μαρτυροῦ ἐν ταῖς πατρίσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς δεικνύεται ὁ λαὸς ἐν τῷ Μωσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον, ἐν αὐτοῖς α (Ἐξὸς 1. 40) Καὶ σπῆμας οὕτως, θύσαν οὐκ ἔσαν Ὅτι ἐκ οὐκ ἔσαν ἐπὶ προσκινεσαν, ἐβλιν πᾶσι, τούτοις λέγων α Μη σπῆματα καὶ θύσαν προσκινεσαν μοι α Ἠ σπῆμα τοῦ μαρτυροῦ ἔν, καὶ οὐκ ἀντιδίδετε αὐτοῖς, ἀλλ' ἀντιδίδετε Οὕτως ἐκ τῇ πύλῃ αὐτοῖς τὰ σπῆματα, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀντιδίδετε τι α Ἠν καὶ ἐκινεσαν διδοῦνταμοι α πατέρες ἡμῶν α Ὁρᾶς εἰ καὶ τοὺς ἀδελφούς, εἴη ἐν τῷ ὁ Θεός, ἀλλ' οὕτως καὶ α ἐν τῇ ἐρήμῳ α εἴη, ἐκ τῶν τῶν σπῆματι. Ἐπὶ α ἐκινεσαν. α Καὶ εἰσινεσαν, φησὶ, ἀντιδίδετε μοι α πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὡς εἴπωσιν ὁ Θεὸς ἀποκρίσας τῶν πατέρων ἡμῶν εἰς τὴν ἡμετέραν Δαυὶδ, ὃς εἴη χάριν ἐκινεσαν σου Θεός, καὶ ἡσυχαστο εἰσινεσαν σπῆματα τῷ Θεῷ Ἰακώβ α (ψαλμ. 94. 5) Ἠπείστε οὐκ ἐκινεσαν ὁ λαός, καὶ οὐ λαμβάνει α μετὰ, α θαυμαστός ἀλλ' οὐκ ἐκινεσαν α ἀντιδίδετε α ἐκινεσαν αὐτὸς φησὶ α Σολομὼν δὲ φησὶ ἀντιδίδετε αὐτῷ εἰσινεσαν ἀλλ' οὐκ ὁ Ἰησοῦς ἐν χειροκροτήσας καὶ καὶ αὐτοῖς α Ἐβλινε μὴ τούτοις καὶ διὰ τῶν ἡμῶν λαχόντων, δεικνύεται εἰ καὶ ἐκινεσαν

ἔβρις οὐκ ἦν ἐβλῆτας. Οὐκ ἦν αὐτὸν ἡ ἔβρις, ἀλλὰ τοῦ Προφῆτου κατηγορία ἡ ἰσότης, καὶ ἀντιβάλλοντο, ὥστε μὴ δοῦναι δεῖν ταῖς αἰσθήσεσι αὐτὸν ἀνελθεῖν ὡσπερ οὖν καὶ τὸν Χρῆστον, ἀλλὰ διὰ τοῦτο. Τοῦτο δὲ εὐσεβείας ἦν τὸ ῥῆμα. Διό, μετα τοῦ ἀνελθεῖν εἰσχεῖν ῥυτίδας καὶ τὴν δοῦναι αὐτὸν βλάσφημι, εὐπερίωτον αὖ ὑποδοχόντο γὰρ, μὴ πάλιν κενόν τι περὶ αὐτὸν ἄλλο γένεσθαι. Εἴτα, ὅτι ἐκ τῶν Χριστῶν πικροῖσι, τοῦτο καὶ ἐκ τῶν Σειραφίμων καὶ καθότι ἐκείνη ἐπισηεῖ εἶπαι. Ὁ μὲν οὖν ἐκ διεικδῶν τῆς δυναμείως τῶν Υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ἡμέραν αὖ (Ματ. κς' β' 4), βλαστημεν τὸ πρῶτον εἶπεν, καὶ μαρτυρᾷ τῆς ὁλῆως ἑαυτοῦ, οὕτω δὲ καὶ ἐπαύσατο. Εἰς διέβηλάν τε ἡμεῖς τε ὡς τε συνέσχον. αὖ Ὑπαρχῶν δὲ πλήρης Πνευματικὸς αἰγιώ, ἀνεκτός εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ δὲ δοξάν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰπεν. Ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανούς ἀνεωγμένους, καὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ Θεοῦ. Κραίαντες δὲ φωνή με γάλην, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ἔρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἐκβαλόντες ἦσαν τῆς πόλεως, ἐλθοῦσιν οὖν καὶ μήνη, εἰ ἐμὴς ἐτε, ὡς μακρήμην εἶπαι ἀρεῖται. Ὁ δὲ αὐτός εἰπα, βουλήμενος αὐτοὺς ἐπαγγεῖσθαι. Καὶ ἐκείνη, εἰ μὴ περὶ τοῦ θανάτου μόνου, περὶ ἀκαταστάσεως οὐδὲν διελεχθῇ καὶ τοῦτο λοιπὴν καταρῆς προσέθηκεν, τὸ ῥῆμα. Οὕτω δὲ αὐτῷ λέγει φανῆναι, ὡς καὶ διέκριναι, ὡς καὶ οὕτω διδόνται τοῦ λόγου, διό, ἐπεὶ τὸ εἰπεῖν καθορῆσαι φησὶν αὐτοὺς ἦν, τίως τὸν περὶ τῆς ἀναστάσεως κινήσας λόγον, καὶ φησὶν αὐτὸν ἵστασθαι. Ἀπὸ τούτου στεγάζομαι καὶ τὸ πρόσθεν αὐτοῦ διδοῦσθαι. ὁ γὰρ Θεός, φιλοφρονεῖς ὢν, εἰ ὢν ἐκβαλομένους ἑαυτοῦ, εἰ αὐτῶν ἵστατο αὐτοὺς ἐκκαλεσάσθαι, αὖ καὶ μετὰ πάλιν ἔπειτα. αὖ Καὶ ἐκβαλόντες, ἔβρι τῆς πόλεως, ἐλθοῦσιν οὖν αὖ πάλιν εἰς τῆς πόλεως ὁ θανάτος, ὡσπερ ἐκ τῶν Χριστῶν, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ θανάτῳ ἡ ἀμαρτία καὶ τὸ κτήνημα διαγυγνόμενον. αὖ Καὶ οἱ μαρτυρῶντες ἀπέβησαν τὰ ῥήματα αὐτῶν παρα τοῦ πόδας νεανίου, καλουμένου Σαῦλου, καὶ ἐλθοῦσιν τὸν Σειραφίμον, ἐκκαλούμενον [τὸν Θεόν], καὶ λέγοντα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, δόξα τοῦ πνεύματός σου ἀεικρινόντος ἐμὸν τὸν καὶ διδόνοντος αὐτοὺς ὅτιναι οἱ αὐτοὶ ἀλλάττει. αὖ Καὶ θεὸς τα γέγοντα, ἐκράβε φωνὴ μεγάλη. Κύριε, μὴ στερῇς αὐτοὺς τὴν ἁμαρτίαν

αὐτόν. αὖ Ὅσοι ἀπολογούμενοι εἰσι οὐκ ἐπὶ πρῶτον θυμῷ ἦν, φησὶ εἰ Κύριε, αὖ καὶ βουλήμενος αὐτοὺς ταύτη ἐπισπασθῆναι. το γὰρ ἀρεῖται μὴν τὸν θυμὸν καὶ τὴν ὀργὴν τῷ σώματι, καθάραν δεῖ δεῖ δὲ τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος, ἐκκαλεσάσθαι ὅσοι τὸν λόγον.

(Κεφ. γ' εἰς χ' 1) Σαῦλος δὲ ἦν συνεβόλῳ τῇ ἀκαταστάσει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ θυμῶς μεγάλῃ ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱερουσαλὲμ αὖ Οὐκ ἀπλῶς οὕτως οὖν ἐκκαλεσάσθαι, ἀλλὰ οἰκονομικῶς, δοῦναι μοι συμβῆναι. αὖ Καὶ πάντας διασπάρσας, κατὰ τὴν χώραν τὴν Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν Ἀποστόλων αὖ Ὁρθὸς τῶς παλαιῶν παρατηρίων συγχαρεῖς ὁ εἶπε γενέσθαι. Ἀλλὰ οἱ μοι ἐντιθέτω καὶ ὅπως οἰκονομήτω, τὰ πρῶτα. Ἐθαυμάσθησαν δὲ τὰ σημεῖα, μακροχρόνιος οὐδὲν ἑαυτοῦ, καταστρεφῶν ἐπὶ τὴν χώραν, τῷδε ὁ λόγος. λοιπὴν συγχαρεῖς ἐκλήμμε γενέσθαι μέγα. καὶ γίνεται θυμῶς οὐκ ὁ θυμῶς, ὥστε καὶ αὐτοὺς φησὶν. [ἐροῦντο γὰρ θαυμάσιους αὐτοὺς γινόμενους] καὶ πᾶσι ἔβριον υπέρβη. οἱ ἀνθρώποι ἦσαν οἱ φοβούμενοι καὶ φροντίζοντες. Ἦνα γὰρ μὴ συμετὰ τοῦτο λίγησθαι χάριτι μόνον καταστρεφῶν, καὶ ἐκκαλεσάσθαι, καὶ αὐτοὶ διελθόντες γενέσθαι, καὶ ἐκείνῳ θρασυτεῖα αὖ Καὶ πάντες διασπαρσάν, πλὴν τῶν Ἀποστόλων, αὖ φησὶ. Οὐκ ἐπὶ μόνον ὁργὴν ἐπὶ οἰκονομίας αὖ θυμῶς ἦν εἰ μὴ γὰρ γινώσκω, οὐκ ἐν αὐτῷ ἀπὸ τοῦτο διασπάρσας αὖ Συνεκρίνομεν δὲ τὸν Σειραφίμον ἀνδρὸς εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαντο κοπετὸν μέγαν ἐπὶ αὐτῷ αὖ Ἦν οὕτω ἦσαν τέλειαι, ἡ δὲ ἐπιχαρὴς ἦν καὶ εὐεχόμενος, ὅτι καὶ ἀποπνέοντο αὐτόν. Ἀμα δὲ τοῦτο δέλωσι καὶ ἀνθρώποις αὐτοὺς ὄντας οὐχὶ αὖ πόδας μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ λύπη, καὶ ὁ κοπετός.

Σ. β' Τὸ γὰρ οὐκ ἐν ἐλπίσει, ὅταν τὸν ἡμέρον ἐκείνον, τὸ ἔρπον, λυθίσαντος γενόμενος καὶ κείμενος νεκρὸν, ἑαυτὸν αὐτὸς ἐπιτερον ἐκέρχονεν αὖ Ευαγγελιστοῦ, αὖ καὶ τις τα γέγοντα εἶπεν, αὖ καὶ κραζὸς φωνὴ μεγάλη. αὖ Καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπὶ αὐτῷ αὖ Ἀλλὰ θυμῶν ἀνοήτων τα ῥήματα. αὖ Ὑπαρχῶν πλήρης Πνευματικὸς αἰγιώ, ἀνεκτός εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς δεξάν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰπεν. Ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανούς ἀνεωγμένους. Καὶ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ἔρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν. αὖ Καὶ οἱ

καὶ ταῦτα κατηγόρησι εἶπεν, Ἄλλ' ἡμῶς τὸν σημεῖα ποιῶντα τῇ λόγῳ ἐργασάμενον, τὸν πάντων πρῶτοντα τῷ λόγῳ, τὸν τοιαῦτα διαλεγόμενον, λαβόντες, ὡς περ ἐβόλλοντο, οὕτω τὸν θεοῦ τὸν αὐτῶν ἐπλήθυνεν. « Οἱ δὲ μαρτύρους ἀπέκτανον τὰ σημεῖα αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου, καλούμενου Σαύλου, ὃ ὄρα τὰς ἀρεβίδας τὰ κατὰ τοῦ Πικράου ῥέγουσιν. Ἰνα οἱ ἐλθόντες ἐπ' αὐτῷ ἔργον θεοῦ γινώσκων μετὰ ταῦτα. Τίνας δὲ συκοφαντοῦντες οὐ πιστεύει, ἀλλὰ καὶ μαρτυρίαι αὐτὸν χειρὶ βάλλει. τὸν φωνάζον δὲ καὶ τοῦτο ἐκείνῳ λέγει. « Σαῦλος δὲ ἦν συνουδοῦν τῇ ἀκουρασίᾳ αὐτοῦ. » Οὐχ ὅπως, ἀλλ' ἐσχάτη ὁ μακάριος. ὅτι, ἀλλὰ μετὰ προσέχοντος ὁ θεός, γὰρ, ῥεῖ, τὰ γινώσκοντες ὁ ἴδιος θεὸς καὶ καὶ ὁ θάνατος γινώσκοντες γὰρ τούτων συγκατακρίνεται, γὰρ, ἔν τῃ φθῇ οὖν. « Πάντες δὲ διασπαρίσαντες κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας. » Ἀδελφοί, ἐργασάμενοι τὸ θεῶν ῥεῖ, λησύνει οἱ ἀκούσαντες. « Εἰς ὅσον ἐθύνον, μὴ ἀπελθόντες. » (Ματθ. 13). « Πλὴν δὲ τῶν Ἀποστόλων λέγει, ἐκείνους ἐστὶ καὶ ταῦτα προσεγγισθέντες βουλομένης τοῦ Ἰουδαίου, πλὴν οὐκ ἀπέλκοντο, ἥ καὶ ἱερεὺς γινώσκων. ὁρῶντες αὐτοὺς. « Σαῦλος δὲ ἐκλιμαίνετο τὴν Ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους ἐκπορεύμενος, σφύρον τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς γυναικείας, παρεδίδου εἰς φυλάκην. » Παλλὴν ἡ μακρία, τὸ καὶ μόνον αὐτὸν εἶναι, τὸ καὶ τὸς τοὺς ἐλάττω στείνοι. οὕτω τὴν φύσιν αὐτοῦ βλάπτει οὐκ αὐτοῦ. « Συρίων, φησὶν, ἀνδράς καὶ γυναῖκες. » Ὅρα καὶ τὴν περὶ ῥεῖαν, καὶ τὴν ὄβριον, καὶ τὴν μακρίαν. Τούτοις ἱμνητοῦντες ἀπαρτίζονται μετὰ τὴν κακίαν, ἀπὸ τῆς σφαγῆς ταύτης ὁρῶντες γινώσκοντες. « Οἱ μὲν οὖν διασπαρηντές δεκάδην ἐκκλησιαζόμενοι τὸν λόγον. Φιλιππὸς δὲ, κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐκήρυξεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. Προσερχόντες τι ὄρα τὸς τοὺς λεγομένους, ὑπὸ τοῦ Φιλιππου ἀρραβασθόντες ἐν τῷ αἵματι τοῦ αἰσίου καὶ βίβαντες τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίησε. Παλλὴν γὰρ ἐχόντων πνεύματα ἀκαθάρτα, βούλονται φωνῇ μεγάλῃ, ἐκτρέχοντες πολλοὶ δὲ καὶ παρακλημένοι καὶ χυδαὶ εὐεραπειθήσαν. Καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἄνθρωπος δὲ τις, ὀνομαζόμενος Σάμων, κρούσῃσεν ἐν τῇ πόλει, μαγιστὸν καὶ ἐφ' ὧν τὸν ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναι τινὰ αὐτοῦ μεγάλῳ ὧ

προσερχόντων πάντες ἀπο μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες. Οὕτως ἐστὶν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλη. Ἰδοὺ καὶ εἰς τὸν παρεστῆναι, τὸν καὶ Σάμωνος. Προσερχόντες δὲ αὐτῷ, φησὶ, οἱ ὄρα τὸς τοὺς ἀπὸ χρόνου ταῖς μαγείαις ἐφασκημένοι αὐτοὺς. Ὅτι δὲ ἐπιστάσαντες τῷ Φιλιππῷ, ἐκκλησιαζόμενοι τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβασίλευον ἐκείνους, τε καὶ γυναῖκες. Ὅ δὲ Σάμων καὶ αὐτοὺς ἐπίσταντες, καὶ βαπτισθέντες, τὴν προσκαρτερῶν τῷ Φιλιππῷ. Θεοῦ δὲ δυνάμεις μεγάλας καὶ σημεῖα ἔργα, ἐποίησαν. Ἄκουσαντες δὲ οἱ ἐν Ἰερουσαλὴμ Ἀπόστολοι, ὅτι διδεδεκται ὁ Σάμων καὶ τὸν ἴσον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, ὥσπερ καταβαίνοντες προσερχόντες περὶ αὐτῶν, ὅπως κατελθὼν Πνεῦμα ἄγιον. οὐδὲνα γὰρ ἦν ἐκ' αὐτῶν ἐκπεπαιστωμένοι, μόνον δὲ βαπτισθέντες ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Τότε ἀπελθόντες τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλαβάνον Πνεῦμα ἄγιον. Ἰδὼν δὲ Σάμων ὅτι διὰ τῆς ἐπίστασιν τῶν χειρῶν τῶν Ἀποστόλων οὐδοῖται τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, προσεγγίνων αὐτοῖς χρυσάτια, λέγων, δότε καὶ μοὶ τῆς ἐπίστασιν ταύτην, ἵνα ὡς ἐν ἐπιθῇ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ Πνεῦμα ἄγιον. « Πῶς οὖν, φησὶ, Πνεῦμα σου ἰσχυρὸν εἶναι Πνεῦμα ἁλόντων τῆς ἐπίστασιν, τὸ δὲ τῶν σημείων ὁμοῦ ἔχον λαβόντες. Καὶ ἐπὶ ταῦτα ἐστὶν, καὶ τὸ τῶν σημείων Πνεῦμα σου ἰσχυρὸν, ἔρα καὶ, ἵνα ἐν Σαμῶν, προσέλθῃ, ταῦτα αὐτῶν. Εἰ καὶ ἰσχυρὸς δὲ τότε μετὰ τὴν διασπαρῆς, ἡμῶς δὲ ἡμεῖς καὶ αὐτοὺς ἐκείνους, ἐκείνους τὰς συνάξεις τὰ σημεῖα. Οὐ μὲν ὁ θάνατος δὲ Σαμῶντος ἐστὶν ἐκείνους τὸν θεόν, ἀλλ' ἐκείνους μάλλον, διὰ καὶ στερηζόντων οἱ διδασκαλῶν, ὥστε παρὰ γινώσκοντες τὴν μαθησίαν. Ἄλλ' ὅρα καὶ πάλιν ἐκκλησιαζόμενοι αὐτοὺς τὰ χρυσάτια, καὶ ἐν χαρᾷ ὄντας. « χαρὰ γὰρ, φησὶν, ἐγένετο ἐν τῇ πόλει μεγάλῃ. » καὶ τὸ καὶ αὐτοὺς ἐκείνους ἐκείνους μετὰ. Οὕτως εὐδοκίαν καὶ ὁ θεός, καὶ τοὺς λαοὺς τὰς ἐκκλησιαζόμενους μετὰ, ἵνα καὶ μάλλον ἐκκλησιαζόμενοι. Ἀφ' ἑκείνου δὲ χρόνου τοῦ νοστήσει ἡ Σαμῶν, ἐπὶ οὕτως αὐτοῦ ἀκαταλείπεται. Πῶς δὲ αὐτοὺς καὶ ἰσχυρὸς, ὡς περ καὶ τὸν Ἰωάννην ὁ Χριστὸς ἐκείνους. Οὕτως, θεωροῦν σημεῖα γινώσκοντες, ἐκείνους τὰς πόλεις, οὐ τὰς πόλεις δὲ τὴν χάριν τῶν σημείων αἰτήσας, ἐκείνους φησὶ

Ὅσον τοὺς πιστεύοντες καλῶς, εἰ ποτε πᾶσι οὕτως ἠκούσθηκε
τοῦτο, ὅπως δὲ πὺν τὸν ὅσον γένηται, τὴν περ αὐτοῦ παρρησίαν. Διὰ
τὸ δὲ μὴ λαβεῖν ἕκαστον ἐκὶ παρακρούσασθαι αὐτοὺς, ἀλλ' ἐν ἑνὶ
ἐδάμῳ ἄγειν. Ὅσον μάλιστα καὶ τῆς ἐξουσίας ἐκείνου καὶ τῆς
τιμωρίας τοῦ θέναι. Καὶ ἐπεὶ οὐκ ἀνδρῶν ἐπιβλήτων ἔκαστον, ὅπως
καὶ οὕτως φέρεται μὴ τι ποτὶ κακόν. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἄλλους
λαμβάνει μετ' αὐτοῦ, τὴν φύσιν τὰς μετανοήσεων. Ἐκείνη
κατὰ πολλοὺς ἀποτίει, πολλοὺς λαμβάνει, ὅπως ἐκταλίσκωσιν
εὐδὲς ἂν εὖρη ἀνδράς τε καὶ γυναῖκες, δεδωκεν αὐτοῖς ἀγαθὸν
Ἰερουσαλὴμ. Ἐλλῆς τε καὶ διὰ τῆς οὐκ ὅσον αὐτοῦ, ἐξ ἑα
ἐξουσίᾳ αὐτοῦ τὸ πᾶν ἐν οὐραῖς ἐκείνῃ. οὐκ ἐκταλίσκωσιν τοὺς
καὶ ἐπεὶ αὐτοὶ εἰς φυλακὴν ἀφαιρούμενοι καὶ προσκύνουν. Ἐκείνη
μένοντι οὐκ ἐγγύθεν, οὐδέ τι ἐξουσίαν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας. Ἐν
δὲ τῇ πορείᾳ αὐτοῦ, ἐγένετο αὐτοῦ ἐγγίζειν τὴν Ἀμαρυσίαν καὶ
ἐξαιρῆς παρακρούσας αὐτὸν πῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πα-
σαν ἐπὶ τὴν γῆν, ἵκουσε φωνὴ λέγουσας αὐτῷ Σαουλ, Σα-
ουλ, τί με διακούς, ὃ

Σ γ' Διὰ τὴν μὴ ἐν Ἰερουσαλὴμ, διὰ τὴν μὴ γένοντι ἐν Ἀμα-
ρυσίᾳ. Ὅσον μὴ εἶναι ἄλλους ἄλλως αὐτὸ διηγήσασθαι, ἀλλ' αὐ-
τοῦ αἰσώματος ἢ διηγήματος. Ὅσον αὐτοῦ αὐτοῦ. Τοῦτο γὰρ με-
τὰ καὶ πρὸς Ἀγρίππαν ἀπολογούμενος. Παρεῖν δὲ καὶ τὰς ὁφεί-
δων ἢ υποβόλῃ τοῦ φωτὸς πλῆττειν ὡς ἐκείνη μετὰ τῆς ἐξουσίας
ἐκταλίσκει. Ἄγεται δὲ καὶ οὐρανὸς ἀπερὶ αὐτοῦ καὶ οὐκ
ἐλθῆναι. Ἄλλα τοῦτο μόνον ἔπειτα, καὶ ἰδοὺ αὐτοῦ τὸν ἑ-
μὸν τῷ πρῶτῳ, ὥστε αὐτοῦ ἀκούειν τὰ λεγόμενα. Σαουλ, Σα-
ουλ, φησὶ, τί με διακούς, ὃ Οὐ λέγει αὐτῷ ὡς Παστεῦσόν, ὃ οὐ-
δὲ ἄλλο τι τοιοῦτον οὐδέ, ἀλλ' ἔγκειται μνηστικῆς γὰρ τοῦτο φησὶ
δὲ ὡς ἐγκειται. ὃ Τί παρ' ἐμοῦ μετὰ ἡμῶν ἡλικίαν τοῦτο
ποιεῖς. ὃ Ἐπεὶ δὲ. Τίς εἰ, Κύριε, ὃ Τίς ἀπολογίσαντα αὐτοῦ
δοῦλον. ὃ Δὲ Κύριος εἶπεν. ὃ Ἐγὼ εἰμι Ἰσραὴλ, ἐν σοὶ διακούς. ὃ
Ναὶ φησὶ. ὃ Μὴ νύμην πρὸς ἀνθρώπους εἶναι σοὶ τὴν πολεμὸν. ὃ
Οἱ δὲ συνέντες αὐτῷ τὴν φωνὴν μὴν τὸν Πάυλον ἔκαστον, οὐδένα
δὲ ἀκούσαν, πρὸς δὲ ἀπαρῆκτον. Εἰκότως τὸν γὰρ ἐκταλίσκωσιν αὐ-
τοῦ ἀκούσαν αὐτοῦ. εἰ γὰρ τῆς φωνῆς ἤκουσαν ἑαυτοὺς, αὐ-
τῷ ἠκούσαν τὸν δὲ Πάυλον ὁρῶντας ἀπαρῆκτον, ἀκούσαν. Ἀλ-

καὶ ἀνάστη, καὶ εἰσῆλθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεσθε, σπῆ-
τι σε δεῖ ποιεῖν. ὃ Ὅρα πως οὐκ εὐδὲς πάντες αὐτῷ ἀποκαλύπτει,
ἀλλὰ μόνον παρακαλεῖται αὐτοῦ τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἐν ἑνὶ παρακαλεῖ
ἐπὶ ποτὶ αὐτοῦ, παρακρούσας αὐτῷ ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς, καὶ
ἐν ἀναβίῃ. ὃ Οἱ δὲ ἀνδράς, οὐ συνειδυόντες αὐτοῦ, ἐστῆσαν
ἐναντίον, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδὲν δὲ θεωροῦντες.
Ἐγερθεὶς δὲ ὁ Σαουλὸς ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνιχνεύωντας τὰ τὴν ὀ-
φθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα εἶδετε Χριστογενετοὺς δὲ αὐτοῦ
ἐιστηγάντων εἰς Ἀμαρυσίαν. ὃ Τὸ λέρων τὸν διαβόλον, τὸ σκεπ-
εῖται, καθάπερ πολλοὺς τοὺς ἡμῶν ἀποστόλους ἀκούσαντες, εἰσάγουσι.
Καὶ τὸ δὲ θεωροῦντες, αὐτοὶ εἰ ποτὶ αὐτοῦ καὶ ἐλθόντες εἰσάγουσι αὐ-
τοῦ, πάντων ἐκείνων. ὃ Καὶ τὴν ἡμέραν τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ
οὐκ ἔφαγεν, οὐδέ ἵπτι. ὃ Τὸ τοῦτο ἵπτι γίνεσθαι. Ἀνιχνεύοντες
τῆς ἐπὶ Σαυλοῦ ἀποστόλους παρακρούσας ἡ Παύλου προσεγγιζέτω
αὐτοῦ, ἐλθόντες καὶ αὐτοὺς παρακρούσας τὸ οὕτως αὐτοῦ ἀπὸ αὐτοῦ,
λαλοῦσα δὲ καὶ τούτῳ, καὶ εἰ θεωροῦντες δὲ αὐτοῦ προσεγγίσει,
μνηστικῶς παρακρούσας παρακρούσας. Καὶ διὰ τὴν φωνὴν μὴ εἰ
ἀρχῆς
τοῦτο γίνεσθαι, ἀλλὰ μετὰ τοῦτο. ὃ Ἐν διηγήσει δὲ ὅπως ἀνίστη
ὁ Χριστὸς. ὃ γὰρ ἐλθόντων αὐτοῦ, καὶ ἀποστόλων αὐτοῦ τῇ τελευταίᾳ
καὶ τῇ ἀναστασει, καὶ τοὺς μετὰ αὐτοῦ δικαίους, οὕτως ποτὶ,
εἰσι μὲν, ἀνιχνεύοντες, εἰ μὴ πολλὰ ἦν τοῦ οὐρανοῦ ἀνιχνεύοντες ὁ ἵπτι.
Ἐπεὶ δὲ αὐτοῦ αὐτῷ ἐλθόντες, εἰ ἵπτι πρὸς τοῦτο. Ἀλλῶς δὲ
διὰ τοῦτο μετὰ τῆς ἀναστασις προσεγγίσει, καὶ οὐκ αὐτοῦ, ἵπτι
ἀποστόλων αὐτοῦ διηγήσει ὁ πολεμῶν ὁ γὰρ οὕτως μενομένης, οὐ καὶ
ἐλθόντες ἐλθόντες, καὶ εἰς διηγήσας ἐλθόντες, ἀπὸ αὐτοῦ πιστεύει. Ὅτι
ἐλθόντες τὴν μὴ συνηγμένη. ὃ Χριστῷ, οὐκ ἵπτι καὶ πολεμῶσιν
προσέβηκεν ἵπτι αὐτοῦ τῶν πιστῶν οὐδένα καταλὴν ἀπερὶ αὐτοῦ
μαρτύρων, πάντων προσεγγίσει αὐτοῦ ἦν. Ἐκείνη δὲ ἐλθόντες, τότε τῆς
δικαιοσύνης αὐτοῦ τὴν κακίαν καὶ τῆς φιλελευθέριας γνωρίζει, ἡ καὶ
ἵπτι μὴ τῆς ἐλθῆναι ἀπὸ αὐτοῦ πῶς γὰρ ὁ μαρτυρῶν ἀποστόλων, ὁ ποτὶ
ἵπτι προσεγγίσει, ὁ εἰς ἀνδρῶν ἐκείνων ἐκταλίσκωσιν, καὶ τοὺς ἐξ ἑ-
λθόντων καὶ τιμωροῦσιν. Ὅτις οὐκ ἀπὸ τοῦτο πάντα τὴν δικαιο-
σύνην ἀποκαλύπτει. Διὰ τὴν δὲ οὐκ ἵπτι ἐν τῇ κακίᾳ παρατηρήσῃ τῷ
φωτὶ, ἀλλὰ πρὸς αὐτοῦ. Ὅτι οὐκ ἀπὸ πιστεύοντες οἱ πολλοὶ, ἀλλὰ
καὶ ἐλθόντες ἐν, ὅταν γὰρ καὶ αὐτῷ, ἀπὸ αὐτοῦ ἐλθόντες φωνῆς

μένους. Οὐκ εἶ μεν ἀντιπῶς πάλιν διαμαρτυρῶν. Ἄλλο ἔγραψον, ὡς περ ἐκεῖ ἐκ τῆς Ταβύθης. « Ἄνθρωπε, φρονεῖν, εὐσεβεῖν καὶ φοβεῖσθαι τὸν Θεόν σου πάντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ. » Ἀναμνησκόμενος οὖν οὐκ ἐν ἀλλοτρίᾳ. Ὅσα δὲ καὶ στρατιωτικῶν ἐπαινεῖται, τοῦτον τι εὐσεβέστερος παρὰ πᾶσι καὶ ταῖς ἀρεταῖς καὶ ἐβρί, αὐτῶν διακρίτως. « Εἶδεν ἐν ὁραματι φαντασάμενος, ὅρα ἰννατι τῆς πατρὸς, ἀγγελῶν Θεοῦ ἐσθλίστατα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ Κορινθίαις ὅτι καὶ ἵσταται ἐν ἀνέμῳ καὶ τοῦτο εἰς πληρωσιν Πέτρος. μέλλει δὲ οὐκ ἐλθῆναι, ἀλλὰ πάλιν ἄλλων τῶν ἀποστόλων. » « Ἐννοητὴ δὲ ἰδὼν, ὅτι ῥητορικῶς φησι, καὶ ἐν ἡμεῖς ἐν, ἐν ἐκείνῃ καὶ ἐν παλαιᾷ. » Ἀποστόλος δὲ αὐτῷ καὶ ἑμμέδους γενομένος, εἶπεν. « Ὅρα τὴν Ἀγγελίαν οὐκ εὐδὲν ἐλγνυται, ἀλλὰ καὶ πρῶτον αὐτὸν τὸν ῥητορὶ καὶ τὴν διδόνον παρὰ ματαριζόντα καὶ γορῶν τῆς οἰκίας φάσας ἔλκετο, ἀλλὰ φέβει, συμμέτρος ἐστὶν ἐπιστράφει μόνον. Εἴτα τὰ ῥήματα τὸν ῥητορὶ εἶπεν, μάλιστα δὲ ἐκ αὐτῶν ἰσχυρὸς τοῦ ῥητορὶ τρεῖς ἀπὸ τῶν ῥημάτων. « Αἱ προσευχαὶ σου καὶ εἰς ἐλπίσιν σου καὶ ἀσθενταὶ εἰς μαρτυρίαν ἐννοῦνται τοῦ Θεοῦ. Νῦν οὖν περὶ τῶν ἐλπίσιν ἀνδράσιν, καὶ ματαρικῶς Σημεῖνα, ὅς ἐπικαλεῖται Πέτρος. » Ἰννα μὴ πάλιν ὁλοῦνται, οὐκ ἀπὸ τοῦ ἐκπαινεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ τοῦτο δὲ καὶ τὸν ἀνδρῶν. « Καὶ αὐτὸς ἐστὶ ἐν ἐκείνῳ πρὸς Σημεῖνα τὴν βίβλιν, ὡς ἐστὶν οὐκ ἀπὸ θαλάσσης. » Εἶπεν καὶ τὰ ἀναμνησκόμενα τῶν πάλιν ὁλοῦνται ἐκ Ἀποστόλου, ἰσχυρῶν, ὄντες φίλοι καὶ συγγενεῖς. Τὴν οὖν, αἱ συνδὲ καὶ ἄλλων εἶπεν Σημεῖνα καὶ βίβλιν. Ἀλλὰ εἶχε καὶ ἄλλο σημεῖον, τὸ παρὰ θαλάσσης οὐκ εἶναι. Τὰ τρία οὐκ ἐν δυνάμει σημεῖον καὶ εἶπεν, διὰ τι, ἵνα μὴ ἐλθὼν αὐτόν, ἀλλὰ φησιν, ὅτι ἐν ἐκείνῳ καὶ πόλιν τῆς ἀρετῆς γενομένη. « Ὅρα δὲ ἀπὸ τῆς ἀγγελίας, ὁ λαλῶν τῷ Κορινθίῳ, φαντασάμενος οὐκ ἐν ἀνέμῳ αὐτοῦ, καὶ στρατιωτικῶν εὐσεβῶν τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς πάντα, ἀπεστείλαν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰουδαίαν. » Ὁρῶ δὲ ἐκ οὗ ἀλλως τοῦτο λέγει, ἀλλὰ ὅτι καὶ ἐν προσκαρτεροῦντι αὐτῷ τοιοῦτοι ἦσαν ἵνα δεῖξῃ. « Καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς πάντα, τὸ ὅρα. » Ὅρα τὸ ἔκρινον. Οὐκ εἶπεν. « Καλέσατε μεν Πέτρον, » ἀλλὰ

αὐτὴ καὶ εἶπεν, ἐξηγησάμενος πάντα. ὡς οὐκ ἀποκρίσας ἦν οὐ γὰρ εἶπεν ἀπὸ τοῦ ἀνέματος αὐτόν ματαρικῶς, διὰ τοῦτο ἐξηγήσας αὐτόν. Τοιοῦτον δὲ ματαρικῶς ἀνδρῶν, αὐτοῖς οὐδὲν μέγα ἐν φαντασάμενος τῶν οὐρανῶν, καὶ πρῶτον πρὸς βίβλιν. « Τὰ δὲ ἐκπνέον, ὁδοιπορούντων τακτικῶν καὶ τῶ περὶ ἐπηζόντων, ἀνέβη Πέτρος εἰς τὸ ὄρημα προσεδόχῃ καὶ ὄραν ἔκρινεν. » Ὅρα πάλιν τὴν ἀρετὴν συνάγει τοῦ Πέτρου, καὶ ὅτι ἔκρινεν, ὅτι βραδυνῶν καὶ ταῦτο γινώσκει. « Ἀνέβη, φησιν, ὁ Πέτρος ἐπὶ τὸ ὄρημα προσεδόχῃ καὶ ὄραν ἔκρινεν. » τούτου, « καὶ εἶπεν, καὶ ἐν ἡμεῖς, ὡς ἐν ἐν ἐκείνῳ. » « Ἐγινετο δὲ προσκαρτεροῦν, καὶ ἵσταται γενομένη. Παρασκευάζοντες δὲ ἐλθόντες, ἀπέστειλαν ἐπ' αὐτοὺς ἐπιστάτας, καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεμνησκόμενος. » Τὸ ἐστὶν ἐπιστάτας ἡμεμῶν, φησιν, θεωρεῖ γινώσκων αὐτῶν τοῦ συμμέτρος, ὡς ἐν ἐκείνῳ, εἶπεν ὁ ῥητορὶ. « Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεμνησκόμενος, καὶ καταδίδον ἐκ αὐτοῦ σπείρας τι ὡς ἐλθόντες μεγάλῃν, τίς ποτε ἀρχαῖς δεδωκεν καὶ καθήμενος ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τα τετραποδὰ τῆς γῆς, καὶ τὰ θύρια καὶ τὰ ἔρπεντα, καὶ τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἔγινετο φωνὴ πρὸς αὐτόν Ἀναστάς, Πέτρε, ὦσον καὶ φάγε. Ὅ δὲ Πέτρος εἶπε. Μηδωμῆς, Κυρία, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πλὴν κοινῶν ἢ ἀκαθάρτων. Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν. Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισεν, σὺ με κοινῶς. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐκ τριῶν καὶ πάλιν ἀνελθὼν το σπείρας εἰς τὸν οὐρανόν. »

§ β. Τί ποτε τοῦτο ἐστὶν, Συμβόλιον τῆς κακομένης ἀποστής τὰ πρῶτα γινώσκει. Ὁ ἀδελφὸς ἀρετῶν, ἵνα, καὶ οὐδὲν κοινὸν εἶχε πρὸς Ἰουδαίους. ἵνα οὖν ἑλθὼν αὐτῷ κατηγορεῖται ἀπαιτίας ὡς παραβάτης, καὶ τοῦτο πάλιν αὐτῇ κρινιστοῦ, ἀναγκαστικῶς ἀναμνησκόμενος εἶπεν. « Οὐδέποτε ἔφαγον, οὐχὶ αὐτοῖς βίβλιν, μὴ γένητο. » ἀλλὰ ὅτι τὸ Πνεῦμα, ὡς ἔφην, οὐκ ἐκπνέοντες, ἐν ἡμῶν ἀποκρίσας τῶν, τῶν ἐκπνέοντες. ὅτι καὶ ἀντίκεινται πάλιν γὰρ αὐτοῖς ἑλθεῖν τοῦ τὸν νομὸν ἐλαττωσάμενος. Εἰς ἰσχυρῶν ἵνα οὖν μὴ καὶ εἶπεν αὐτοῦ κατηγορεῖται, ὡς ἔφην εἶπεν, ταῦτα πλανημένους, ὅ, καὶ ἵνα μὴ δεῖξῃ φαντασάμενος τὸ ὄρημα, εἶπεν. « Μηδωμῆς, Κυρία, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον κοινῶν ἢ ἀκαθάρτων. Ἐγένετο δὲ φωνὴ πρὸς αὐτόν. » Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισεν, σὺ με κοινῶς. » Τοῦτο δὲ

τῆς γυναίκας ἡμῶν ἔστω ὁ λόγος. Οὐδὲν αἰσχρότερον γυναῖκας τροφίσσης, οὐδὲν αἰσχρότερον μαθηστῆς· ἀμαρτάνεται αὐτῆς τὸ τῆς ἑξέως ἄνδρος, βλοῦσθαι τὸ γαλήνῃ καὶ ἡμεῖον τῶν ἀρπαλαμῶν, οἰκτεῖν καὶ φερίως τῶν, ἀκτίνας ὑπερβαρύνουσας ἡλιακάς. Ἀνδραγαθὸν τὸ πρῶτον καὶ δουλικόν, καὶ πάσης διαγνώσεως ἀνάστατον. Πῶς ἔστιν ἀδύνατον οἶνον ἀποποιέσθαι γυνὴ ἰδιωτὴς, σιτηρῶντας, ἱερουργίαν κρατῶν διαβροχῶν χυρῶν, ἐκπαρτησίαν καὶ διανασθέναι μὴ δυναμένην, ἐνδομὰ οὐκὰ τοῦ ἰδόντος πλείον, χάρισμα γέμουσα καὶ ἀχλὺς πολλῆς; Ἀλλ' οὐκ ἐμνηστὴς ἡ τροφὴ ἀπεχρημένη τοιαύτη, ἀλλὰ σημανὶ καὶ σώρῃ καὶ εὐμαρτος· καὶ γὰρ τῇ σάρmati πολλὴ περιτθῆναι κάλλος τῆς ψυχῆς ἡ κατὰστασις. Μὴ γὰρ δὴ νοήσεις ἀπὸ τῶν σωματικῶν τύπων τοῦτο γίνεσθαι μένον. Δὲς εὐμαρτον ἀφ' ἧν, τεταραγμένην, λαλοῦν, λειπορῶν, μιδωσῶν, πολυτελεῖ, εἰ μὴ πάσης αἰσχρῆς ἐκσευδιστὴρα καθίσταται; Εἰ δὲ αἰσχρόντα, εἰ δὲ σιγή, εἰ δὲ ἐνδομὴν μανθάνει, εἰ δὲ φλέγγισθαι συμπεριέται, εἰ δὲ νοσηταίαις λοχολαλεῖναι, ἐκπλεῖν τὸ κάλλος, πλείον ἢ ὥρα, ποικιλονότα ἡ δόξαι, σωφροσύνης γέμουσα καὶ κοσμιώτατος. Βούλει λοιπὸν καὶ περὶ ἀνδρῶν εἰπάμεν; Τί τοῦ μελόντος αἰσχρότερον; Καταγδιαστος οὐκ εἴπω, καταγδιαστος ἔχρησις, αἰσῶντος παρὰ φίλους, κυρίας καταγνώσεως ἔστιν, θερίον ἐστὶ μέλλον ἢ ἀνθρώπου· τὸ γὰρ πολλὰ συνεπιθεῖται παρδάλια καὶ λέντος καὶ ἀρετου ἐστίν. Ἐλεῖστος· οὐ γὰρ ἔχουσιν ἐκείνη ψυχὴν λογικὴν· καὶ μὴν ἀδικῶν, πλείον τοῦ ἰδόντος καὶ τοῦ μέτρου τοῦ παρὰ τῆς φύσεως αὐτοῦ ὀρεγμένου συτισθέντα, εὐδαιμονεῖ τὸ πᾶν σῶμα, πλεον οὐκ μέλλον ἔμνησι; Διὰ τοῦτο ἡμῶν εἰς μικρὸν συνίσταται τὴν γαστέρα ὁ Θεός, διὰ τοῦτο ἐλγῶν μέτρον ὥριος τροφῆς, ἵνα κατελίσθῃ ψυχῆς ἐπιμελεσθῇ.

§. γ'. Καταμάρτυραν αὐτὴν τὴν ἀτασθαλίαν τὴν ἡμετέραν, καὶ ἐξέμαθε ἐν μένῃ ἐν ἡμῶν πατέρων ἔχον τὴν ἐνέργειαν τὸ στήμα γὰρ ἡμῶν καὶ ἡ γλῶττις πρὸς ἑαυτοὺς ἀφώρτισται, εἰ φερούγῃ πρὸς τοὺς. Διὰ τοῦτο καὶ ἀνάγκη τῆς φύσεως ἡμῶν ἑκτακτεῖσθαι, ἵνα μὴ δὲ ἄλλοις ἐκπνέσθαι εἰς πολλὴν πραγμασίαν. Ὡς, εἰ γε ἡ τροφὴ πόνους μὴ εἴχῃ, μετὰ νόσους καὶ ἀβηρωσίας, ροφῆν ἦν, οὐκ εἰ σοὶ τίθειαν ὁρῶνται τῆς φύσεως, ἵνα μὴ εἰ βουλόμενος ὑπερβαίνῃς. Οὐχ ἔβονη ζῆτα, ἀγαγεῖ; Τοῦτο παρὰ τῆς ἀτασθαλίας εὐφρῶν. Οὐχ ὑπέκρινε; Καὶ τοῦτο. Οὐχὶ ἀμαρτάνων; Καὶ τοῦτο. Οὐχὶ

ἀμαρτάνων; οὐχὶ βῶτον σώματος; οὐχὶ ἐλεῖαν; οὐχὶ νῆξιν ψυχῆς; οὐχὶ διήγειρον; Οὐτοῦ πάντα τὰ καλὰ ἐνταῦθα· ἐν ταύτῃ δὲ τὰ ἐναντία, ἀγρία, καχεξία, νόσος, ἀνελυθηρία, διαπύνη. Ποῖον οὖν, ῥοφῆν, καὶ ταύτην τρέφειν ἄπαντας; Ἀπὸ νόσου. Εἰπέ γὰρ μοι, διὰ τί τὸ βλάπτειν ὁ νοσὸν ἐκτελεῖται; οὐχὶ καὶ αὐτὸ τοῦτο τοῦ νοσίου σημαίνει ἔστι; Διὰ τί ὁ χωλὸς μὴ ἰσθὶ βαδίζει; αὐτὸ δὲ τοῦτο οὐκ ἀπὸ βραχυμίας καὶ τοῦ μὴ βουλομένου παρὰ τὴν ἰατρὴν ἵνασι; Τῶν γὰρ πραγμάτων τὰ μὴ πρότερον ἦδον ἔχει, διηκτικὴ δὲ τὴν κλίσαν, τὰ δὲ τούναντίον, τὴν μὲν καρτίαν προέτασαν, διηκτικὴ δὲ τὴν ἀπὸ λειψαν. Ὁ τοῖον αὐτῶν χάριτος καὶ βήματος, ὥστε μὴ ὑπερβαῖν τῶν κερνόντων ἦδον τῶν μελλόντων, ταχίως ἀλίσταται. Εἰπέ μοι, εἰ ἥκαυτὸς πῶς ἴδω; πῶς τὴν κερνόντων ἦδον τῆς μελλόντων προτιμάμεται τιμῆς; Ἀπὸ χρηστότητος καὶ μαλακίας. Τοῦτο δὲ αὐτὸ πῶς; φησὶ. Ἐξ ἡμῶν αὐτῶν καὶ ἐβλῶν ἐκείνη· ὅταν γὰρ ἴδωμαι, ἡμετερώμεν ἑαυτοὺς, καὶ καρτερικὰ γυμνάσθαι. Ἐν γὰρ ἀνέγκῃ κατὰ ἐκείνη, πολλοὺς δὲ καὶ οὐκονομήσαντας μένον, τὸ χρηστὸν συνειδομαι. Ὅταν τοῖον μίλλης τροφῆς, ἐνέκησιν τὸ πρὸς κερνόντων τῆς ἦδονης, τὴν ἱερῆν, (ἱερὰ γὰρ ὅπως ἐστὶ μετὰ τῆς οἰκίας λήμης τοιαύτη χρηστὰς διακρίσις) τὰς νότους, τὰς ἀβηρωσίας, καὶ καταπρόντητον τροφῆς. Πῶς οὖν σοὶ βούλει ἀρετήν, καὶ καθίσταται ἐπὶ τῆς τροφῆς; Ὁ Νῦν ἐμνησθῇ καὶ ἐκρημῆναι, καὶ ἔρα πόσα γέγονε κακὰ ἀπὸ τούτου· ὁ Ἡσαὶ ἀπὸ λαμαργίας προέβηκε τὰ πρωτόνομα, καὶ εἰς ἀδελφικότητα ἀφώρτισται. «Ὁ λαὸς δὲ τοῦ Ἰσραὴλ ἐκείθις φαγεῖν καὶ πίνειν, καὶ ἀνέστησαν καὶ εἰπεν.» (Ἐξῆ. 16. 6.). Διὰ τοῦτο ῥησιν· «Φαγεὶν καὶ πινόν, μνήσθητι Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου» (Δευτερ. 32. 12.)· εἰ γὰρ ἀρετῶν ἐπίσταν οἱ εἰς τὴν τροφὴν ἐκπνέουσιν. «Ἡ χ' ἦρα, ῥοφῆν, ἡ σπαταλῶσα, ἔωσα τίθηται» (Α'. Τιμῶ. 4. 6.), καὶ πάλιν· «Ἐλπίσθη, ἐκπαύθη, καὶ ἀπελάττειται ὁ ἡγαπημένος» (Δευτερ. 32. 13.), καὶ πάλιν ὁ Ἀπόστολος· «Τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιήσῃς εἰς ἐπιθυμίαν» (Ρωμ. 8. 14.). Οὐ νοσητὴν νοσηταίαν, (οὐδὲ γὰρ ὁ ἀκούων ἐστίν) ἀλλ' ἀκέρω σπαταλῆν, ἐκπνέου τροφῇ διὰ τὸ χρηστὸν τὸν ἑαυτὸν ἀκέρω γὰρ χρεώμετος, οὕτως πάντα ἀνατρεῖται ἡ τροφὴ· οὐδὲν αὐτὴν τὸ καλὸν ἐστὶ· βασιλείας ἐκδίδω. Τί τὸ πλόν; Βούλει τρο-

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΘΕΑΙΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ»
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ 5 (ΝΑ. ΟΜΟΝΟΙΑΣ)
ΑΘΗΝΑΙ (101) — ΤΗΛ. 5243400